3°

¶ Consilia Jurisconsulti acutissimi dñi Dyni de Muzello. Incipiunt.

Con. i.

In christi nomine

Amen ¶ In qõne que vertitur inter dñm Johãnez Ranier pte vna: ⁊ dnm Ro. d̃ sancto vitali ex parte altera. Illud vr principaliter in dubium reuocari, vt an. J. ex vigore sti. ꝫ verbor. Tali pacto inter eos statuto: ꝙ infra biennium post reditum dñi Johãnis in ciuitate Parme teneat̃ ipse dñs Johãnes recupare dictas terras ⁊ soluere dño Gerardo pro ꝗ. so Ro. filio suo ⁊ pro dote domine Petre filie predicti Johãnis ⁊ sponse ⁊ vxor. is dicti Ro. octuaginta libras impialium ⁊ omne meliorameñtũ qð fieret per deñi dñm Ge. vel Ro. in predicta terra. teneatur ipse dñs Jo. restituere ipsi dño Ge. vel ipsi Ro. in arbitrio bonor. hominum. ⁊ si nollet eam recupare dictus dñs Ge. vel Ro. eius filius voluerit facere estimari dictas terras ⁊ si aliquis õfect̃ fiet vsq; ad predictam summam libraꝝ octuaginta. dictus dñs Jo. teneatur eode modo restituere eidem dño Ge. id totũ qð excesset vsq; in quantitatẽ predictã in arbitrio bonoꝝ hominũ. vel sit in potestate ipsius dñi Jo. recupare vel non recupare dictas terras dũmodo sit paratus estimatiõem supplere. vel an astringatur solũ recupare pro dicta quantitate infra tempus in instr̃o expressum ita ꝙ non possit inuito dño Ro. predictas terras recupare. ¶ Et ꝙ possit predictus dñs Jo. predictas terras recupare inuito dño Ro. probari vr per regulaz generalem. vt eius velle est qui põt nolle de reg. iur. l. eius. ¶ Item ꝙ l. cauet̃ quilibet qð est licitum vnilitigantiũ licere d; ⁊ alteri vt. C. de frui. ⁊ li. expen. l. fi. ⁊ de sacrosan. ec. l. in sacris § i omnibus ¶ Cum ergo Ro. ex vigore predicti pacti liceat velle ⁊ nolle ex vigore verbor. sentie sequitur ꝙ etiam dño Jo. liceat velle ⁊ nolle. i. vel sentim infirmare vel approbare. ¶ In sentũ ꝙ predictus dñs Jo. astringat̃ solũ recupare terras. j. bieñium sui reditus numerandũ. q; sicut est ver ꝙ illud qð statuitur in fauorẽ alicuius nõ deb; in eius lesionẽ conuerti. vt. l. qð fauore ⁊ C. de leg. ⁊ l. plures de fide instru. ⁊ de rei vxo. act. l. vnica. § accedit ⁊ eius sentiam regulr̃ est verũ vz quod in alicuius onus est introductũ non debet in eius fauorem conuerti. vt. ff. de interdictis ⁊ relega. l. relegator. uz. § fi. ⁊ de neg. gest. l. sine hereditaria. ⁊ C. de accu. l. ne qs ⁊ determinari solet in aut. de heredi. ⁊ fal. § si vero institutio sed pactũ de quo agitur est inductũ ad onus dñi Jo. ⁊ vt recupare astringat̃ ergo nõ d; i eius fauorẽ cõuerti vt aduersariũ possit ad restitutiõẽ fructũ compellere. ¶ Preterea certũ est ꝙ vnus cõtrahentium ex pacto iuxta cõtractũ apposito obligari põt etiã si alter ex eo pacto nõ astringat̃ vt. ff. d̃ cõtrahẽ. emptio. l. si id sus. § si filius ⁊ de pac. l. iuris gentiũ § quinimmo ¶ Ex quo apparet qð dñs Jo. ex vigore illi⁹ pacti potuit obligari licz ex eodez pacto nõ obligaretur dñs Ro. qui cõtraxit. ¶ Preterea certum est ꝙ in cõtractibus ⁊ qualib; dispositionibus vbi de mente aliud non apparet in re dubia stari opz proprie significationi verboꝝ ⁊ illã non egredi. vt de verborũ signi. l. nepos. pculo ⁊ de verbo. ob. l. si ita stipulatus fuero § grisogonus. ¶ Cũ ergo significatio verboꝝ in pdicto instr̃o expressoꝝ astringat pdictũ dñm Jo. nec ex propria significatione verborum cõtineatur obligatio alterius inconueniens vr dicere ꝙ alius ex vigore illoꝝ verborũ sit obligat⁹. ¶ Preterea et si verba essent ambigua ⁊ que trahi possent ad varios intellect⁹ in dubio interpretatio fieret ꝓ emptore ⁊ cõtra venditorẽ. vt. ff. de pactis. l. veterib⁹ ⁊ de contra. emp. l. si arbo. es. § hec lex ⁊ de cõtrahẽ. empt. cum. l. l. ⁊ l. labeo ¶ Cum ergo is qui in dotem accepit similis sit emptor i. vt. l. ex promissione ff. de ac. ⁊ obl. ⁊ C. de iure do. l. cum fundus. multo fortius sequitur cũ verba nõ sint ambigua sed pro accipiente facientia quod interpretatio fieri debeat pro emptore contra dñm Johanem qui est venditor seu venditoris loco. ¶ Preterea cum vnum dicitur, i alicuius personã admittitur intelligitur alteri ee remotum. ergo ad vnius positionem cõtra⁹ iuxta alterius remotio sequitur. vt. ff. de verbo. oblig. l. hec verba ille aut ille ⁊ de procurato. l. pompo. § sed ⁊ si ⁊ de instituto l. sed si pupillus. § item si in libro: ⁊ in a. sectione de manda. prin. § neq; autẽ ⁊ de codicill. l.

fi. Cum ergo in psona domini Johãnis apponatur recuperandi necessitas sequitur ꝙ in persona alterius cui concedi videtur facultas cõpellendi necessitas sit remota. ¶ Mihi videtur inspectis verbis pactionum ꝙ pactum sic appositum in fauorem domini Gerardi ⁊ domini Roberti ⁊ ad onus domini Johannis ⁊ ideo non possunt ad onus dicti domini Gerardi vel dicti domini Ro. vel ad fauorẽ dicti domini Jo. conuerti vt p. in casu simili. ff. loca. l. ea. ⁊ iuxta regulas premissas vz ꝙ in alicuius fauorem introducitur nõ d; in eius odiu, reddadere ⁊ cõtra quod in alicuius onus introducit̃ non debet i ei⁹ fauorem cõuerti vt. d. l. regulator. um ⁊ determinatur in ꝓallegato. § si vero institutio in aut. de heredi. ⁊ fal. ¶ Jte libellus ꝓ parte domini Jo porrectus nõ procedit q̃ia rei vẽd. intentio qua ei non cõpetere aperte constat q. in instr̃o cauetur ꝙ i dotem ⁊ dotis nõie dedit ⁊ tradidit petias terre de quibus agit̃ que verba recte intellecta dominii translationẽ inducunt. dare enim ẽ dominiũ transferre vt de regulis iuris l. non vr dare ⁊ de verboꝝ obli. l. vbi aũt non apparet. § fi. Et de ꝯbe emp. l. si ita. § a. ⁊ insti. de act. § sic itaq; ¶ Cum ergo sit dñium trãslatum constat ꝙ penes dominũ Jo. trasferentem nõ remãsit qt penes duos esse non potuit vt. ff. de castrensi peculio. l. d̃ hereditate. § filius ⁊ ff. cõmo. si vt certo. § si duobus vehiculuz. ⁊ ergo penes eum remansit: sequitur ꝙ rei vẽdi. frustra intẽdit̃ q̃ soli domino dat̃. ff. de rei vendi. l. in rem actio. ¶ Preterea constat ꝙ titulus pro dote est aptus ad dñium trãsferendum siue tradita sit res estimata siue inestimata in dote vt p; ff. de acqui. pos. l. iii. § generaliter ⁊ de iure dotium. l. dotis fructu. § fi. ⁊ l. sed nisi ⁊ de manu. seruũ dotalẽ ⁊ so. ma. l. dotale ⁊ C. d̃ rei vendi. l. dote ⁊ plene nõ. C. de iure dotiũ l. in rebus ¶ Jtẽ constat ꝙ scripta in instr̃o publico ꝓ veritate accipiuntur nisi contrarium probetur. C. de proba. l. cũ precibus ex quibus apparet ꝙ cum in instrumẽto contineat̃ ꝙ tradidit ex cã dotis: dñium est translatũ in accipientem ⁊ relinquitur necessario ꝙ ꝓ dictum dominũ Jo. frustra rei vẽdi. ꝓponatur cum soli domino detur vt dñiũ est. ¶ Item vz ꝙ l. cauet̃ ꝙ ex qua causa facta traditione a nõ dño ti ansfert̃ vsucapiendi conditio. Ex eadem ca facta traditione a domino trãsfertur dñium. Et cõ vt. ff. de cõtrahẽ. emp. l. dauib⁹ ⁊ determinari solet de publi. l. funt ⁊ alie. ⁊ de acq. pos. pompo. § si iussu. sed facta traditione a non dño ⁊ ex causa dotis transfertur vsucapiendi cõditio vt. ff. pro dote. l. i. ⁊ ii. Ergo ⁊ facta traditiõe a domino transfertur dñium. ¶ Si ergo dñs Jo. dicat se fuisse dñm tẽpore traditiõis sequit̃ ꝙ dominium translatũ fuit ab ipso domino Johãne separatim. ⁊ iõ frustra rei vendi. ꝓponit. ¶ Preterea cum res tradunt̃ estimate in dotem estimatio venditionẽ facit vt. C. de iur. do. l. que tibi ⁊ lege cauetur ꝙ cũ res tradit̃ a dño ex cã venditionis dñium trãsfert̃. vt d̃ ac. emp. l. ex empto. circa prin. ¶ Cũ ergo res tradite fuerint estimate in dotem sequitur ꝙ dñium sit trãslatum quasi ex cã vẽditionis cũ ipsa estimatio venditionem inducat: ⁊ iõ inutiliter rei vendicatio ꝓponitur ¶ Et si dicat̃ ꝙ predicta locũ haberent vbi traditio fieret a dño s; i casu ꝓposito facta fuit a ꝓcuratore ⁊ iõ predicta nõ vẽdicãt sibi locum. ¶ Rñsio ẽ in ꝓmptu ꝙ traditionem fieri a domino ⁊ traditionem fieri a ꝓcuratore ꝙ sufficiens habet mandatum paria sunt. vt. ff. de neg. ge. ⁊ do. l. qua rõne § nihil ⁊ de publ. l. si qs ꝓhibuerit ⁊ insti. de re. di. § nihil interest aũt. ¶ Preterea i instr̃o cauet̃ ꝙ data fuit domino Ge. ⁊ Ro. libera ptas intrãdi possessionem pdictar terrar cuius vigore sequit̃ ꝙ itrare potuerũt auctoritate ꝓpria adeo ꝙ nõ potuit potestas data p permam reuocari. vt. ff. quor. lega. l. i. § ꝓdest ãt ⁊ ar. ff. de diuersis ⁊ tpe prescrip. l. d̃ augusti. l. fi. ⁊ de aqua plu. ar. l. in diem ⁊ C. de pigno. l. creditores. ¶ Jtem apparet ꝙ p̃dictus dñs Gera. habuit tenuit ⁊ possedit possessionez predictarum terrar ⁊ presumendã ꝙ ex titulo pcedenti ⁊ de volũtate eius q cãm pbuit. vt. C. de acq. pos. l. ii. ⁊ ff. de rei vẽ. l. quedã ⁊ qð ibi no. ⁊ de rei vẽ. l. si a te ¶ Et si dicat̃ ꝙ iure pignoris fuerunt tradite res predicte. Verba sentis repugnãt ꝙ dicit ꝙ dedit ⁊ tradidit in dotem et cã dotis ⁊ estimate tradite fuerunt. p quãt p predicta ꝓbat̃ dñium ẽ trãslatũ. ⁊ iõ nõ põt dici esse pignoris loco. cũ in re ꝓpria vinculum pignoris nõ cõsistat regulr̃ ⁊ cõiter vt. ff. de excep. rei iudi. l. et sectante § last. inns per que pz ꝙ terre de quibus agit̃ non potuerunt p dñz Johãnem iure dñii vendicari: ⁊ iõ sequitur ꝙ libellus nõ fuerit recte format⁹ ¶ Preterea posito sine preiudicio ꝙ pactũ obliget predictum dominum Ro quod tñ non enim tñ ꝓpterea daretur ex vigore illius pacti rei vẽdi. s; actio prescrip. v

bus vel alia informata ex pacto incontinenti apposito vt. C. de pactis inter emp. l. i. et. ii. de dona. ante nup. l. i. et ean. et de iure. do. l. ei et no plene. ff. de dona. l. i. et ideo p3 libellum in octo eius tam male fore conceptum. et ita dico et consulo ego Dynus de Mu cello iuris vtriusq3 doctor.

Consili. ii.

Visis et diligeter exami

V natis in supradicta questione allegationibus et iuribus vtriusq3 partis consilium mei Dyni de mucello tale est vz. q debeat pronunciari bene appellatum et male iudicatum. hoc ideo q sicut prudenter est allegatum: hereditatis appellatione bona feudalia no continentur vt no. in l. item videdum. §. fi. ff. de peti. heredi. ¶ Hic apparet q agnatus hereditate repudiata nihilominus peti feuda. vt in. x. colla. ne agna. et fi. ea. circa prin. ¶ Itez ea que transeunt ad filios vt ad filios non videtur repudiari repudiata hereditate paterna: vt ff. de iure patro. l. filii. et de bonis libe. l. si patronus. §. fi. ¶ Econtra petendo ea que transeunt ad filios vt ad filios no videntur propterea petere hereditatem paternam nec ei se immiscere: etiam si tanq heredes petant vt. ff. de acqui. heredi. l. pro herede. §. quid tamen. p que apparet manifeste q l3 convenerint de hereditate paterna diuidenda certo modo et sup eo pronunciatum fuerit non videntur propterea convenisse de diuisione feudorum nec sup ipsorum diuisione pronunciatum videtur. cum consensus sequens adhibitus tempore prolate snie limitari videatur et p limitationem restringi ad formam conuentionis extra iudicium habite quam constare videtur fuisse de hereditate diuidenda. ar. ff. de pac. l. item q ex ea. fi. et de verborum oblig. l. licet a. §. idem respon. ¶ Preterea constat q in simplici conuentione et etiam generali ea sola videntur deduci que de iure co[n] licent. vt. ff. de iure. l. iuctus. §. i. et C. de natu. no. atin. l. i. lib. x. et de condictio. indebiti. l. si procura. et de pecu. l. qui peculium et que in frau. credito. l. si pater filio. sed non est licitum filiabus sine pacto speciali in feudum succedere vt p3 de his qui feu. da. po. §. hoc autem videlicet de successione feudi circa pri. l. §. filia et de grad. suc. in feu. §. ad filias vero ergo non vr in simplice conuentione de bonorum et hereditatis diuisione concepta venisse et consequenter nec in sniam ex forma conuentionis latam. ¶ Preterea et si in feudi concessione speciale pactum apponatur q tam filii q filie in feudum succedant. nihilominus inter eos ordinis prerogatiua seruatur q filiis extantibus filie repelluntur vt in preallegato titulo de successione feudi. §. filia vero et in titulo de eo q sibi et heredibus suis mascu. et feu. in tec. ac c. i. ibi dum dicit non. n. patet locus femine in feu. suc. et c. ¶ Si ergo hoc est q ex vigore spalis conuentionis que pariter se h3 ad filios et ad filias filia non admittitur extantibus filiis sequitur q multo minus debeat admitti ex vigore simplicis conuentionis et et generalis posito q et generalis esset q non vr cum multa possint et soleant in spalem conuentionem deduci que non creduntur in generali vt de iure. l. illud. §. si tale et de procura. l. pompo. circa prin. et l. non solum. §. fi. et de acq. heredi. l. si quis mihi bona. §. sed verum. ¶ Preterea forma dubiarum conuentionum ad iuris communis interpretationem et ad intellectum reduci d3. vt p3 ff. de admi. et c. ad eum. parti. l. curatores. §. fi. ¶ Sed ius commune se h3 q filie no succedunt in bona feudalia quadiu extat aliquis filiorum vt in preallegato titulo de his qui feu. da. po. §. hoc autem et de succes. feu. l. filia vero et de gradi. succes. feu. §. ad filias. et de eo qui sibi et heredibus suis. c. i. ergo simpliciter conuentio de facienda diuisione bonorum reducenda e ad formam iuris communis. i. ad ea bona q de iure possunt ad filias pertinere. Ad ea vero que de iure pertinere no possunt. i. ad feudalia no potest extendi. ¶ Preterea tunc est verum q sententia contra sniam data e ipso iure nulla cum vtraq3 profertur sup eadem re vl vtraq3 generaliter. Ita q p omnia videtur deductum in vna q in alteram. ita intelligitur. l. i. C. si sen. rescin. no po. et l. i. quando prouo. no e necesse. S3 vbi vna generaliter et alia spaliter sicut videtur in pposito et tunc no videntur sup eodem prolate quia species de genere eximitur vt de penue. l. sancimus loumus et de verborum obliga. l. doli clausula et de lega. ii. l. vxore. §. filiarum et de alimentis lega. l. alimenta. §. penul. et l. si chus in prin. ¶ Per q3 p3 q ll. ille que dicunt nullam esse sniam contra sniam latam no vendicant sibi locum in casu nostro. ¶ Hic quasi sicut supra probatum e sententia prima no videtur fuisse generalis sed specialis de diuidenda hereditate sm formam precedentis conuentionis: et ideo sicut supra dictum est non extendebatur ad bona feudalia. sed restringebatur ad hereditaria tm. ¶ ideo in conuenies est dicere q iste due snie sint contrarie et videantur sup eadem prolate. ¶ Preterea generalitas sententie sicut manifestum est restringitur ad ea sola que verisimile e in iudicium deuenisse. vt. ff. de excep. rei iudicate. l. si cer testamento. et l. sic in testamento agentium. et C. de iudic. l. licet. Sed verisimile est actum fuisse de his bonis que debebant de iure in diuisionem venire inter masculos et feminas ergo effectus snie etiam si generalis foret ad illa bona feudalia no extenderetur. Et posito q ad illa extenderetur app3 cum sublatam esse p effectum sede snie in qua continetur q res feudales non cadant in diuisionem predictam. Et posito etiam q ista secunda snia nulla esset quia contra primam prolata tamen sicut proponitur p l. municipalem ciuitatis Ne rone debuit de nullitate p[ro]poni infra decem dies et ppositum non fuit et ideo secunda sententia firma remanet et tollit effectum prime posito q esset ei contraria quod tm no est vt supra ostendi et ita pnunc supra dico et consulo ego Dynus de mucello iuris vtriusq3 Doctor.

Consil. iii.

In christi nomine amē.

i Questio talis e. Quidam condidit testamentum in quo inter alia quandam vxorem suam dominam et vsufructuariam reliquit et quosdam sibi heredes instituit finito demum vsufructu dicte sue vxoris. ¶ Queritur modo vtrum domina habere vsufru. bonorum mariti. ¶ Opponitur q non debet haberi quia dies legati vsufructus cedit ab adita hereditate sed hereditas no potest adiri vt ostendit p heredes cum heredes sint instituti demum finito vsufru. dicte vxoris. Et q domina sit in totum repellenda potest euidenter ostendi q vbi repugnantia interesse continetur nullum describitur in testamento valet vt de regulis iuris. l. vbi repugnantia et de condi. insti. l. si titius. S3 constat q esse vsufructuariam et esse dominam repugnantia sunt cum nemo possit habere vsufructum vel aliam seruitutis speciem in illa re in qua h3 dominium. vt. ff. si vsufru. peta. l. vti frui et de seru. vr. predi. l. vti frui et de iure com. et de iure do. l. cum in fundo circa principium. ¶ Cum ergo in testamento contineatur q testator instituit eam dominam vsufructuariam negari non potest q in testamento sit contrarietas et ratione contrarietatis tota dispositio sit inutilis. ¶ Et ad huius confirmationem accedit quia vbi vnum contrariorum dicitur tacite videtur esse aliud renunciatum vt. C. de codicil. l. fi. et de fur. l. i. et de insti. l. s3 et si pupillus. §. si in istoria et de vbo. obl. l. hec vba. ¶ Cum ergo esse dominam et vsufructuariam sint opposita vt supra probatum e sequitur q p positionem domini remoueatur positio vsufruc. Et econtra positione vsufructus remouetur positio domini. et ideo tota dispositio sit inutilis q cuilibet ipsius partis videatur per testatorem renunciatum et ideo non potest negari q in vbis testamenti perplexitas deprehendatur et ratione pplexitatis tota dispositio inutilis constituatur. ¶ Preterea constat q predicta in testamento non debetur antequam ex eo hereditas adeatur vt. C. de fideico. l. eam quam et de regulis iuris. l. si nemo et de testa. tu. l. si nemo. ¶ Item constat q ex institutione concepta in diem incertum vel sub conditione no potest adiri antequam dies incertus vel conditio existat vt. C. de heredi. insti. l. extraneum et de cadu. tol. §. in nouissimo et. ff. de heredibus insti. l. in tempus in pri. et l. si quis instituatur et l. qui filio. Ex quo sequitur q cum hereditas adiri non possit ante aduentum diei incerte institutioni adiecte q nec legatum in testamento relictum possit deberi. ergo nec relictum domine melioratrice cum dies vsufructus legati non cedit neq hereditas adeatur. vt de cadu. tolle. §. in nouissimo. et quando dies vsufru. legati. ce. l. vnica. ¶ Preterea constat q vsumfructum et dominium non potest eligere cum sint opposita. vt supra est ostensum ergo l3 legatum solute sit relictum haberi d3 perinde ac si relictum esset disiunctiue vt. ff. de regulis iuris. l. in eo q. §. vbi verba. sed vbi duo legata disiunctiue relinquuntur quorum vnum possibile e cedere a morte testatoris. et aliud ab adita hereditate cedit expectatur quantum ad electionem faciendam q cedat dies vtriusq3 vt. ff. quando dies vsufructus lega. cedat. l. si vsufructus in pri. et l. cum ita et l. et si illud. sed diem vsufructus lega. no est possibile ante aditionem cedere. vt supra probatum est ergo nec e possibile cedere legatum dominii. et si non e possibile q cedat ergo electio etiam nulla foret dato q domina alterum eligeret. vt de opti. lega. l. optione legata et de lega. iii. l. titius. ¶ Preterea certum est q testator non potuit duos instituere heredes. ita q quilibet

eēt insolidum hēs vt. ff. de regulis iuris. l. qð circa. §. vlti. videt
ergo domina nō potuit heres existere cū alii scripti essent here
des vniuersales ⁊ sine certa temporis diffinitione. ¶ Ex quo
relinquitur q̄ alii sunt heredes ⁊ non domina ep ita probatur
q̄. l. cauetur q̄ particularitas temporis equipollet particulari
tati rerum vt p3. ff. de mili. testamento. l. miles ita. §. ⁊ quia vi
ximus. Sed institutus ex re certa habetur pro legatario ⁊ non
pro herede vt. C. de heredi. institu. l. quotiens. Ergo et si eodē
tem̄p oque institui videri p parte temporis dū viueret. Sed cū
alii hēdes instituti et sine temporis p̄finitiōe habet̄ur loco herediū
vniuersaliū ⁊ dña haberet̄ loco legatarie. ideo non esset possibi
le legatum deberi cū effectu nisi post aditionē hereditatis vt. ff.
ostensum est. Sz hereditate certū est adiri nō posse antequā dies in
certa existat ergo nec ē possibile legatum peti. ¶ Ite iuxta cōsi
derationē p̄missam idest q̄ legatum reliciū debet demū post
aditionē hereditatis sequit̄ q̄ vsusfruct⁹ videat̄ domine relict⁹
demū cum morte ⁊ ideo relictū inutile vt. ff. de vsuf. lega. l. si
vsumfructum ⁊ de vsufruc. lega. l. titio. ¶ In contrariū videtur
q̄ dña Megloreta sit heres ⁊ cōsequēter dña pleno iure vsq3 ad
tēps mortis sue quia certū est heredem institui posse post tēpus in
certum cum equipollere videant̄ vt. C. de hered. insti. l. extraneū.
¶ Preterea dubia soluta oīo equipollet copulatiue vt. ff. de
verborum obli. l. triplici. §. videamus ⁊ nō. in eodē ti. l. alienatio
ne. §. fi. Sed cōstat q̄ vbi pleniū dñiū3 ⁊ vsusfructus copulatiue
relinquant̄ q̄ est in electione illi⁹ cui relinquitur vtrū3 petat
vsumfructū vel dominium plenū vt. ff. de vsufru. lega. l. si titio
ergo ⁊ vbi solute relinquētur sicut est in proposito dicendo debere
illius cui relinquitur ex quo p3 q̄ð est electō dñe vtrū habeat vsū
fr. vel dñium plenū. ¶ Sed ad hec oīa posset respondere q̄ lo
cum habere possent vbi aliqd esset hēs p̄ cuius aditionē relicta
confirmant̄ quē pa3 non esse in questione proposita viuēte dña.
Et iō q̄stio remanet in hoc solū an hēs institui possit ad tēps in
certū sicut ex tēpore incerto. ¶ Et ita dico ⁊ consulo ego Dy
nus de muxello iur. vtriusq3 doctor.

Consi. iiij.

Questio talis est. Ticius ⁊ alii cōplices ex parte vna ⁊ Martinus ⁊ alii ex parte alia fecerūt inter se pacem ⁊c. Et quilibet pro sua pte promisit insolidum dictam pacē habere firmā ⁊ ratā ⁊ non cōtra facere vel venire ad penā mille librarum ⁊ obligauerūt pro predictis seruādis inter se adinuicē aīa eorum ⁊ cuiusq3 eorum bona ⁊c. Et pro dicta pena si cōmitteret̄ p aliquē dictarū partium dare cui ⁊ quib⁹ contra factum fuerit prout vobis cōstare posset ⁊c. ¶ Preterea dictus ticius ⁊ quidam alii q obligati sunt ad dictam pacē vendiderunt iure proprio quasdā terras domos ⁊ possessiones cōfinatas p ordinem certo p̄cio quibusdā hodie possidentibus ⁊ qui hodie possident ex dictis bonis. Deinde dictus ticius aliq̄ furta cōmisit in rebus dicti Martini cuius occasione ⁊ aliis quāpluribus fuit cōdemnatus ad mortē. Et furta p eū3 cōmissa in bonis Martini confessus fuit in iudicio. Et postea porrecta fuit petitio de pace rupta petēdo penā in quā inciderūt contra ticiū ⁊ eius heredes ⁊ alios cōtentos in pace qui oēs obligati sunt p predicta pace seruādā ⁊ pro facto cuiuslibet sue partis ⁊ eis non cōparentib⁹ ad iurādum fuerunt inducti testes ad perpetuā rei memoriā3 probātes legitime dicta furta fuisse cōmissa ⁊ inde tulerunt sniām cōtra eos fm formā statutorum cōmunis Florentie prout cōstare poterit p publicū instrumentū3 ⁊ p acta. ⁊ q̄a nunc dictus Martinus intēdit agere p hipothecariam contra possessores dictorum bonorum nomine dicte pene ⁊ pro dicta pena iam cōmissa ⁊ secūdum formā statuti cōis Florentie nō requiritur bona principalis esse excussa. ¶ Reuocatur in dubiu3 ⁊ opponitur p parte dictorum possessoriū q̄ dicta hipothecaria nō procedit cū pena non sit liquidata versus possessores. sed tm̄ cōtra principales psonas neq3 dicta testificatio ad eternā rei memoriā facta contra ticiu3 ⁊ alios p̄fessio dicti Ticii nō d3 possessorib⁹ preiudicare al. q̄ð preiudiciū generare maxime cū dicta bona possederunt antequā dicta pena p̄missa fuerit. ¶ Et ex aduerso vr̄ q̄ non fuit necessariū cum ptra eos non agerct̄ ⁊ q̄ð sufficit ipsa probatio. q. ex sed. ipsorum bona debent auocari cuj habeāt causam ab eo ⁊ eos transfunt cū sua ca non deberet deterior fieri cōditio creditoris propter alienationē factam a debitore ⁊ alioquin esset in potestate eius fraudare creditores alienando cū sciat sniām ferri cōtra eum: p̄ponēdo q̄ probono si

ea contra eum non noceret possessori q̄ð esset absurdum.
¶ Nunc queritur an testes inducti ad perpetuam rei memoriā contra ipsos contra quos actū est ad penā valeant cōtra extraneos possessores qui possidet bōa obligata. Ex premissis duo sunt simpliciter inquirēda. ¶ Primum est vtrū Martinus predictus possit agere hypothecaria cōtra emptores ⁊ cōsiderātes bonorum possessores cū bona fuerint alienata ante pacis fractionē ⁊ ante pene cōmissionem. ¶ Secūdum an testes inducti ad perpetuam rei memoriā contra ipsos ptra quos actu3 est ad penā valeant contra extraneos possessores qui possident bōa obligata. ¶ Et circa primu3 videtur primo de iure ostendi posse q̄ð Martinus non possit hypothecariam intentare contra bonorum possessores. ¶ Certum est enim q̄ð quotienscunq3 est in potestate debitoris ne bona ex prima conuentione obligentur. posterior in quem res est translatum per debitorem preferetur possessori ⁊ vt ecce si cōuenit inter me ⁊ titiū q̄ si pecuniā ab eo accepero res sit ei obligata. ⁊ postea pecunia3 accepi a sempronio ⁊ eandē rem obligaui. l3 pecuniam postea acceperim a titio p̄fertur sempronius cui posterius cōuenit q̄ esset obligata. ⁊ hoc iō q̄ accipere pecuniam a titio vl̄ nō accipere erat in potestate debitoris vt. ff. qui po. i pig. l. i. ⁊. l. potior. 2. resso. Sed i proposito erat in potestate eius supradicti frāgere pacē vel nō frāgere ⁊ cōsequenter vtrum bona sua futura eēnt obligata vl̄ non ergo si ante fractionē pacis bona transferuntur in aliū videt̄ illum in quē translatio facta esset ēē potiorem eo cui pax rumpit̄ post translationē bonorum. ¶ Preterea cōstat tinuen debitorē non esse ante fractionem pacis. ⁊ incipere debitorem esse tempore pacis fracte ⁊ hoc patet quia debitor appellatur is a quo inuito exigi pōt vt. ff. de verborū signi. l. debitor. ⁊. l. creditores. alio autē q sub cōditione p̄misit certu3 ē nihil exigi posse pēdēte cōditiōe vt de vborum sig. l. cedere diem. Si ergo alienat antequā incipit eē debitor nō potest p hypothecariā reuocari q̄ hypothecaria nō datur ad reuocādum ea que debitor alienauit antequā incipet eē debitor. vt. C. de iur. fis. l. vlt. ⁊ de bo. dam. l. si q̄s p bo. c. ¶ Preterea vbicūq3 pena p̄mittit̄ si qd fiat q̄ð fieri nō puenerat spectat̄ t̄ps p̄missionis pene ⁊ nō t̄ps promissionis vt. ff. de vborum obli. l. cū filius. §. in hac. Sic ergo ⁊ in q̄one p̄missa spectari debebit t̄ps cōmissionis pene nō p̄missionis. S3 tpe p̄missiōis bona reputantur alienata ⁊ ergo nō cadunt in obligatione ⁊ ideo nō possūt per hypothecariā aduocari. ¶ Ecōtra videt̄ q̄ dictus Martinus agere possit hypothecaria ptra possessores bonorum ⁊ auocare debeat ⁊ possit a possessoribus ipsa bona de iure quia licet quātū ad veritatē bona obligent̄ tpe quo penā p̄mittit p fractionē pacis tamē obligata itelligant̄ ex tpe promissionis q. si debitori sub p̄ditiōe obligato acceptū ferat p̄ditione pendente licet quātum ad veritatē liberet̄ in p̄ditionis euentū tñ liberatus intelligit̄ ex tpe acceptilatiōis interposite vt. ff. de solu. l. sub p̄ditione. Sic ergo ⁊ i proposito l3 bona se obligent̄ tēpore quo pena p̄mittitur. tñ obligata intelligun tur tpe p̄missionis cum ergo p̄missio alienationē p̄cesserit sequit̄ q̄ bōa alienata possint p hypothecariā auocari. ¶ Preterea bona pure obligari ⁊ obligari sub p̄ditiōe ⁊ p̄ditionem existere paria sunt quia effectus cōditionis trahitur ad dictum p̄ctus cum pure cōtrahi ⁊ p̄trahi sub cōditione p̄ditiōe existēte paria sunt vt. ff. de piculo ⁊ p̄mo. rei vē. l. necessario. §. q̄ si pendēte ⁊ de nautico fe. l. nihil ⁊ de fideiuss. l. si a reo. §. Itē sub de uerso ⁊ de vulgari substi. l. si. §. titius cu3 ergo ptractus p̄missionis pene ⁊ obligationis bonorum l3 p̄ditionaliter celebratus p̄cesserit ipsorum bonorū alienationē sequit̄ q̄ ipsa bona alienata possint p hypothecaria3 reuocari. ¶ Preterea cāus est. l. lege cum caueat̄ q̄ si bona. Primo obligant̄ vni sub conditione Secundo obligant̄ alii pure. Tertio existat conditio primū q̄ primus sibi3 p̄ferri quia perinde habebit ac si eo tpe quo stipulatio est posita sine p̄ditiōe facta esset vt. ff. qui po. i pig. ha. l. potior in §. videamus. ⁊. l. qui balneū. §. eo amplius. ¶ Mihi autem Dyno de muxello videt̄ q̄ Martinus predictus possit bona alienata post promissionem ⁊ ante pacis fractionē p hypothecariā aduocare ar. p allē. l. pecunia. in resso ⁊. l. q balneū. §. eo amplius ⁊ ad. l. potior. i. resso ⁊ ad. l. i. ff. qui po. in pig. ha. Ratio autem est q̄ ibi erat in potestate sua obligationem principalem reuocare ⁊ p̄sequēter accessoriam vt. ff. si cer. pe. l. qui pecuniam. In proposito autem inuito stipulatore non poterit vinculum pignoris dissolui ⁊ ista solutio colligitur in. l. q balneū in prin. ⁊. l. potior. 2. respō. ¶ Circa sm̄ videtur primo de iure posse probari q̄ testes inducti p eos p quos actum est ad penam valeāt ptra extraneos possessores bonorum obligatorum. Primo q̄. l. ca

uetur q emptoris eadē cā esse dz ꝛ circa petēdum ꝛ circa defendendum quā fuit eius auctoris. vt. ff. de reg. iur. l. nemo. §. pleriq. ꝛ redditur ro in alia regula iuris: qr non debeo melioris conditionis esse q auctor meus a quo ius in me transit. vt ī eo. ti. l. in his offi. §. non debeo. ❡ Constat āt q testes inducti ad perpetuam rei memoriam valeret ꝯ venditores. vt in auth. de testi. vt b. pre. ꝛ C. de testi. auth. si quis ab aliquo. ergo ꝛ valere debent ꝯ emptores. ❡ Preterea cōstat q acta vnius cāe pſunt in alia inter easdē ꝑsonas. vt. C. de arbi. l. penul. §. l. ꝛ de testi. l. n. ꝛ de li. ca. l. pe. ꝛ no. in l. s. apud quem. C. de edēn. Esse aūt eandem personam ꝛ eandē reputari paria sunt quantū ad iuris effectum. vt in auth. de nuptiis. a no. §. preterea circa prim. ꝛ de diuer. ꝛ temp. prescrip. l. cum bre. ꝛ de publi. l. si ego. §. pa rtus. sed venditor ꝛ emptor quantū ad ius rei vendite idem reputantur. vt. ff. de ꝯtrahen. emp. l. dolia. §. cum. ꝛ de here. vel. l. empto. l. ꝛ. d. l. nemo. §. plerūq. ergo attestatiōes producte ꝯ venditorem nocere debent emptori in alia ca cum venditoris personam repñtent. ❡ Preterea alienatio debitoris non dz conditione creditoris deteriorem facere. vt. C. de pigno. l. si debitoreni. ꝛ de remis. pigno. l. res pigno. ꝛ de distra. pigno. l. si debitor. ꝛ debi. vendi. p. in pe. no. po. l. i. ꝛ. n. Sed si non constituere poterit deteriorem. ergo testes ad perpetuam rei memoriā idueti debent ꝓbare ꝯ emptorem sicut ꝓbarent ꝯ venditorem. alr̄ conditio creditoris constitueret deterior. qr astringeret ad onus noue probatōis. ❡ Preterea certum est q res transit cū suā cā ꝛ cum suo onere. ff. de acqui. re. do. l. traditio. ꝛ de ꝯtrahē. emp. l. a venatio. ꝛ de vsufru. l. si pendentes. §. si quid. ꝛ § si q seruit. Sed pe tempore alienationem res erat cum illo onere. l. q probata ꝑ istos testes fractione pacis res obligate poterant per ypothecariam auocari. ergo cū eodem onere esse debet penes emptorem. ❡ Preterea ex qua persona quis sentit comodum cum eadem sit natura ꝯtrariorum ex eadem de iure sentire dz incomodum. vt. ff. de regulis iuris. l. ex qua persona. ꝛ l. fm naturam. ❡ Sz constat q comoda ex persona venditoris prouenientia etiam post contractum venditionis transeunt ad emptorem. vt. ff. de rei ven. l. emptor. ꝛ de rebus cor. l. libere. ergo ꝛ incomoda ex persona venditoris preacta etiam post ꝯtractum venditionis spectare debet ꝛ pertinere ad onus emptoris. ❡ Preterea quia rōne sntia lata cōtra venditorem nocet emptori. vt de excep. rei iudi. l. exceptum. ꝛ de excep. rei ven. l. si eadē ratione ꝛ cōfessio venditoris atque quātum ad onus probādi tollendum equipollet sn̄ie: vt. l. proinde. §. nondū ad. l. aquil. ꝛ de re iudi. l. post rem: nocere dz emptori. ❡ E contra videt q snīa lata ꝯ venditore post venditionem nō noceat emptori. qa rōne contra debitorē post obligatione nō nocet creditori. vt. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. §. fi. ꝛ C. de pig. l. preses prouincie. ❡ Preterea ꝯfessio ꝛ probatio pares sunt. vt. d. §. nōdum. Sed cōfessio venditoris post venditionem factā non nocet emptori. ergo nec ꝓbatio cōtra venditorem inductam. ar. ff. ad trebel. l. facta. §. si heres ꝛ quēadmodū seruit. amit. l. si patrem. §. si ꝑ fundū. ❡ Preterea colligit a ꝯtrario sensu ex. l. sepe. §. sz scientib9 de re iudi. Quia si factū venditoris nocet emptori qn patit̄ eum de re vendita litigare ergo qn nō patitur sequitur q nocere nō dz. ❡ Mihi Dyno de muccello videtur q ea que nocebant seu nocere poterant venditori ante venditionem noceant emptori ꝛ ad eius onus pertineant. ea vero q nocere ceperunt venditori post ꝯtractum venditionis: ꝑ factum ipsius venditoris non debeant nocere emptori nec ad ipsius onus pertinere ar. pre alle. l. C. de pigno. l. preses prouincie. ꝛ. ff. de pigno. l. si superatus. §. fi. ꝛ de excep. rei iudi. l. si mater. §. fi. ꝛ adeo quantum ad ea que alienata fuerunt post ꝓductionē ꝛ confessionem valebunt attestationes cōtra emptorem: sed quantum ad ea que alienata fuerunt ante erit opus eis nouo probare ꝛ ita dico ꝛ cōsulo iuris esse prout supra scriptū est. Ego Dyn9 de muccello iuris vtriusq doctor.

Con. v.

In christi nomine amē.

Questio talis est. Quidā nomine Joffredus minor. xxv. annis maior. xiiij. propter grata seruitia sibi collata ꝑ Symbaldū fratrem suū eidē Symbaldo fratri suo pure ꝛ mere simplr̄ ꝛ inter viuos tanq bñmerito donauit dedit ꝛ cōcessit int viuos oīa bona sua: ꝛ iurauit corporaliter nullo tēpore contrauenire de iure vel de facto: ❡ Modo videns se ꝑ predictam donationem lesum enormiter vult postulare restōnem in integrū. ꝛ predictū ꝯtractum donationis rescindere: ꝛ est qd verum possit iuramento nō obstante. ❡ Et cuilibet prima facie videret q non qr iuramentum irreuocabile cōfirmat cōtractū super rebus suis a minore celebratum. vt in auth. sacramenta. C. si aduers. ven. ❡ Sed cōstat donationem esse cōtractum. vt. C. qd metus cā. l. si donationes ꝛ de fide instru. l. xiiij. ꝛ de prescrip. xxx. annor. l. si quis emptionis ergo poterit ꝑ iuramentum minoris irreuocabiliter cōfirmari. ❡ Tamen veritate cōsiderata satis efficaciter de iure pōt ostēdi q non obstante iuramēto possit cōtra dictam donationem petere restōnem in integrū pro hoc facit qr. l. cauetur q iuramentum non trahitur ad illa de quib9 non est verisimile iurantem sensisse. ff. ad municip. l. fi. in prin. ꝛ de iure patro. l. adigere. §. fi. ꝛ C. de non nume. pecu. l. fi. ❡ Sed lege ēt cauet q non est verisimile aliquem voluisse renūciare iuri qd ignorat sibi competere. vt. ff. de acqui. heredi. l. si is ad quē. ꝛ l. necis. §. i. ꝛ l. quotiens de pe. heredi. l. legitima ꝛ de inoffi. testa. l. mater. §. ceterum ꝛ l. nihil. §. si cum filius ꝛ de minori. xxv. l. de etate. §. et ita ꝛ de pactis. l. si cum te ꝛ l. tres fratres. eo. ti. Si ergo probabitur q minor de quo agit ignorabat vel ignorare poterat vel ignorare ꝓsumebat beneficium restōnis sibi cōpetere recte concludetur q ei renunciasse non videtur ꝛ cōsequenter q iuramentum ad illam renūciationē nō trahit: ꝛ ideo relinquat ꝛ simpliciter cōditione minoris sine iuramēto ꝯtrahentis qui statim lesione probata admittitur ad beneficium restitutionis in integrū. vt. ff. de mino. l. i. ꝛ l. an pretor in prin. ❡ Qd autē aperte probetur q ignorauerit sibi competere ius rescindēdi donationem predictam ex quo certioratus nō appet. videndū restat. Et primo sic q lege cauetur q si mulier renunciat velleyano, ita demum tz renunciatio si de iure suo certiorata fuerit aliter non. ꝛ in dubio certiorata non presumitur. vt. ff. ad velleya. l. fi. §. i. ꝛ ibi no. ergo ꝛ si minor renūciet beneficio restōnis in integrum: nec de eo certioratus appet renunciatio non tenebit. qr de eo quod ignorauerit nō vr̄ cogitatum. ꝛ ꝯsr̄ iuramentum ad illud nō trahitur. vt. s. ostensum. ❡ Mulieres vero ꝛ minores quantū ad eorum ignorantiam tollendam vel presumendam equipolent vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regulam. ꝛ. n. responso. ꝛ ar. ff. de eden. l. i. §. fi. ꝛ notari solet. ff. de iure fi. l. ii. §. fi. ꝛ ideo ar. de muliere n certiorata ad minorem q nō est certioratus procedit rectissime ❡ Preterea ꝑficantur per legē rustici ꝛ minores. vt. ff. de pu. l. cum de indebito. §. finaūt is qui in debitum. ꝛ. d. l. i. §. fi. ff. de eden. sed in rustico presumit ꝛ tollerat ignorantia iuris. vt pre alle. l. ii. §. cum plura. ff. de iure fi. ergo ꝛ in minore tollerabitur ꝛ presumetur ignorantia iuris. vt pz de iur. ꝛ fac. igno. l. regula circa prin. ❡ Preterea. l. cauet q extrinseca solēnitas non presumitur nisi quatenus probatur. vt. ff. de pub. l. quecunq. §. fi. ꝛ no. de ver. obli. l. scriptum. ❡ Sz extrinseca ē solēnitas quā verbor ꝓlator significatio non induit: sed q minor certioratus fuerit nec induitur nec ꝑ interpretationem est apta induci in verbis in instro donatōis prolatis: ergo q certioratus non fuerit. Et si non certioratus presumit ignorasse ꝛ ignorantie occasione non renunciasse ꝛ cōsequenter nec renunciationē iuramento firmasse. vt per superiora ostensum est. ❡ Preterea certum est q iuramentū prestitum a minore nihil aliud operatur nisi q reputat eum maiorem. vt no. de pace te. §. item sacra: ꝛ C. de rescin. ven. l. ii. ❡ Sed vbicunq agitur de dampno vitando ignorantia iuris tolleratur etiam in maiore. vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. Ergo ꝛ in proposito cū predictus minor agat de dāno vitando. i. ne perdat dñium rer donatarum: sequitur q ei9 ignorantia tollerabilissima sit in iure. ❡ Preterea ignorātia iuris ꝛ facti pariter tollerantur vbi de dāno vitando agitur. vt in. l. iuris ignorantia. ꝛ l. regula. ff. de iuris ꝛ fac. igno. ❡ Sed in fcō semp presumit ignorātia ēt si de dāno vitādo n agit vt de ꝓba. inde. l. fi. ꝛ l. sed si me puib. ꝛ de ac. emp. l. si tibi liberum ꝛ no. de lega. i. l. si res obligata: ergo ꝛ in iure ignorātiā presumetur cū de dāno vitādo agat ꝛ ideo renūciatio non habebit effectum nec iuramentum qd renūciationem ꝯfirmare vr̄ cū ad ea trahat renūciatio ꝛ c. vt dictum est. ❡ Preterea lege cauetur q vbi reperit immixtus error facti ꝛ iuris ꝛ error iuris hz originem ex errore facti. Illud seruatur qd seruari deberet si solus error facti interueniret: vt plene notari solet. ff. pro do. l. si vir vxori. Sed in proposito est error facti ꝛ iuris facti in eo q ignorabat venditionem ꝑdā ꝑ tutorem factā: ꝛ ex hoc ꝓcedebat error iuris vz q ignorabat se posse postulare restōnem in integrum: ergo ꝑinde dz haberi ac si solus error facti necnon nocet etiā si de lucro captādo certet. vt. ff. de iu. ꝛ fac. ign. l. error facti

iuris ignorantia nimio. ergo ferenda tollerari in proposito ubi de damno vitando certatur: et sic tolleranda est ignorantia. Dicendum erit quod liberatio et confessio et iuramentum ad liberationem et confessione confirmandam interpositam nihil operetur. ut. s. ostensum est cum de iure suo certioratus non presumatur. Concludendum est ergo quod petere possit in integrum restitutionem et liberationem et confessionem cum his omnibus apparet lesio: et ita dico et consulo iuris esse Ego Dynus de mu cello iuris utriusque doctor.

Consi. vi.

Ex testamento domini Al

berti de lechapescis pro ea que scripta post testamentum sunt. i. post remissione fideicommissi factam per dominum Federicum et dominum Johanem filios quondam Bonif. domino Ug. filio predicti domini Alberti. ¶ Item pro divisionem seu divisiones factas inter predictum dominum Ug. et dominum Malfellum albertum et Bertolum et conventiones in instrumento divisionum appositas. ¶ Item pro filium naturalem quod dicitur extare ex predicto domino Ugo. ¶ Item pro posthumam natam ex predicto domino Ugo. et domina Brixiana que dicitur fuisse uxor predicti domini Ug. et pro testamentum ab ipso domino Ug. compositum et institutionem et substitutionem in eo factam. multe dubitationes occurrunt. Prima est utrum remissio fideicommissi facta domino Ug. per dominos Federicum et Johannem filios domini Bonifacii prodesse debeat domino Malfello alberto et Berto. Et quod prodesse debeat domino Ug. cum videatur quod esse eius pacti cum una persona facta non extenditur ad alia nisi paciscentis interfuit: quod autem predicto domino Malfello Alberto et Bertolo prosit non interest domini Ug. immo potius interest oppositum. l. quod non prosit. Et ideo dicendum est non prodesse ar. ff. de pac. l. si unus. §. ante omnia et l. fideiussor. §. cum alio et l. quod dem et l. si tibi. §. si pactus. ¶ Preterea effectus remissionis limitari et restringi debet secundum formam rationis remissioni adiecte ar. ff. de le. ii. l. cum pa. §. dulcissimis et de le. iii. l. nomine. §. si. et de cadu. l. hec actio et de acq. pos. l. si is qui. Cum ergo in remissione contineatur quod remissio sit ob eam causam. s. ut omnis bona voluntas sit et maneant inter predictos dominum Malfellum Albertum et Bertoldum. sequitur quod ad eos non extendatur remissionis effectus. ¶ Item pro rationem pacto remissionis adiectam videtur pactum personale tam inspectis verbis quam inspecta paciscentium mente: et ideo non est dicendum quod ad alios extendatur: ut de pactis. l. iurisgentium. §. pactorum. et l. ubi autem. et l. idem in duobus. §. pe. et de lib. lega. l. non solum. §. tale. ¶ Econtra videtur remissionem factam domino Ugo. per duos de fideicommissariis prodesse debere aliis. quia quotiens unus ex his quibus successio defertur directo vel per mediam personam alterius per repudiationem excluditur a iure petendi eius portio defertur aliis iure accrescendi aliquo volentibus et aliquando invitis: ut. ff. de bo. pos. l. iii. §. vi bonorum cum tribus. ll. se. ut de acqui. here. l. cum heredita et ad tertu. l. si nemo. et de suis et legitimis. l. si ex pluribus. et. C. quando non pe. par. l. unica. et de cadu. tol. §. his ita. Cum ergo predicti domini Fede. et Jo. per pactum repudiaverint. sequitur quod eorum repudiatio faciat partem per eos repudiatam deferri aliis per fideicommissum. ¶ Preterea aut in pacto adiicitur causa finalis aut impulsiva: aut dubitatur: finali causa cessante cessat effectus pacti sed impulsiva causa cessante non cessat effectus pacti. ar. ff. de. l. ii. §. si. et l. generaliter. Sed si dubitatur ut in casu nostro presumitur in dubio causa impulsiva et non finalis: et ideo cessante causa cessat effectus pacti. ar. ff. de usufru. le. l. generali. §. ubi. et de condi. et de. l. cum tale. §. falsam. et l. nemo. §. sed cum a nte nuptias. et no. l. preallegata. l. ii. ff. de do. Quare dico quod predicti domini Malfellus Albertus et Bertolus admittantur ad partem remissam per predictos Fede. et Jo. si aliud eis non obstat. et hoc non per pactum factum domino Ugo. Sed legis potestate per ius accrescendi quod incipit habere locum remissione facta per pactum. ¶ Secunda dubitatio est utrum pro divisionem que facta appareret inter predictos dominum Ugo. do. Malfellum Albertum et Bertolum et conventiones in ipsa divisione appositas ius fideicommissi relictum in testamento domini Alberti intelligatur remissum. Et ista questio ad veritatem non continet dubitationem magnam. quod si bene considerentur verba tex. in. l. cum pater. §. duo fratres. ubi videtur ius fideicommissi futuri remitti per verba que fuerunt equipollentia his de quibus agitur: quod nec sibi nec in aliqua re de qua agitur statum fuit in finibus divisionis. s. ultra processum et permissum et iuratum in perpetuum non venire aliqua ratione quod dici vel excogitari possit vel aliquo iure: et ideo ius fideicommissi futuri remissum videatur. unde supervacuum est querere an possint agere ad estimationem partis sibi assignate quasi pro ius fideicommissi superveniens videatur cum nervere enim nullum ius supervenire videtur cum remissum esset ex vigore conventionum in divisione appositarum. ¶ Et propterea non vendicat sibi locum in casu nostro illud quod glosatur in. §. duo fratres. quod posset et debet distingui: aut tempore divisionis et pactorum in divisione appositorum sciebant ius fideicommissi. Aut ignorabant: et si sciebant: tunc videtur remissum ut in. §. duo fratres. si ignorabant. tunc non videtur remissum: ut in. §. duo fratres. Ratio quod remissio quantumcumque generalis non extenditur ad ea que remittens ignorabat sibi competere. ut. ff. de transac. l. cum aquiliana et l. qui cum tutoribus. §. i. et §. fi. et l. non est ferendus et de inoff. test. l. mater. §. certum et de pe. here. l. legitimam et de acqui. hered. l. nec is. §. heredes et l. si is ad quem. Si dubitatur presumitur in dubio ignorasse: ut de adm. tu. l. hoc autem quod cognoverit. ¶ Tertia dubitatio est an existentia filie naturalis nate ex concubina excludat substitutos per fideicommissum: Et videtur quod excludat substitutos: quia verba testamenti dicunt et si omnes decederent. i. puberem etatem et sine herede etc. sed heredis appellatio quantum ad istum casum equipollet appellationi filiorum ut. ff. ad treb. l. ex facto. §. si. Sed constat quod eo casu quo substitueret sub conditione si sine filiis moreretur naturalis excluderet substitutum: ut. s. de leg. ii. l. cum pater. §. volo et l. Lucius. §. si. et. C. de insti. et substi. sub condi. facit. l. generaliter nec inspiceretur utrum existeret heres patri vel non: ut de leg. i. l. si filius. §. cum erit rogatus. ergo et in proposito licet filia naturalis heres non existeret patri videtur excludere substitutum. ¶ Econtra videtur quod non excludat quia verba a testatore prolata cum effectu sunt accipienda. Sed verba dicunt sine herede: heres autem appellatur qui in universum succedit: ut. ff. de here. insti. l. quotiens. §. heredis et de verbo. sig. l. nihil. Cum ergo filia naturalis non sit heres patri sequitur quod si debeat excludere substitutum secundum verba in condi. subst. inserta. ¶ Mihi autem videtur quod si substituens est ut persona in dignitate posita: quod tunc naturalis filius non excludat substitutum. alias bene excludat: ut. ff. ad treb. l. ex facto. §. si quis rogatus et ibi plene no. ¶ Quarta dubitatio est an existentia filie post mortem nate ex domina Brixiana debeat excludere substitutum. et ad illud est preterea i pta rnsio: quod aut habebimus eam pro spuria: aut pro legitima si spuria non debet excludere substitutos: quia non potest de iure habere nomen filie. Item nec nomen heredis cum non possit heres de iure institui: ut in auth. quibus mo. na. effi. sui. §. si. et ideo nec posset facere existere conditionem cum relinqueretur in casum existentium liberorum nec posset facere deficere cum relinqueretur in casum existentium liberorum ut. ff. de condi. et demon. l. hec conditio et quibus dies ce. l. pro. ¶ Verum autem sit habenda pro spuria vel pro legitima: dicendum est quod aut parentes credebant de iure tenere matrimonium: Aut sciebant de iure non tenere: Aut dubitabant. ¶ Primo casu confirmatur per l. itaque liberis: et ideo illa filia habenda est pro legitima et excludere substitutos ut. ff. de ritu. nup. l. qui in provincia. §. i. et ar. de adulte. l. miles. §. pe. ¶ In secundo casu habenda pro spuria et ideo non excluderet substitutos: ut dictum est. ¶ In tertio casu presumendum esset quod bona fide contraxerint et credentes matrimonium de iure tenere: et ideo filia foret habenda pro legitima et excluderet substitutos. Et hoc duplici ratione. ¶ Prima quod matrimonium palam et publice contractum fuit: et ideo in dubio caret suspitione: ut. ff. de ritu. nup. l. si. et de adm. tu. l. non existimo et de auc. tu. l. pupillus. §. sane. ¶ Secundo quod presumendum est quod bona fide contractum ex quo de mala fide non probatur et quod semper presumenda est affinitatis ignorantia si de scientia non probatur ar. ff. de adm. tu. hec autem et de proba. l. verius et de fideico. liber. l. si eum. §. ex initio et. C. de prescri. long. tem. l. pe. et qui mili. non po. l. super servis: et ita dico et consulo iuris esse ego Dynus de mucello etc.

Consi. vii.

Questio talis est.

Titius habens tres filios unum ex eis. s. Sempronium emancipavit et donavit omnia bona sua. Postea idem filius emancipatus donationem ipsam remisit patri et donavit et concessit sibi omnia bona que donaverat sibi pater sub his pactis. s. pro eo quod idem pater promisit eidem emancipato quod statim faceret testamentum et illud non mutaret in aliquo et si contra fecerit remissio facta patri libera revertatur ad Sempronium. s. dictum. Cumque

Idem pater ultra promissionem suum testamentum fecisset in quo caveret quod si quod testamentum faceret postea nolebat valere tandem eodem die pater promissionem testamentum sic factum non mutare nec aliud testamentum faceret. Et si contrarium faceret. Idem pater donavit et cessit dedit et inter vivos concessit dicto sempronio filio suo omnia et singula bona sua qui tempore emancipationis donaverat sibi. Deinde dictus pater nihil minus fecit aliud testamentum in quo dixit si quod testamentum fecero nolo valere. ¶ Modo primo queritur nunquid donatio seu remissio valeat quam dictus sempronius filius fecit patri. ¶ Item nunquid talis promissio donatio et concessio facta a patre valeant et subsistant de iure. ¶ Item utrumque secundum testamentum quod fecit pater tollat primum quod iam fecerat. ¶ Prima questio non videtur dubitationem habere: quia ratione patre potest in emancipatum filium quicquid velit iure donationis conferre eadem ratione filius emancipatus in patrem emancipatum quatenus appellatur officiosa donatio. Sed de hoc in proposito nihil agitur ut. C. de le. pre. et de dona. l. sine emancipatus. et l. ei res. et l. si quis emancipatum. et ideo circa hoc non est insistendum: et ideo cum donatio facta fuerit ob causam contra turpem et ideo contra bonos mores et incidit in tali conditio possidentis ut in l. cum donationis. C. de transac. ¶ Secunda vero maiorem dubitationem habet. Nam primo videtur quod illa promissio seu donatio facta a patre de iure non subsistat. Primo quia nulla promissio que auferat liberam testandi facultatem potest de iure procedere ut. C. de pac. l. pactum. et de transactionibus donationis. et de pactis conve. l. hereditas. ¶ Cum ergo predicta promissio videatur auferre patri liberam testandi facultatem sequatur quod de iure non subsistat. ¶ Preterea dispositio rerum post mortem cum institutione heredis est testamentum ut. ff. de testa. l. i. et illud non debet pendere ex alieno arbitrio sed disponentis solum ut. l. illa institutio de hered. insti. In premisso autem casu videtur pendere ex arbitrio filii si predicta concessio effectum haberet et ideo non videtur de iure procedere. ¶ Preterea factio testamenti est de iure publico ut de test. l. iii. et ideo pacta privatorum contra formam testandi restringendam nihil potuerunt immutare ut in preal. l. iii. et ar. ff. de reg. iuris. l. nec ex pretorio. et l. neque pignus. §. privatorum. et de suis et legitimis. l. si. et de ope libe. l. de dote. et ad. l. fal. l. quod de bonis §. i. ¶ Preterea pactum quo mediante libera testandi facultas aufertur est contra bonos mores. ut. ff. de ver. obli. l. stipulatio hoc modo. et si contra bonos mores ipso iure non valet ut. C. de pac. l. pacta que contra de ver. ob. l. generaliter et l. veluti. et l. si plagii. ¶ Preterea omne pactum quod de iure est remotum constat esse inutile. ut ff. de pac. l. iurisgen. §. generaliter sed pactum quod non liceat testamentum mutare remotum est de iure commune ut. C. de sa. san. ec. l. i. et de iure codi. l. divi. §. iii. et de le. i. l. si mihi et tibi. §. i legatis et de le. iii. l. si quis in prin. testi. de codi. et de. l. quod traditur et ideo restat quod sit inutile. Preterea pactum sub impossibili conditione appositum inutile est non solum quantum ad principalem sed etiam quantum ad penam ut contra ver. obl. l. si hoc. ¶ Item ea omnia repugnant impossibilia de iure que fiunt contra bonos mores. ut ff. de condi. insti. l. conditiones. et l. filius. Cum ergo auferre liberam facultatem testandi sit turpe: ut d. l. stipulatio hoc modo et non l. d. l. pactum quod dotali sequitur quod si ego promitto bona mea sub conditione si testamentum mutavero quod ista promissio videatur facta sub conditione turpi et pariter impossibile. Et per consequens effectum non habeat ut no. C. de transac. l. cum donationis. ¶ In contrarium videtur quod remissio teneat quia certum est quod ego possum alicui bona mea inter vivos et post mortem donare nulla conditione adiecta ut. C. ut ac. ab here. et contra. l. i. l. unica. et de do. l. i. et de pac. dota. l. cum maritus. §. fi. et de iure do. l. iii. et de dote prele. l. fi. ut ergo possum donare conditione adiecta ut. C. de do. l. do. ¶ Preterea donatio causa mortis de sui natura revocari potest quandocumque donatore volente ut. ff. de do. cau. mor. l. que mortis causa et si cer. pe. l. nonis. et tamen vigore pacti potest transire in donationem inter vivos et fieri irrevocabilis. Sic ergo licet non auferatur nec auferri potest de iure libera potestas testandi nihilominus si testamentum mutari contingat possunt bona sub illa conditione iure donationis conferri. ¶ Mihi videtur quod conditio dicte donationi inserta sit turpis et contra bonos mores et per consequens de iure impossibilis et ideo reddit contractum dicte donationis inutilem ut d. l. stipulatio et nota. in d. l. cum donationis. C. de transac. ¶ In tertia vero questione queritur utrum valeat ultimum testamentum vel primum. Videtur primo quod valeat ultimum quia voluntas posterior licet ei videatur per priorem derogari quantum ad verba in priori prolata precavalet prime ut. ff. de le. ii. l. si. in prin. et de iur. co. l. divus. §. i. Licet ergo in testamento primo prolata fuerint verba derogatoria ultimum tamen ex quo apparet de voluntate testatoris in ultimo concesse apparet videtur ultimum valere. ¶ Preterea illud operatur revocatio generalis quantum ad omnia quantum specialis

operatur in specie cui foret applicata ut. ff. de admi. tu. l. si duo et de acqui. here. l. si servus. cum et. C. de prescrip. xxx. annorum. l. omnes et de quadr. prescrip. l. ii. Sed constat quod revocatio specialis facta de primo faceret illud valere ut. l. si quis in princ. testi. de leg. iii. ergo et revocatio generalis alias expressa in ultimo videtur tollere primi testamenti effectum. ¶ Preterea derogatoria in primo testamento prolata fuerunt generalia et in ultimo similiter generalia unde quia in parte generalitatis sunt videtur in ultimo posteriora preferenda et prevalere prioribus ut. ff. de leg. i. l. si mihi et tibi. §. in legatis et de admi. leg. l. iii. §. fi. et. C. de fideico. l. clari et de vulga. et pupil. substi. l. si quis cum et de manu. te. l. si pecu. in fi. §. i. ¶ Preterea quantum ad tollendam substantiam et effectum substantie precedentium si sit posterius testamentum ad primus sicut posterior stipulatio que novat et ipso iure alia tollit ut. l. si unus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Sic et posterius testamentum tollit primum ut de iniusto testo. l. i. et. C. de testa. l. hac consul. §. si quis autem et l. sancimus. Sed posterior stipulatio ita se habet ad priorem quod etiam generaliter concepta omnem priorem et omnem eius effectum tollit: ut. ff. de acceptila. l. et uno. §. eius rei et insti. q. mo. tol. ob. §. est prodita ergo et posterius testamentum ita se habet ad primum quod etiam sub generalitate verborum primum et omnem eius effectum tollit. ¶ Preterea licet argumentare de contractu ad ultimam voluntatem quia de minori ad maius affirmando, ut de leg. i. l. servum filii. §. cum et de leg. iii. quod cyrographum. sed in contractu sub generalitate verborum omnia precedentia tollere ut. ff. de trans. l. non est ferendus de ver. ob. l. qui rome. §. duo fratres. ergo multo fortius debet sub generalitate verborum tollere effectum precedentium in ultima voluntate. ¶ Preterea se habet testamentum posterius ad prius sicut lex posterior ad priorem quia voluntas testatoris est lex. ut §. disponat in aut. de nup. Sed lex posterior ita se habet quod tollit priorem licet generalibus verbis conceptam sicut et si concipere specialibus: ut in preal. l. de quadri. prescrip. l. ii. et d. l. omnes de prescrip. xxx. vel. xl. an. ¶ Preterea facilius revocantur que pendent ex voluntate unius quam ea que pendent ex voluntate plurium ut de reg. iur. l. quodque. utrumque sed que dependent ex voluntate plurium ut contractus revocantur etiam per generalitatem verborum ut dicta est: ut. d. §. eius rei. ergo testamentum quod dependet ex voluntate unius revocabitur etiam per generalitatem verborum. ¶ Contra quod primum prevaleat ut videtur quod prima voluntas est derogatoria ultime et prior: nisi specialiter revocetur per ultimam ut. l. si quis in prin. Sed hic non fuit specialiter revocata sed generaliter ergo videtur quod prima prevaleat. Et pro hoc est aperte. l. si mihi et tibi. §. interdum. et l. si ita stipulatus. de le. i. ¶ Preterea hoc videtur expresse dici quod requiratur specialis revocatio nec sufficit generalis ut in aut. de temp. §. et si quidem col. viii. ubi dum dicit hoc ipsum et expresse significate etc. ¶ Preterea glo. que est in. l. si mihi et tibi. §. interdum videtur aperte determinare quod oportet specialem mentionem fieri de primo et qualitate eius. ¶ Preterea illud est speciale quod est a generalitate abstractum ut. ff. de le. iii. l. servos. §. fi. et de suppel. le. l. ii. §. si quis. et ff. si quis caut. l. sed et si quis. §. questionem. et l. item apud. §. hoc edictum ut de publi. l. i. §. dixerit aliquis. et §. inde queritur. ¶ Ad idem quod no. de ful. l. quoniam multe et de ap. l. si expressim. si ergo lex requirit quod specialiter se penitere dicat ut requirere quod discedat ad specialitatem verborum et a generalitate recedat. Determinando videtur dicendum quod si diceret secundum valere forte non erraret. quia in aut. de test. imple. §. siquidem non videtur requirere quod procedens specialiter revocet. sed videtur sufficere expressa revocatio et per generalia verba seu predicta alia verba sive dubitativa non assertiva dum dicit hoc expressim significante: quia et si fecit quandam tamen voluntatem non tamen valere eam ulterius vult. tamen ego dicerem quod requiratur revocatio specialis testamenti primi sequentis derogatorie ut in predicta. l. si quis in prin. ibi nisi specialiter dixerit. etc. Nec obstat predictis. §. et siquidem quia ibi precedens voluntas non erat expresse sequentis derogatoria ideo etiam per generalia verba potuit revocari. Nam poterat et revocata intelligi tacite etiam per simplicem dispositionem contrariam: ut de valg. et pupil. substi. l. si quis cum. et de lega. i. l. si mihi et tibi. §. in legatis. et de condi. et demonstra. l. quod traditum. et l. non ad ea. multo fortius potuit revocari per voluntatem posteriorem prius revoca. licet per generalia verba. ¶ Preterea prima non tenebat iure communi sed speciali. Nam quod non solemnis tenebat inter liberos iure speciali ut in hac. l. hac consultissima. §. ex imperfecto et de contra tab. l. si duobus. §. si prius et ideo facile potuit revocari quia ea que iure speciali contra ius commune inducuntur facilius tolluntur quam ea que iure communi procedunt. ff. de testa. mili. l. eius militis. §. i. et de act. et obl. l. in honorariis. §. sed cum rescissa: et ita dico et consulo ego Dy.

de mucello. etc.

Con. viij.

In christi nomine amen.

In qua petitione cuius talis tenor est. Gnin zellus condam Jacobi Milani pro se ad eum spectat vel spectare pot et pro legittima administratione Gentilis et Vincenti filiorum suorum et cuilibet predictorum ex iure sibi et predictis obuenturo et cuiusque eorum ex causa transactionis et pacti et quolibet alio a monasterio sancte Justine et syndico eius et quolibet alio pro eius et cuiusque eorum competenti. Agit aduersus et contra Victorem et Nicholosium germanos filios condam domini Thomasini de podio et contra filios et heredes condam Philippe germani predictorum Victoris et Nicholosi et quemlibet eorum legitime defensorem pro eis legitime respondentem et Sic et quemlibet eorum in quantum possidentur aut tenent et facultatem habent restituendi. i. scripta et petit ut dictum est restitui sibi medietatem pro indiuiso. i. scripte petie terre iuxta quam etiam consueuit esse casalinus et nunc est cum domo et eius hedificio sup se in ciuitate Luce in contracta sancti Senti Luce in porta sancti Frediani que tota ab vna parte etc. Dicens ad se et ad predictos pro quibus agit et quorum nomine agit pertinere iure dominij vel quasi et petit omnia fructus victorum suorum filiorum et eorum auctorum iura et a quolibet se opponente petit expensas cause et aduocationis. Satis probabiliter potest de iure ostendi quod libellus a Gruinzello porrectus procedat et quod sm formam libelli debeat condemnatio fieri; quod certum est quod quando distinctiue verba quorum distinctiuus effectus refertur ad plures personas singulariter copulatiua in vna dispositione ponuntur procedit dispositio etiam si in altera tantum personaliter vere repetatur quod in oratione verborum exprimitur, vt probatur. ff. de condi. insti. l. pe. in fi. et de le. iii. l. qui concubinam. §. si filium. et ff. de con. et de. l. falsa §. fi. et de here. insti. l. pater. et l. hoc arti. ¶ Sed effectus verborum propositorum in libello in ea parte que dicit: dicens ad se et ad predictos pro quibus agit et quorum nomine agit pertinere iure dominij vel quasi. referuntur ad plures: quia referuntur ad gruinzellum: et ad filios et ad monasterium quod iura cessit: cum ergo appareat quod dominium vel quasi pertinebat ad monasterium: sequitur quod occasione ipsius dominij vel quasi ad monasterium pertinentis debet condemnatio fieri predicto gruinzello et filijs tanquam procuratoribus in rem suam per iurium successionem. ¶ Preterea per verba libelli apparet quod omnia iura ipsius Gruinzelli et filiorum ad monasterium pertinentia fuerunt in ius deducta: per quod apparet quod ratione iurium ad monasterium pertinentium debet condemnatio fieri. ¶ Preterea in petitione ambigua facienda est interpretatio quod ad fauorem actoris tendit vt. ff. de ver. ob. l. inter stipulantem. §. si stichum. et l. si quis intentione ambigua. ff. de iudicijs. Cum ergo omnia iura actoris et filiorum et auctorum sint in ius deducta: vt ex forma libelli apparet. sequitur quod cum ignoretur quod interpretatio actionis sit. Item actore non interpretante illud videtur principaliter esse deductum quod vel gerende conuenientius competebat. Rei autem gerende. i. condemnationi postulate conuenientius competebat deductum esse in iudicio ius auctoritatis dominium vel quasi ad monasterium pertinens et id sit eo seu ratione ipsius debuit sua condemnatio fieri. ar. ff. de re. dub. l. vbi in fi. et l. quod. ¶ Super eo verbo quod queritur an transactio et cessio ex causa transactionis teneret de iure ciuili videtur cessionem inualidam esse: quia ratione immobilia ad ecclesiam pertinentia non possunt alienari sine solemnitate que traditur in l. iubemus et in auc. hoc ius porrectum. C. de sa. san. ecclesiis ratione nec cedi actiones pro re immobili ecclesie competentes vt not. in auc. de non alie. §. vult enim tamen possibile est quod illa glo. non pertineret: vnde quod ecclesia et pupillus solent parificari vt not. de mi. re. pub. l. rem publicam. et de re iud. l. imperator. et probatur. C. si contra ius et de. l. orphanotrophos pupillus autem cum tutoris auctoritate potest cedere actiones vt. ff. si aut. tu. l. pupillus. ergo et ecclesia potest cum auctoritate prelati. ¶ Item et si verum sit quod glosatur in auc. de non alie. §. vlti. et responderi posset quod illud habeat locum vbi lex non esset super iure quod videtur ad ecclesiam pertinere. Sed vbi dubium est per litem vt erat in casu de quo agitur tunc transactio. ar. ff. de fur. l. si pignore. §. fi. et l. interdum. §. qui tutelam. et C. de transa. l. preses. et ibi no. et mihi videtur sine dubio transactionem tenere: quia facta fuit de re dubia per litem. ¶ De titulo autem diuisionis an locum habeat non est dubium quod in diuisione iudiciali que iure diuisionis obuenit locum habuit titulus diuisionis vt de publi. l. et si res. et de vsuc. l. per errorem. ¶ In alia vero diuisione quam ille cui adiudicatur videtur habere ex persona sua dico quod aut diuisio facta fuit extra iudicium: et tunc non potest habere locum titulus pro herede vel pro suo: et hoc ideo quia quod traditio facta est a non domino transfert vsucapiendi conditionem. vt no. ff. de acqui. pos. l. pomponius. §. si iussu. sed si rem meam trado tibi vt tuam non transfero dominium vt in l. de do. §. subtilius. ff. de condi. ob cau. ergo si rem alienam trado tibi vt tuam non transfero vsucapiendi conditionem. sed si diuisio facta fuit in iudicio iudicis auctoritate tunc titulus diuisionis habet locum et in parte qua is cui adiudicatur habere videtur ex persona sua. quia si rem meam trado tibi vt tuam iudicis auctoritate transfero in te dominium vt. ff. de re. co. l. iii. §. item queri potest ergo et si rem alienam trado tibi vt tuam transfero vsucapiendi conditionem vt de contrahen. emp. l. Iulianus et no. plene de publ. l. i. in fi. et de l. pomp. §. si iussu. Et ideo consulo ego Dy. de mucello et quod libellus licet non contineat ad omnia verba fuerit recte formatus in procedere possit secundum considerationem predictam. ¶ Item quod transactio teneat. ¶ Item quod titulus diuisionis habeat locum vel in parte personarum vel in tota parte rei iudicate sm distinctionem premissam. et ita dico et consulo iuris esse ego Dy. de mucello iuris vtr. doc.

Cons. viiij.

Questio talis est.

Quidam nomine Canduttus habuit quendam filium naturalem ex quadam nomine Salafolia nomine Johannem et eidem Jo. de bonis suis in vita sua reliquit victum et vestitum et necessaria donec ipse stare voluerit cum filijs et heredibus masculis ipsius Cantutij in domo ad seruiendum eis et cos ad iuuandum et si dictus Jo. stare noluerit cum eis debeat habere et percipere centum soldos Pisane monete: et non debeat postea habere nec percipere victum nec vestitum vel necessaria de bonis suis. Modo predictus Jo. non stetit nec habitauit cum predictis filijs Candutij fratribus suis nec conditionem in testamento appositam patris sui naturalis impleuit: dubitatur an nihilominus de bonis patris petere possit alimenta ad vitam necessaria sibi decerni et mihi Dy. de mucel. videtur quod possit petere alimenta et ad vitam necessaria de bonis paternis non obstante quod sm formam testamenti non habitauerit cum fratribus suis naturalibus. Et hoc ideo quia alimenta debentur filijs naturalibus de bonis paternis ex quadam necessitate per leges imposita. vt in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. distra. et §. quod vero et C. de na. lib. auc. licet patri. Et ideo per dispositionem patris non potuerunt auferri aut etiam minui quia quod a lege datur non potest auferri per hominem vt in auc. de nup. §. si vero soluebat. ¶ Item quia ille qui non impleuit voluntatem defuncti id solum aufertur quod ex incerta et absoluta voluntate defuncti percipiebat. Id autem quod percipere poterat legis auctoritate non aufertur vt in auc. de hered. et fal. §. si quis autem. ¶ Preterea si relictum alimentorum debitum est legis auctoritate: vt dictum est. sequitur quod in eo quod relictum erat nullum onus conditionis aut aliud grauamen apponi potuit ar. ff. de adop. l. i. et de dote prelegata. l. cum quis in prin. et §. mulieri et ad. l. fal. l. pater filium. Et ideo concludendum est quod non obstantibus verbis a predicto patre naturali in testamento appositis predictus Jo. eius filius naturalis petere possit de bonis paternis alimenta et ad victum sibi necessaria decerni licet non impleuerit conditiones in testamento insertas. Et ita dico et consulo iuris esse: ego Dy. de mucello iuris vtriusque doc.

Cons. x.

In christi nomine amen.

Questio talis est: quidam nomine .S. habuit duos filios de non legitimo matrimonio natos vnum natum de soluta nomine. F. alium natum de adulterio nomine. P. subsequenter habuit quendam filium legitimum. .S. decessit ab intestato relictis istis filijs et dictus filius legitimus post mortem patris sui decessit in infantili etate: fratres dicti condam .S. patrui dicti infantis adueniunt hereditatem dicti quondam .S. fratris sui quod potuerunt de iure ex quo dictus filius legitimus decessit in infantili etate pr inde est ac si ad ipsum infantem non essit hereditas voluta. vt. C. de iur. del. l. si infanti. §. si vero. Modo elapsis. xxii. annis predicti filij nati de non legitimo matrimonio fuerunt legitimati per comitem Bertholoqum de ruppa. fuzzarie et restitutionem in etatis ill'

ad quos bñdītas decē quondam. G. erat deuoluta. Modo vel legitimati petūt bñditatem ex vigore legitimatōis. sed ex aduerso eis opp. qꝫ predicta legitimatio non dz trahi ad bñditatē que est alīs acquisita ante legitimatōem ipsoꝝ sed ad eā que post legitimatōem defert. Et propterea cū in questiōe bñditas peti possit per dictos legitimatos. ¶ Ergo non possūt peti cum dicitur pot de iure probari qꝫ legitimatio equipollere vr̄ restitutiōi in integrum. q vero ex tepore quo indulgetur aliquid noui sub forma veritatis attribuitur. cuius attributōis effectus retro nō extendit̄ sed ex eo tēpore quo idulgetur simplr̄ seu absolute incohatur. ⁊ ideo nō pt operari qꝫ ille desinat esse heres qui iā per nomē bñdis adeptus fuerat ante legitimatōem cōcessam ar. ff. de muno. l. ⁊ si fine. §. sed qꝫ papi. ⁊ de here. insti. l. ei qui soluendo ⁊ expresse pz. ff. de sta. l. i. §. fi. ⁊ plene soler no. ff. de lib. ⁊ posthu. l. gallus. §. ⁊ quid si tñ. ¶ Econtra vr̄ qꝫ predicti filii legitimati sint admittendi ad bona quondā pr̄is qꝫ ptās legitimatōis equipollere vr̄ ptāti iuris postliminii qꝫ sicut postliminium amouet seruitutem p captiuitatem iductam ⁊ eum in cuius persona admouetur facit eius condicōis ac si nunqꝫ in spē seruitutis fuiss& ff. de cap. ⁊ postli. reuer. l. postliminium ⁊ ð inui. test. l. si quis filio. §. i. ita ⁊ legitimatio seu iure natalium restō dz tollere defectum natalīū non legitimoꝝ ⁊ perinde facē habere ac si ab initio fuissent legitime nati. Sꝫ si ab initio fuissent legitime nati ↄstat qꝫ excluderent fr̄es defuncti. vt in auf. de here. ab inte. §. i. ⁊ C. de suis ⁊ legi. here. auf. in successi ergo ex postfacto natalibus restituti per legitimatōez excludere debet fratres defuncti. Constat. n. qꝫ filius ex postfacto ab hostibus reuersus excludit oēs alios remotiores de successione cōcedentes. vt. ff. de iniusto test. l. si quis exheredato. §. sed si pr̄. ⁊ ar. ff. de bo. lib. l. si necesse. §. sed si deportatus in fi. §. ⁊ de ptab. l. qui exhibēdo. §. i. ergo ⁊ ex postfacto per legitimatiōem natalibus restitutus oēs in gradu remotiores debebit a successiōe excludere. ¶ Preterea ea que ab initio impediret ex postfacto superueniēs tollere dz effectum eius qꝫ videbatur ↄcessisse de iure. ar. ff. vt in po. le. l. si qꝫ plauta. ⁊ de suspe. tut. l. post finitam ⁊ so. ma. l. constante. §. fi. ⁊ de adul. l. si maritus. §. si ante. Sed si predicti filii legitimati ab initio ⁊ tempore mortis pr̄is eoꝝ fuissent legitimi constat qꝫ exclusissent predictos fratres defuncti. vt. s. probatum est. ideo ⁊ ex postfacto legitimati debent excludere eos. ¶ Preterea multum refert vtrū quis per actum superuenientem de nouo declaratur in nouum statū vel reponat̄ in eum qui ab origine nature inhesisse ↄferet pz qꝫ si extraneum exheredo ⁊ eundem postea adopto in filium exheredatio nulla est sed si exheredo filium emancipatum ⁊ eundē postea in ptāte redigo exheredatio de iure procedit vt probat̄ ff. de bo. po. sta. l. non putauit. §. si quis emancipati. ⁊ de libe. ⁊ posthu. l. filium circa prin. cum glo. sꝫ oī per legitimatōem predicti de quibus agitur restituuntur natalibus. i. per restōnem ponantur in statum qui inherent nature origine. sequit̄ qꝫ pinde habere debeant ac si ab initio in eodem statu fuissent. ⁊ ideo p̄dicti defuncti fratres debeant successione priuari. ⁊ ita consulo ego Dynus.

Consi. xi.

In christi nomine amē.

Questio talis est qꝫ Benogius mercatoꝝ florentinus ex cā mutui reddere ⁊ soluere p̄mittit Diedi bōa. mm. ccc. flo. auri ⁊ dedit sex fideiussores qꝫ lïbꝫ insolidū capi ⁊ detineri poterāt p̄sonaliter sm̄ formam capitula cōis flo. Postea dn̄s Benogius cessaūit ð ciuitate flor. qꝫ debitor erat multoꝝ ⁊ creditores ei⁹ int̄ quos fuit dn̄s Diedi volētes tractat̄ ð cōcordia cū eo ↄstituerūt p̄ciures duos ad dādā securitatē ⁊ fidāntiam dn̄o Benogio ⁊ vxori ei⁹ ⁊ filiis i p̄sonis tm̄ inter quos p̄ciures fuit vnus qui erat fideiussor ꝓ dn̄s. ccc. flor. Del p̄ciures dederunt fidantiam ⁊ securitatem dn̄o Benogio ī persōnā tm̄ deinde ad. x. annos dn̄s Benogius reuersus fuit ⁊ videns qꝫ illi p̄ciures ↄcesserant illam fidantiā ⁊ securitatē vt fuit intentionis dn̄i Diedi renūciauit illi securitati ⁊ fidātie ⁊ p̄misit tali securitate ⁊ fidātia ñ vti p⁹ hec dn̄s Diedi fecit detineri ī p̄sonam vnū ex fideiussoribus ipse opponit qꝫ nō potest detineri p̄sonaliter qꝫ pactū erat factū cū principali reo qꝫ lꝫ securitatē ī p̄sonā qꝫ pactum ⁊ securitatem dicit extēdi ad fideiussores. ⁊ qꝫ securitatē quesitā fideiussoribus tollere nō pōt principal. ꝫ ipse possit capi ⁊ detineri viceius Diedi et aduerso dicit qꝫ dicta securitas inherebat persone ⁊ de persona facta erat securitas. ⁊ sic priuilegium non egreditur p̄sonam. ⁊ qꝫ fideiussor poterat opponere. qꝫ principaliter non poterat act. cū effectu qꝫ principalis erat ī securitas ī p̄sona nunc opponere nō potest qꝫ re⁹ renūciauit ⁊ pactū fecit ita qꝫ nullā exceptionē opponere potest. Querit̄ modo vtrū ista securitas seu priuilegium extendat̄ ad fideiussores sicut pactū ð nō petendo an vero non extēdatur cū dicatur persone coherere ⁊ de persona factū fuerit. Et qꝫ dicta securitas ad fideiussores ñ extendat̄ qꝫ pactum p̄sonale ad aliū. s. ad fideiussore non solet pertinere quemadmodum nec ad heredem vt. ff. de pac. l. de ī duobus. §. personale cum ergo securitas fuerit in p̄sona rei principalis collata non debuit ad fideiussores extēdi. ¶ Item nec p̄t etiam si in rem data fuisset securitas qꝫ sōla procuratōis erat qꝫ p̄sonis deberet cōcedi. si ergo in rez fuisset ei cōcessa cōcessio non teneret qꝫ forma mādati non fuisset seruata. vt. ff. ð exerc. l. i. §. igitur ⁊ de insti. l. cunctiꝫ. §. non tm̄. l. sed si pupil. §. eodem et ↄ mā. l. diligenter ⁊ l. si quis pro eo. ¶ Preterea sicut pz p̄ p̄alle. §. p̄sonale. fideiussor ⁊ heres parificantur quātum ad vires perso. benefi. extendendas. sed cōstat qꝫ beneficiū p̄sonale ⁊ maxime de pacto de non petēdo ad ipso a p̄sona non transuntur ad heredem vt. ff. de libe. le. l. non solum. §. tale. ergo nec ad fideiussorem pertinere debebit. ¶ Preterea expressū ē in. l. qꝫ illud beneficiū qꝫ non dat̄ heredib⁹ nec dat̄ fideiussoribus vt ff. de re iudi. l. ⁊ si fideiussor in prin. ⁊. §. si maritus ⁊ l. sequenti. Ex quibus oībus aperte cōcluditur qꝫ sicut beneficia p̄sonalia ñ ptinent ad heredem vt in. l. etatem. ⁊ rel. ⁊ l. forma. §. qꝫ. ff. de ce. ⁊ de regu. iur. l. in oībus ⁊ l. priuilegia ita nec debet ad fideiussores extendi. ¶ Preterea absurdū ē in dubiū reuocare rē de qua agitur qꝫ beneficium fuerit in p̄sona collatum nec potuerit in rem cōferri vt. s. ostensum est leges aperte dicūt ad fideiussorem non extēdi. vt. ff. de except. l. exceptiones que persone ⁊ C. de fideiusso. m. l. i. ⁊ ar. ff. de muno. l. in cause in prin. Illud autē est sine dubio qꝫ poterat creditori obstar̄. s. qꝫ culpa sua. s. mediante liberatiōe tēporali ab eo facta ad hoc deuētum erat qꝫ non posset cedere cū effectu fideiussoribus cōtra principalez ꝫ ipse decem ipse poterat excludi a petitione sua ar. ff. de admi. tu. l. si pupillus alterius ⁊ de sol. si foenus. §. si creditor. nūc autem quo dilatio tēporalis remissa est a debitore eā excludēdo petitiōis creditoris ad ipse redituri ad non cāuere ideo pinde habere dz ac si nullo tempore interuenisset ar. ff. de doli excep. l. ii. §. circa ⁊ de condi. sine cā. l. ii. §. finalitez ⁊ vt in pos. le. l. si pecunie. §. qui fideicō. ¶ Item aliud est qꝫ videtur creditori prima facie obstare videlicet qꝫ renunciatio debitoris non potuit tollere beneficium fideiussori quesitum vt. ff. de pact. l. fi. ⁊ de cōtra. l. si post mortem. §. fi. tamen nihil ad rem quia hic non erat beneficium pacti fideiussori quesitum vt. s. plene ostensum ē ⁊ l. illa finalis manifeste requirit ð beneficio pacti qꝫ erat ī fideiussori quesitum. ¶ Item. l. illa si post mortem loquitur ð beneficio bonoꝝ possessionis qꝫ erat instituto quesitum ex p̄sona p̄teriti cōmittētis edictum ⁊ ideo nil ad rem vt. s. ostensū est. ¶ Itē beneficium differēdi petitionis creditoris ad tempus decem dꝫ cā finalem annectam. s. qꝫ creditor non potest. ꝫ illud ipse actiones cedere cum effectu. vt. s. ostēsum est. Cum ergo pacta cā finalis cesset p̄ remissionem dilationis ⁊ deueniat̄ ad illud qꝫ actiōes possint de p̄nti cedi cum effectu sequit̄ qꝫ omnis effectus illius cāe finalis tollatur. vt. s. de ope. lib. l. p̄iae. ⁊ ð adul. l. diem. §. fi. ⁊ de act. ⁊ obli. l. qui non bñde. ⁊ de exec. rei iu. l. n. Et ita dico ⁊ consulo iuris esse ego Dy. de Mucello iuris vtriusqꝫ doctor.

Consi. xii.

Actum tale est ⁊ sic proponitur.

Quidam habēs tres filios. vnus ex eis petit emancipari a p̄re suo. p̄r vult eū emancipare ⁊ super illo articulo non petitur consilium qꝫ sunt in concordia. ¶ Item dict⁹ filius petit a dicto patre suo sibi assignari ⁊ dari partem omnium bonoꝝ suorum mobilium ⁊ immobilium. aut dari sibi legitimam dictoꝝ bonorum suoꝝ. ⁊ petit declarari dictam partem ⁊ etiam legitimaꝫ. Dicēdum est qꝫ cū tres sint filii tertia pars tm̄ debetur omnibus pro legitima. ⁊ ideo vni de tribus debetur tertia tertie. vt in auf. de triē. ⁊ semis. §. i. ¶ Item dicit pater predictus se fecisse ⁊ extorsisse vsuras quas dicit primo se velle restituere de bonis suis anteqꝫ partem integram vel legitimam assignat ꝗ

eto filio suo: ⁊ super his petit consilium quid fieri d3 de vsuris
Dicendum est q̄ ad assignationem legitime partis detrahi debet
omne es alienum. ⁊ ideo quod acquisitum est per vsurariam pra
uitatem cum sit es alienum ⁊ necessario restitutioni subiaceat de
trahendum erit. vt. ff. de inof. tes. l. pap. §. quarta aūt. ¶ Item si p̄r
per testm̄ q̄d condidit pōt de iure minuere parte dicto filio suo
cum filius dicat testm̄ non valere: ⁊ per ipm bona p̄ris nō mi
nuunt in vita: dicendum est q̄ p̄r necesse h3 relinquere filijs ter
tiam eorum que h3 in bonis tēpore mortis ⁊ illam diminuere n̄
pōt per testm̄ nisi filij essent ingrati. vt in. d. aut. de trie. ⁊ se. §.
i. ⁊ de here. ⁊ fal. §. ex his datos. ⁊ in aut. de imens. do. coll. vi.
¶ Item si p̄r vult facere augmentū dotis vxori sue ⁊ petit:
an ista decā pōt diminuere partem decā filio suo. ¶ Dicendum
est q̄ augmentū dotis possit facere vxori: dūmodo p̄betur q̄
non faciat in fraudem filiorum: q: tūc fraude probata reuocaret
augmentū. ar. C. de inof. do. l. vnica. Itaq3 p̄r per suam scriptu
rā assignat ⁊ dicit se here debita que vult extrahere d̄ dictis bo
nis antequā dcam partem assignet: dicēdum ē q̄ cū filius in eo
q̄d sibi debetur iure nature habeat loco creditoris: vt nō. ff. de
fal. si qui. § si patronus scripture patris stari non debeat in p̄
iudicium filij vt. C. de proba. autē. q̄d obtinet. ¶ Item dict⁹
filius fecit depositum apud dictum patrē suum cuiusdā quāti
tatis pecunie ⁊ recepit inde a patre instrumētū ⁊ ex illicito lu
cro sine aliquo capitali habito a patre petit si dictus fili⁹ dictā
pecuniam de iure d3 habere a patre vel non. Dicendum est q̄
cum filius fuerit cōuentus ⁊ cōdēnatus ad restituendū dicta
illicita acquisita q̄ tunc saltem iudicis officio debeat ⁊ possit il
lud a patre recuperare ar. ff. pro socio. l. q̄d enim ⁊. l. si igitur.
¶ Itē dictus filius sine aliquo capitali habito a patre illicito
modo ⁊ p vsurā ⁊ contra p̄hibitionem patris fecit aliquod lu
crū cuiusdā quātitatis pecunie: ⁊ dictus p̄r misit dicto filio. vt
mitteret ei partem pecunie dicti lucri facti dicto modo a dicto
filio suo: q̄ quā petitionem voluit exaudire ⁊ misit ipsa3 pecuniā.
Nunc vero dict⁹ filius petit a dicto patre suo dictam pecuniā
⁊ dicit se velle restituere lucrū illicitum ab eo factū. Dicendū
est q̄ si filius esset cōuentus ⁊ cōdēnatus ad restōnem p̄dicte pe
cunie sine dubio subueniēdum esset ei ꝯ patrem. vt supra dcm̄
est: sed si nondum sit cōuentus ⁊ cōdēnatus. s3 aīam suā p resti
tutionem exonerare intendit ad hoc suadet rōnabilis equitas
q̄ pater dictam pecuniam illicite acq̄sita3 filio se exonerare vo
lenti restituere teneaꝛ. Itē quidā fecit testamentū ⁊ reliquit di
cto filio certam quātitatem pecunie: q̄ua3 pecuniā dictus pater
recollegit ⁊ habuit post mortem testatoris qua pecuniā dictus
filius sibi petit restitui a dicto patre suo. queritur quid sit iuris
dicēdum est q̄ si certū est testatorē reliquisse ꝯtemplatione pa
tris p̄r non tenetur aliqd restituere sed si certū est q̄ cōtēpla
tione filij: pater d3 habere vsumfructū in vita sua filius vero p
prietatem: ⁊ mortuo autem patre filius d3 h̄re vsumfructum
⁊ proprietatem. ¶ Item si dubitatur cuius cōtemplatione re
lictum fuerit p̄sumitur in dubio q̄ relictū fuerit p̄sumat⁊ in
dubio q̄ relictum fuerit cōtēplatōne filij ⁊ ideo p̄r d3 habere
vsumfructum solum filius vero viuente p̄re solam proprieta
tem: mortuo p̄re proprietatem ⁊ vsumfructū cū dicta pecūia
sit de numero aduēticiorum: vt hec probantur. ff. de condi. ⁊ d̄
mon. l. filio. ⁊. C. d̄ vsufr. l. fi. ⁊ de bo. q̄ lib. l. cum o3. ¶ Itē p̄r
dotauit vxorem dicti filij sui ⁊ ipsas dotes recepit petitur si ip
se dotes possint peti de iure p̄re nolente eam tenere ⁊ ipsa sta
do cum viro suo ⁊ unione facta a patre. ¶ Dicendū ē q̄ dos
d3 esse penes filium q̄ sustinet onera matrimonij: dūmodo ca
ueat de defendendo patrē ⁊ heredes patris aduersus vxorem
ff. sa. her. l. si maritus ⁊. l. si filia. §. hoc amplius. ¶ Item pater
petit sibi assignari ⁊ dari a dcō filio suo dcam pecuniam ⁊ totū
⁊ quicquid h3 ex quocunq lucro acquisitum: sed filius negat di
cens se non teneri ad predicta cū ab eo aliquod capitale nō h3
⁊ illud q̄d totum sic acquisitum ex vsuris ⁊ illicito lucro dicit se
velle ipsas vsuras ⁊ lucrum illicitum restituere de eo q̄d hab3
⁊ vult liberari a peccato ⁊ facere restōnem. ⁊ petitur q̄d sit iu
ris. ¶ Dicendum est q̄ de quadam rōnabili equitate sicut di
ctum est. s. si filius velit restitueꝛ vsuras ⁊ a peccato liberari q̄
nō teneatur eas dari p̄ri: q̄a rōne deducit p̄r es alienū an
teq̄ filio debeatur legitima d̄ p̄ris: vt in. §. in. auc. eadem ra
tione ⁊ filius deducere d3 anteq̄ debeat vsumfru. p̄ri. ¶ Item
q̄ necessitas soluēdi es alienū p̄ri incumbat habeꝛ in. l. cū3
non solū. §. vbi aūt. C. de bonis q̄ li. ¶ Itē super eo quo que
ritur an filius emancipatus qui legitimam h3 debeat aliis fra
tribus in p̄tāte remanentibus renūciare iuri succedendi in bo
nis p̄ris ⁊ intestati. ¶ Dicēdum est q̄ de iure non teneaꝛ re
nunciaꝛ. ar. C. de col. l. pactum. ⁊ de fami ⁊ leg. l. fi. ¶ Itē su
per eo quo queriꝛ si p̄r h3 vsumfru. in bonis filij ⁊ ipsum filiū
emancipatum vsufr. debeat remanꝛ penes p̄rē: an debeat cō
solidari cum proprietate penes filium constituta cum p̄r non
sit in necessitate: dicendum est q̄ dimidia vsusfructus remane
re debeat penes patrem emācipantem ⁊ dimidia pertinere ad
filium emancipatum vna cū p̄prietate: vt. C. de bo. q̄ li. l. cum
o3. §. cū aūt. Et ita dico ⁊ consulo ego Do.

Consi. xiiij.

Q uestio talis est. In quodam instrumento publice cōfecto reperitur varietas quedam: q̄a cum notarius scribere deberet indictione. xiiij. vt indictio ꝯueniret annis dn̄i q̄ tunc currebāt Mccclx. scripsit indic. x. ⁊ dubitabaꝛ virū varietas ista reddat instrumentum inutile. Et q̄ inutile prima facie vr̄: quia anni domini ⁊ indictio sunt de substantialibus instrumenti. vt colla
gitur ⁊ nō. in aut. vt p̄ propo. no. impa. §. vnde sancimus ⁊ i sū
ma de instru. ea. circa prin. ¶ Cum ergo in substātialibus re
periatur varietas ex varietate vr̄ resultare cōtrarietas ⁊ rōne
cōtrarietatis reddi totum inutile: vt de regu. iur. l. vbi repugnā
tia. ¶ Item cū certum sit scriptum de annis dn̄i ⁊ de indictio
ne non esse simul vera. ergo sequitur ex rea alter esse falsitatem
q̄ orationes repugnantiā cōtinentes ita se h̄nt q̄ vtraq3 simul
nō possit esse vera: l3 possit esse simul falsa. ff. de re. iu. l. si ita
q̄ dicentia. §. verum: si ergo altera falsa: illa que est falsa ē p nō
scripta. ⁊ pro non apposita. vt. ff. de verbo. signi. l. paulus cū si.
Si p nonscripta: ergo deficit aliquid de substantialib⁹ instru
menti ⁊ defectus alicuius de substantialibus reddit instrumē
tum inutile. vt. d. §. vnde sancimus ⁊ de trans. l. cū3 hi. §. si pre
tor ⁊ de re. cor. l. magis. §. si es alienum. ¶ In contrarium vi
dendum ē instrumentū valere: non obstante p̄missa varietate.
primo q̄ certum ē errorem fuisse in tabellione scribente. Quē
cōstat aliter scribere debuisse q̄ scriptum reperiaꝛ. ergo nulli
cōtrahentium d3 obesse. vt de regu. iu. l. si librarius ⁊ de here.
insti. l. quot. §. sed si maiorem ⁊. C. de testis. l. errore. ¶ Prete
rea vbi de dāno vitādo agitur cōstat q̄ error et facti proprijs
nocet. vt de cōdi. ⁊ demō. l. sed si me presente. §. cū inter ⁊ de ac.
empt. l. si tibi librum ⁊ de iu. ⁊ fac. igno. l. error ⁊. l. regula.
¶ Item vbi reperitur error facti ⁊ iuris mixtus circa idē cō
currere: ⁊ non de lucro captando agatur perinde habeꝛ ac si sol⁹
error facti interuenisset. vt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. si sponsus
§. generaliter ⁊ notari solet. ff. pro donato. l. si vir vxori. ¶ Itē
ꝯstat q̄ in alieno facto est tollerabilior ignorātia q̄ in proprio
vt pro suo. l. fi. ⁊ ad velley. ⁊c. ex quibus omnibus cōcludiꝛ q̄
in proposito agaꝛ de errore ex p̄sona tertij. s. tabellionis ⁊ non
alicuius ꝯtrahentium originem h̄nte. ¶ Item cū agatur d̄ dāno
siue tabellio errauit in iure siue in facto vel mixti error sit tolle
randus ⁊ obesse non d3 alicui cōtrahentium. ¶ Preterea er
ror cōputationis nemini nocet: vt. C. de erro. cal. l. i. ⁊ ar. d̄ iur.
⁊ fac. igno. l. si post diuisionem ⁊. l. cum falsa ⁊. l. error ⁊. l. si nō
transactōis ⁊. l. cū testm̄ ⁊. l. non ignoro. Cum ergo notarius i
cōputatōe incarnatōis dominice errauerit sequitur q̄ ei⁹ error
preiudicare non debeat. ¶ Preterea certum sit errorē scribē
tis obesse nō debere vt dcm̄ est: aperte p3 de errore adeo. l. ii.
⁊ ar. de here. insti. l. his verbis. §. fi. Cū in his que non solēt a
partibus exprimi sed a tabellione vt est ānus dominice incarna
tōis ⁊ indictio ⁊ similia nō est verisimile verba a partibus fu
isse expressa sed a tabellione: ex: lex presumit illud factū fuisse q̄d
ex cōsuetudine fieri solet: ⁊ ar. ff. d̄ q̄d. l. de tritico. §. sementa. ⁊
C. loca. l. circa locatores. ⁊ d̄ edi. edic. l. q̄ si nolit. §. q: assiduat: ⁊
de le. i. l. si seruus plurium. §. fi. ⁊ d̄ le. iii. l. nummis ⁊. l. predijs ⁊.
tu. ⁊. §. balneas ⁊. §. fi. ⁊ de fun. instru. l. fene. §. ypanes ⁊. l. cum de
lanionis. §. i. ¶ Si ergo presumitur a tabellione prolata sequi
tur q̄ errauit tabellio. ⁊ si sequitur tabellionem errasse ꝯsequenꝛ
sequitur errorē illum obesse non debere vt dcm̄ est. ¶ Preterea
ꝯstat q̄ variatio que est circa illud q̄d est de substantialibus n̄
reddit inutilem rem d̄ qua agitur: l3 omissio inutilem redderet
vt p3 q̄ si h̄ris vel legatarij nomen omittiꝛ ⁊ aliud signū eq
pollēs dispositio est nulla: ⁊ m̄ si exprimitur ⁊ in expressione
erraꝛ dispositio v3: vt d̄ h̄rdi. insti. l. quot. §. in prin. ⁊. §. si quis
nomen ⁊. §. h̄rs ⁊. l. si his verbis. §. si in patre ⁊ insti. de le. l. si
fortidianum. ⁊ de testamentis. l. si in nomine. ⁊ de verbo. obli.

fi in nole l3 ergo forte omissio anor dñi vel indictionis instrumentum viciaret cum expressio erroris hñs duntaxat viciare non dz. ¶ Preterea lege cauet q quedam sunt substantialia leuia & illorum omissio nõ viciaret rẽ de qua agit quedam sut substantialia & nõ leuia & illorũ omissio viciaret rẽ de qua agit quedam sunt nõ substantialia & nõ leuia & illorũ omissio non viciat vt. ff. de vẽ. insp. l. i. §. fi. Cũ ergo p verba cõtractus cõstet de psone cõtrahentiũ & de re in cõtractũ deducta & de ea contractus cela que apponi solẽt videnẽ esse substãtialia leuia ergo instrũ p illorũ omissione viciari nõ dz cũ ista sola. psona res & ea contractuz qualificãt ¶ Preterea error in dubio potius dz psumi circa ea que cõiter sunt incognita apud maiorẽ ptem q̃ pz q circa ea q̃ sunt publice nota ī ignorãte psumiẽ esse lata culpa dolo equipollet. vt. ff. de v. sig. l. lcedere. §. fi. & l. late & l. magna & de insti. l. sz & l. pupillus. §. pscribere. In aliis vo q̃ sut magis icognita ignorãtia tolleratur. vt. d. §. pscribere & de decur. ab or. fa. l. fi. Sz anni dñice incarnationis sunt publice noti. Ergo ex quo dici eps errore tabellionis fuisse dicendũ e q psumaẽ circa idictione q̃ est cõiter magis incognita. ergo psumpto errore põt facile corrigi q plus valet veret q de scribi debuit q q scriptũ reperitur. ff. de statu. ho. l. ipato. & de offi. §. l. libertas. §. vitas & C. plus valere q agit. l. i. p totũ & de libera & l. l. nec omissa & ita dico & psulo ego Dy. de Muccello.

Consi. xiiij.

In christi nomine amẽ.

1 Quidã noie Guttus cornabili de pplo sctõ ay de ciuitatis Florẽtie primo vendidit lippo. xvi. buttesellas olei & cõfessus fuit solonem ptij recepisse ab eod lippo put ptinet ī libello rõnum ipius Guttij seu cõtineri dz. ¶ Scdo loco pdcus Guttius m. cc. xv. idictiõe nona die octaua msis nouebris put ī instrumẽto ipius cõfessionis ptinẽ cõfessus fuit & manifeste asserunt q dedit & tradidit lippo bonamici p Salui arrigetti. xvi. vegetes olei. Tertio vo loco cõfessus fuit i m. cc. xlv. idictione octaua die. xiij. msis nouebris q vẽdidit pdcõ Lippo bõamici. xlvi. butisellas olei & q de dcis butisellis itegram ptij solonẽ accepit a dcõ Lippo. ¶ Modo querit ex predictis qs predictorum magis sufficienter pbauerit de dño olei supradicti. i. vtrũ predictus Lippus bonamici. vl predictus Saluius quondam Arrigetti. Et ī q predict Lipp plene probauerit: & predictus Saluius nullo modo: de iure satis sufficient vl probari. ¶ Primo qz cõstat q scriptura puata plene probat in preiudiciũ scribentis: vt. ff. depo. l. pub. §. lucius: & de peu. l. si procu. & rem ratam hñi. l. nec satisdatio per quod pz q plene probatum est. hre predicte. xlvi. butesille olei vere fuerunt vẽdite dicto Lippo. Item tradite: & ptraditionez in eum translatum dñium si erat penes venditorem. ¶ Nam in scriptura continetur vedit & vendidit &c. p que vba apparet dñium translatũ esse in predictũ Lippum cũ dare sit accipientis facere vt insti. de act. §. sic itaqz & ff. de cõtrahen. empt. l. ita & de verbo. ob. l. vbi autem. §. fi. & de regu. iu. l. non videnẽ data: & magis psumendũ est q suo nomine fecerit q̃ alieno: vt. ff. de so. & magis & ideo dñium est sibi acquisitũ non aũt aliis ministerio eius. ¶ Preterea nõ potuit dictus Guttius in preiudicium dicti Lippi cõfitendo aliquid innouare vt in regula iuris nemo potest & cum prior scripture siue cõfessioni scriptura cõfessari oporteat cum non potuerit q diluenda voce ꝓtestatue ex cõtraria cõfessione reuocare: vt extra de proba. p tuas & C. de nũ. pec. l. generaliter cum multis similib. ¶ Preterea due sunt cõfessiones eiusdem psone & cõtrarie: ergo nulli standũ cum nulla procedit in pudiciũ sui simpliciter sed ad dãnum & cõmodũ alterius si nulli statur: remanet efficax scriptura prima vt. ex. xvi. d. si quid & . xlv. di. qui sincera. ¶ Preterea primuz instrm cõfessionis q inducitur cõtra Lippum nõ hz indictionem legittime positam si quis recte aduertat: & ideo haberi dz p non apposita. Nam quid nõ fieri vel nõ legitime fieri paria sunt: vt. ff. de pe. l. ii. & de re iudi. l. iiij. §. cõdenatũ & de bonoꝝ pos. Fra. l. nõ putauit. §. nõ que die. & . x. dist. & videos & xxv. di. ii. impealia si in instro nõ apponiẽ idictio cõstat instrm inutile esse q: indictio est de substantialibus instrũ quoꝝ omissio viciat instrm vt in aut. vt prepo. no. impa. circa prin. & ibi no. & in sũma de instru. e. i. & fi. ergo & si non legitime apponaẽ pro non apposita dz haberi q̃re consiliũ mei Dy. de muccello in predictis est q dictus Lippus plene ꝓbauerit & dictus Saluius n sufficienter & non ad plenum maxime cum indictio scripta in confessione fca in fauorem Saluij non legitime fuerit apposita. & ita dico & cõsulo ego Dy. de muce.

Consi. xv.

In christi nomine amẽ.

1 Questio talis est. Quidaz confessus fuit se habere in feudum res certas pñte quodam recipiente p se & quibusdam quoꝝ erat consors & se dicebat negociorum gestorem vt appet ex instro. ¶ Modo dubitabatur nunqd ex dicta confessione cõsortes q non fuerunt p̃sentes & noie quoꝝ recepta fuit confessio possint agere vel heredes dictoꝝ consortum & competat eis ius agendi ex confessiõe predicta nomine ipsoꝝ sine aliqua cessione facta. Et q nõ queratur vl q per liberam personam iuri nostro non subiectam non querit nobis ius agendi sine cessione. ff. de acquirẽ. pos. l. possessio. §. & si possessio. & de reg. iur. l. que tutela. §. fina. & de verboꝝ obliga. l. stipulatio ista. §. alteri. & l. si ita stipulor. §. grisogonus. & C. per quas personas no. acqui. l. i. Si enim nõ querit sine cessione p eum quẽ constat hre mandatum: multominus querẽ per negocioꝝ gestorem q nõ hz mandatum. ¶ Mihi autem Dy. de muce. vl q ius agẽdi acqratur predictis consortibus & eoꝝ hr̃edibus ratam confessionem hr̃e volentibus et sine aliqua cessione. ¶ Constat. n. q hr̃edes pñt habere ratum quod gestũ est noie eoꝝ nisi essz tale ius de quo ageretur quod non solet in hr̃edes transmitti: vt. ff. rem ra. ha. l. si sine. §. si pcurator. & l. si is cui. & l. bonoꝝ. ¶ Item constat q sicut queritur per pcuratorem mandato precedẽte: ita queritur p negocioꝝ gestorem ratihabitiõe sequẽte: q mandato assimilatur, vt de reg. iur. l. hoc iure. §. decem. certum ẽ autẽ q p traditiõnez vel quasi factam pcuratori querit dño ipso iure sine aliqua cessione dñium & pariter ius agendi rõne dominij. vt. ff. de acqui. re. do. l. si pcurator. & l. edicto. §. fi. & l. per seruum. §. fi. & de acqui. pos. l. i. §. per pcuratorem. ergo & ipso iure querẽ p negocioꝝ gestorem ratihabitiõe sequuta sine aliqua cessione: vt dici solet. ff. de neg. ge. l. si ego: & de acq. pos. l. cõis. §. pcurator. ¶ Sed cõfessio predicta q habebat & tenebat in feudũ habetur loco traditionis. ar. C. de do. l. qsq3. & de acq. pos. §. interdũ in prin. & §. fi. & l. q bõa fide. ergo acqsitum est dñium cõsortibus vel cõsortũ heredibus & pariter ius agendi rõne dominij sine aliqua cessione. ¶ Preterea cõstat q ex cõfessiõe fcã reo pcuratore pñte querit dño actio personal' sine aliqua cessione. vt. ff. de confes. l. certum. §. certe: & ideo q magis ex facto cõfitentis vl queri ius agedi q̃ ex facto procuratoris cõfessionẽ recipientis sicut alias pz eiusdẽ ter in simili. vt. ff. de vsuris. l. si quis solutiom. §. mora & de p cu. l. p procu. & q vi aut clam. l. iij. in prin. Ergo & queri dz sine cessione p negocioꝝ gestorem rõne ratihabitione secuta. Et iõ cõcludendo dico q cũ ex dicta confessione fit declaratũ dñium pertinere ad eos ī quoꝝ fauorẽ fuit exposita q eis cõpeteret ius agẽdi rõne dominij act. in rem. ¶ Item cũ p eandem cõfessionem sit declaratũ rem feudalẽ esse q quesitum sit etia ius agendi actiõe psonali. i. cõdictione ex moribus & hoc sine aliqua cessione rõnibus supra dictis. Et ita dico & cõsulo ego Dy. de mu.

Consi. xvi.

In christi nomine amẽ.

1 Diligenter cõsiderata & inspecta forma ordinamenti & statuti facti cõis pistorij. Qd incipit vt supra rapacitas &c. Et inspecta ꝓmissione facta p ser Mosca firmari procurator Fredi de cancellarijs dicti pomerit q dñs Lazarus dñi Rustichelli & dñs Bonacursus de forte bracchio fideiussores prolixti Fredi quoꝝ quilibet dãnat fuit in mille libris cõi pistorij & soluerunt de iure non possunt nec debeant cõpelli ad soluendum condẽnationem trium milium librarum factam de Fredo predicto & hoc ideo q fideiussores non obligantur in maiorẽ quãtitatem q̃ in eoꝝ ꝓmissione cõtineatur: vt. ff. qui satisdare cog. l. ij. §. fi. & de fideius. l. fideiussores & in parte & no. ff. loca. l. quero. ¶ Item pz q fideiussores obligantur p stipulationẽ tñ: vt. ff. de verb. obli. l. i. §. verbis & l. stipulationũ. §. facto acceptio. & C. de fideius. l. blãditias & no. ff. manda. l. si vero non. §. si post creditam effectus autem stipulationis nuqq extenditur vltra illud q continetur in verbis in

stipulatione expressio. vt. ff. de dã. infec. l. dãni. §. si ss qui et de ver. obl. l. quicquid astringẽde. ¶ Sed in promissione predicto rũ fideiussorum nusqȝ cõtinetur in aliqua parte sui qȝ se obliga uerit ad aliqua pdẽnatione soluẽdam: et ideo incõueniens vr dicere qȝ fideiussores ad solutiõem cõdemnationis cõpelli pos sint. Nam si verba promissionis inspiciant in nullo capitulo promissionis continet qȝ pncipalis vel fideiussor pmiserint soluere aliquã pdẽnationem factam vel faciẽdam. ¶ Sed pro miserunt certa capitula obseruare: et si illa nõ seruarent pmi serunt pena. Unde plusqȝ absurdũ est dicere ex quo certa pena est adiecta pmissioni qȝ extrinsecus intelligatur facta pmissio condenationis soluende. semp enim in stipulationibus inspici enda sunt verba ex quibus oritur oblĩo et executio stiplõnis fa cienda in eo qȝ verba cõprehendunt. qȝ illud verisimile est con trahentes sensisse et vltra non excedenda. vt. ff. d ver. signi. l. ne pos in verbo proculus. et d ver. obl. l. si ita stip. §. grisogon⁹ cir ca finem. et d pben. emp. l. in lege vbi verba generalissima fue runt et tñ restringuntur ad id ad qȝ actum fuit et non extẽdũ tur ad illud qȝ actum non fuit. et ad idem de pig. l. fideiussor. § lucius cũ si. ¶ Preterea pstat qȝ actus liberatõis fauorabili or est et magis extensiuus qȝ obligatorius. vt colli ex commun etiõe dñar legum vzvt. ff. d pac. l. si vnus. §. pactus. et d solu. l. stichum. §. naturalis. et ibi no. et in. l. arrianus. ¶ Sed constat qȝ pactum liberatorium non extenditur ad ea d quibus actuz non appet. vt. ff. d pac. l. tres fratres. et d transac. l. cum aqui na. et. l. qui cum tutoribus in prin. et. §. i. et. §. fi. et. l. non est ferẽ dus. ti. eõ. ergo multo minus extendĩtur pactum obligatoriũ ¶ Preterea vbi incerta est promissio fideiussorum non extẽ ditur vltra illud qȝ estimari põt a principio per fideiussorem pmissum sed extẽdit oblĩo principalis. vt pz. ff. de fideiusso. l. fi. et de in lit. iur. l. i. Multo ergo minus dz extẽdi vbi a pricipio certa quantitas in promissione fideiussoris adiecta fuit. et de futura pdemnatiõe soluenda nihil est expressum. ¶ Itẽ qȝ lege cauetur qȝ fideiussores q intercesserũt apd republicã sic ẽ i cãu pposito nõ tenent nisi ad illd solũ ad qȝ se astrinxerunt. ideo qȝ si principalis cõmisit delictum rõne cuius cõdẽnatus fuit ad penã reipublice soluẽdã fideiussores nullo mõ cõueniri põt ad illa pena. ergo nec i pposito dẽnt posse cõueniri fideiussores vel cõpelli ad solõnem pdẽnationis. Cũ hoc sit qȝ ad certã quã titatem noĩe pene se obligauerũt: Et ppea citius qȝõnis de. qua agit vr et. ff. ad municip. l. libertus. §. fi. et. C. de peculio eorum qui p magi. inter. l. vlt. et. ¶ Et consilium mei Dyni de Mu cello tale est. s. qȝ rebus ita se hñtibus sicut pposiũ ẽ pdicti dñs Lazarus et Bonacursius fideiussores pdicti Fredi nõ põt de iure cõpelli ad soluendũ pdemnationẽ triũ miliũ librarũ factã de Fredo pdicto. ¶ Item cõsiliũ mei ẽ qȝ pfati dñs Chellus et dñs Symon de cancelleriis nõ possint cõpelli ad soluẽdaz pdẽ nationẽ pfatã factã de pdicto Fredo qȝ de iure ciuili appellan tur nepotes hij q dẽscẽdũt ex linea inferiori. s. ex filio vel filia nõ sũt puenientes ex linea trãsuersali vt pz. ff. de gradibus. l. i. §. ij. et. l. iuris. §. ij. gradu. Sed Fredus nõ cõtingit pdictos dñm Chellũ et Symonẽ p lineam descẽdentem. ergo nõ põt dici qȝ obligenẽ ex delicto ipsius sẽ p delicto nepotis. ¶ Preterea po sito qȝ scdm̃ sermonẽ vulgarẽ sm quẽ nepotes appellanẽ cõ ter etiam descendentes ex frĩbus: nõ ppea cõpelli possent pdi cti dñi ad dictã pdẽnationem soluẽdã. ¶ Nã d dño Symone cõstat qȝ non cõpellaẽ. qȝ ordinamentum limitat personas pro quibus teneri debeat. ¶ Unde dicit vz p filiis vel fratribus siue nepotibus ta legitimis qȝ naturalibus sed Fredus non est pr nõ filius nõ frater nõ nepos ad dñm Symonẽ et sm appel lationẽ vulgarem et ppea n dz teneri nec ipse nec eius securitas ¶ Item nec teneri dz dñs Chell⁹ nec eius securitas. qȝ certuz est qȝ non licent egredi formã ordinamẽti faciat ar. ff. d trãsa. l. cũ hij. §. si ptor et mãda. l. si qs p eo et. l. diligenter et. l. creditor. §. fi. Sed in forma ordinamenti cauetur qȝ teneaẽ quilibet pre dictarũ psonarũ p patribus filiis et fratribus et nepotib⁹ tam legitimis qȝ naturalibus et de spuriis nihil dicit: q ergo in spu riis formã promissionis adiectam vr egressus formã ordinamẽti faciat. et ideo quãtum ad spurios non vr tenere promissio et p pterea non dz teneri dictus Chellus. ¶ Preterea qñ lex in q busdam mãdat vr in ceteris phibere ar. C. de procura. l. mari tus et. ff. de iudi. l. cum ptor et d cõdi. et demõ. l. cũ tñ p qȝ appz qȝ ponendo de naturalibus vr de spuriis phibitũ: et ideo in ea parte promissio cõtra legez et ppterea inutilis principalis et fi deiussoria. vt in. l. cũ lex et. l. non dubium. ¶ Preterea ar. a cõ trario sensu l. sumptum lex est. vt. ff. de testa. l. qui testã. §. tum

lit. ergo lex ẽ pro his q non sunt legitimi vel naturales: vt in aut. quib. mo. na. effi. sui. §. fi. Siquidem ergo non potest dici qȝ spurii teneanẽ. ¶ Item cõstat qȝ spurius nullã cõnectionem vel cognitionem habere vr ex parte patris. vt. d. §. fi. et. ff. vnde cogn. l. si spurius. et ideo superuacuum videtur querere an cõiun cti p patrem teneanẽ pro eo. Et ita dico et cõsulo ego Dy. de Mucello iuris vtriusqȝ doctor.

Con. xvij.

In christi nomine amẽ.

Thema tale est. ¶ Quedam ecclesia habebat ti cium debitorem penes quez deposuerat mille marchas argenti. habebat eadẽ ecclesia sempro niũ creditorem cui tenebaẽ ad duo milia. vocauit ecclesia ticiũ debitorem suum. Et dixit ei tu es debitor meus in mille mar chis. qȝ cõfessus est ticius. Deinde dixit ecclesia siue platus ei⁹ ego iubeo tibi qȝ illa mille que mihi debes soluas sempronio creditori meo qui tici⁹ acceptauit iussum et in libro rõnum sua rum scripsit se debere millẽ sempronio cui iussus erat soluere: et hec oĩa acta sunt absente dicto sempronio tandez hec ad no ticiam dicti sempronij puenerunt q talem epistolam misit. Ti cio sempronio⁹ salutem. cũ audiuerim de vniuersa summa pecũie que mihi a tali ecclesia debebaẽ penes te ẽ mille marchas: pl mihi et mando tibi qȝ si quã pecunia mihi solui assignari mã dabatur, vel iam mãdatam sit de tua largitate cõsidens apud te libera et integra remaneat. Quez litteram ticius suscepit post hec penitet ecclesiam iussus facti ticio: et vult pecuniaz suã petẽ dicit ticius qȝ nõ potest: qȝ iam obligatus est alteri et de sui mã dato. ¶ Modo queritur an possit ticius cõ ecclesiam se tueri. Et qȝ ticius non sit obligatus sempronio et qȝ nõ possit se tueri cõ ecclesiam videtur de iure posse probari qȝ lege cauetur qȝ si ali quis scribat in libro rõnũ suaz se debere ticio. C. ipso ticio ab sente non obligatur ex dicta scriptura etiã si ticius in cuius fa uorem scriptum erat habeat ratum vt probatur. ff. de pecu. l. non solum. §. an debitor et de peculio. l. si peculium. §. pe. et de do. l. nuda rõ. per qȝ Ticius. s. dictus nõ est obligatus sempro nio lz sempronius ratum habuerit et p transmissionẽ litterarũ ratihabitionem declarauit. ¶ Item non põt cõtra ecclesiaz se tueri cũ iussus reuocatio interuenerit re integra. s. ante solutio nem sempronio factam et ipso ticio debitore sciẽte ar. ff. man. l. inter cãs. §. si quis debitori et de do. l. hoc iur. §. si quis dederit et de so. l. si quis seruo. et. l. si seruus et. l. cũ quis. §. si debitorem. ¶ Preterea ex forma qȝõnis apparet qȝ Ticius nõ erat inter positus a sempronio creditore sed ab ecclesia debitrice et ideo p facti eius nihil potuit dñi vel quasi iure obligationis qri sem pronio creditori vt de do. inter vi. et vxo. l. sz interim alias si in ter. §. qȝ marcellus et. §. si vxor. et. l. si sponsus in prin. ¶ Si er go nihil queritur sempronio creditori pñter nihil diminuitur de iure pertinente ad ecclesiam que mandauit. cõsi sub conditio ne videaẽ ab ecclesia liberari. l. si nãs obligationis queraẽ sem pronio cui ecclesia solui iussit sicut cũ debitum pure nouatio no uandi qȝ stipulaẽ sub cõditione nã ita demũ tolliẽ oblĩo pri ma si in secunda effectũ hẽat. Ita qȝ secũda effectũ pmũ non habente remanet pma. vt insti. q. mo. tol. obl. §. qȝ aũt dixim⁹. et. ff. de nouã. l. nouatio. et. l. si stichus. §. legata et. l. quot. et de vi et vi. ar. l. cũ fundũqȝ et de acqr. pos. l. si me in vacuã. ¶ Et ad huius pfirmationẽ accedit qȝ leges argumentanẽ de corporali bus ad incorpalia. et e cõ cum de ipsis querendis et admittendis tractaẽ vt pz. ff. de acq. pos. l. qui iuri et d reg. iu. l. fere qbuscũqȝ. Sed lege cauẽ qȝ si tradidi alicui nõ pcuratori absẽtis rez ali quã corporalem pferendã ad ipm absẽtẽ nõ queriẽ absẽti dñiũ antequã ei detur lz absẽtis pcemplatione tradaẽ vt pbaẽ. ff. de acq. re. do. l. si epistolam in prin. et d furtis. l. cũ q. §. si epla et d do. l. si tibi dederim ergo et si mãdo tibi qȝ absẽti soluas absẽti non queriẽ oblĩo et pñter remanet mihi mãdati efficaciter obligat⁹ rõne defectus tacite pdictionis que inest vt dõn. c. s. ¶ Item p hoc fac. l. ff. d do. l. q absẽti vbi dr qȝ si dono rẽ absẽti et trado alicui vt pferat absenti nõ ante fit eius qȝ missã sibi acceperit. ¶ Item cõuer sentiunt glosatores qȝ si vendo vel dono rem absenti cuius pcurator vel gestor pñs non erat sz postea cuz relatum est absenti a bñs dicat se nolle hẽe emptũ vel donatuz emptio vel donatio nullũ effectum hẽre vt no. C. de sac. san. ec. l. illud et. ff. de actio. et ob. l. cõsensu. ¶ Sic ergo et in proposito cũ ecclesia iusserit absente creditore qȝ solueretur creditori p debi

torem eccle constituerat et iussum recipientem nullum ius que ri potuit creditori absenti lz cum in eius noticiam peruenerit ra tum habuerit. ar. ff. de consti. l. certum. §. si quis absenti. et de in terro. ac. l. si. ¶ Item ad premissa est prima facie validum. arg. ff. de le. m. l. cum quis decedens. §. i. ubi ille cui testator omnis solu tore mandauerat mandauit litteras ad eum cui erat solutio facienda in quibus continebat se facturum solutionem fm voluntate epi stole misse. et tamen qz testator mutauit voluntatem dicta epistola nullum habuit effectum. Multo ergo fortius in questione premissa scriptura libri romanum que non fuit a scribente missa nullum hz effectum eccla que fieri solutionem mandauit iussum reuocauit. et ideo nec erit ticius obligatus sempronio nec contra ecclesiam poterit se tueri. ¶ Contra videt qz ticius sit sempronio obligatus et eccla liberata et qz ticius possit contra ecclam se tueri. Et hoc eo ipso qz Sempronius ratum habuit quod factum erat ab eccla debitrice videt ecclam liberasse et ticium sibi obligasse et dicta rati habitio et effectus eius procedit etiam dissentiente eccla que iussit pecuniam solui. vt. ff. de ne go. ge. l. si ego. ¶ Preterea cum beat Sempronius actionem ex ratihabitione sua. et sic ex facto suo sequitur qz possit ei solui etiam inuita eccla qz mandauit. vt pz. ff. de sol. l. si an prin. ¶ Preterea contracto oblatione et solutio paria reputantur quo ad quedam. et maxime quo ad illud de quo in proposito queritur. vt. ff. de do. l. hoc iure. §. si quis dederit coniuncto primo et vltimo casu. §. et l. si pronus. §. de illo. ¶ Sed solutione facta a debitore mandato creditoris prima creditoris non facit resuscitari obligationem per solutionem extinctam. vt. ff. de sol. l. quod seruus. et l. si seruus. et l. si ga seruo. et l. cum quis. §. si debitorem. ¶ Ergo nec obligationem contractam per ratihabitionem extingui ¶ In questione predicta videt dnis Alberto. dno Odofredo legum doctoribus qz dictus ticius sit obligatus Sempronio et eccla liberata. et qz ticius possit contra ecclam se tueri. maxime per. d. l. si ego. ff. de neg. ge. et ad contraria ola facile rnderunt. Et ita dico et consulo ego Dynus de mucello iuris vtriusqz doc.

Consi. xviii.

In christi nomine amen

1 Questio talis est. Quidam nomine. F. fuit ad partes Anglie. et ibi stando contrahebat et mercabatur publice isto modo. vz Federicus ciuis et mercator lucanus pro se et socijs et societate mercatorum de Luca. &c. Et hoc fecit pluribus annis. Postea dicti socij qui Luce erant pro seipsis et dicta societate fecerunt dictum. F. et alium et quibz eorum insolidum procuratores generales. vt per instrm pz in quo instrm procuratores asseruerunt dictum. F. esse eorum socium et dicte societatis procuratorem. ¶ Post predictum instrm procure per tres menses. d. F. contraxit cum Jacobo pro se et vice et nomine societatis. &c. ¶ Post predicta iste Jacobus creditor qui contraxit sic cum. d. F. petit illud debitum a predictis socijs de societate predicta qui constituerunt illum. F. procuratorem. et petitum fuit a iudice qz cogeret notarium qui illud instrm confecerat dare copiam instri. d. Jacobo: qz ad probationem sui crediti faciebat: iste notarius et illi qui procuratores constituerunt se opposuerunt dicentes illum Jacobum non debere habere copiam et sententiatum fuit notarium debere dare copiam et non obstante oppositione partis aduerse habita copia insistit iste Jacobus et petit sibi reddi creditum suum. ¶ Opp. per partem illorum constituentium qz ex contractu predicto non tenentur nec fuit obligati. qz. d. F. in contrahendo cum d. Ja. non dixit procuratorio nomine. lz dixerit vice et noie. &c. ¶ Et fortificant eorum oppositiones dicentes qz d. F. erat in partibus anglie cum Luce fuit factus procurator: nec apparet qz the predicti contrahens scieuerit se facturum procuratorem vnde non videt vt procuratorem contraxisse. ar. l. ff. de procur. l. n. Ibi et is ratum habuit. &c. et ar. ff. de eo qui pro tutore. l. quero. et ar. ff. fa mi. her. l. qui erat circa fi. ver. et ideo. et ar. ff. si cer. pe. l. eius qui in prouincia. in quibus iuribus videt qz vz scire conditionez sue persone. et utrum fuerit procurator et vtrum fuerit curator vtruz fuerit hes. Animos procedatur vlterius est opus rndere ad. ll. predictas. que per partem aduersam prima facie valde probabiliter allegantur et pertinere videntur ad determinationem questionis proposite ¶ Unde dico qz si recte considerentur non faciunt ad propositum nisi pp allegantium auctoritatem qz multum refert vtrum tractetur de preiudicio illius qui videt ignorasse: qz tunc si nihil sibi imputari potest ignorantia est probabilis: que vera vel presumpta eum in totum excusat et ita loquuntur omnes leges preallegate. et. ff. de admi. tu. l. hoc aut. et de proba. l. verius et de acqui. here. l. si is ad quem n. et l. nec is. §. i. et de tab. l. generaliter. et qui mi. non po. l. si seruus. an vero tractetur de preiudicio illius quem constat sciuisse: vel si ignorauit potest sibi imputari qz ignorauerit: qz tunc non excusatur. imo veritas opinioni preferatur et si de diminutione bonorum aliquid operantis contrium tractetur. vt pz. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. §. qui ignorauit. et de manu. vindic. l. si pater. §. quotiens. et ar. insti. de lega. §. si quis rem. et pro emptore. l. n. §. si sub conditione. et ibi no. ¶ Cum ergo in proposito non tractetur de preiudicio procuratoris qui videt ignorasse sed de preiudicio dnorum qui procuratorem constituisse dicuntur et quos constat non ignorasse: sed sciuisse: qz in facto proprio non est tollerabilis ignorantia: vt. l. qz ad vell. ff. frustra de ignorantia allegatur aliquid. his ergo remotis ostendi potest predictum. F. procuratorio nomine contraxisse et contra predictos constituentes procuratorem efficaciter obligasse. ¶ Certum est enim qz vbicunqz gerens officium alterius nomine in rem ipsius cuius officium gerit se obligat videt rone officij qz suscepit se obligare etiam si in forma obligationis de his nihil exprimatur vt probatur. ff. vt lege no. ca. l. fi. et no. in. l. post mortem. eo. ti. §. tutor. In glo. que incipit promittit enim tutorio nomine. &c. et de nego. gest. l. non solum §. ex contrario. ¶ Cum ergo predictus. F. contraxerit cum predicto Jacobo vice et nomine societatis. vt per instrumentum debiti manifeste apparet sequitur qz videtur procuratorio noie contraxisse et predictos constituentes procuratorem obligasse. ¶ Preterea illud in dubio est presumendum qz efficacius de iure erat arg. ff. pro socio. l. merito et de seruo corrupto. l. si quis seruum eodem et de in iur. l. item apud. §. si eodem et de furt. l. qui cum creditor. ¶ Cum ergo predictus. F. contraxerit vice et nomine societatis. &c. vt in instrumento continetur presumendum est eo iure contraxisse quo potuerit predictos socios melius et efficacius obligare. qz quotiens eiusdem verba ita proferuntur qz trahi possunt ad varios intellectus ille intellectus assumi debz in re de qua agatur qui pleniorem potest officium. vt. ff. de rebus dubijs. l. quotiens. et l. vbi et de verbo. oblig. l. quoties in stipulationibus. Sed in questione de qua agitur efficacius valet contractus si dicatur et presumatur. F. predictum procuratorio nomine contraxisse pro his qui eum procuratorem constituerunt et ideo in dubio presumendum qz procuratorio noie pro constituentibus procura. contraxerit. ¶ Preterea in eo qui contrahit contemplatione alterius hoc solum requiri videt qz contraxerit in eius qui ad quam fuerat positus: et tunc contraxisse vt creditor contemplatione preponentis: et ideo preponentem efficaciter obligat: vt notari solet. ff. de admi. tu. l. tutores qui post. §. aduersus. et. C. qz cum eo. l. et qui: et si certum petatur. l. si in rem et nota. ff. de nego. gest. l. si pupilli. §. i. Cum ergo appareat contrahentes cum predicto. F. contraxisse contemplatione illorum qui eumdem procuratorem constituerunt: sequitur qz ipsi constituentes sunt obligati. ¶ Preterea mandatum precedere et ratihabitionem sequi paria sunt vt. ff. de reg. iur. l. hoc iure. §. i. et. C. ad mace. l. fi. et. ff. eo. l. si filius sed eo casu quo habetur rati sequitur constat eum qui ratum hz insolidum teneri. vt. ff. qz cum eo. l. ei qui in fi. Cum ergo per instrm procuratoris constet de mandato predictorum qui procuratorem constituerunt: sequitur qz ipsi constituentes insolidum teneantur et insolidum debeant condemnari fm formam instrumenti debiti a predicto. F. procuratore contracti. ¶ Preterea aliquis non potest allegare illud non factum qz constat eum fecisse. vt. ff. de adop. l. post mortem et de seru. ru. predio. l. per fundum et de reiu. do. l. cum confitearis et l. velles et de seruo. pig. da. l. si creditoris et. ff. de opti. leg. l. si cum optio Ergo inconueniens est et iuri absonum qz predicti procuratores constituentes allegent eum quem constat procuratorem per eos constitutum procuratorem non esse. ¶ Preterea constat qz predicti domini procuratore constituentes recognouerunt dictum. F. tanqz procuratorem mandato precedente contraxisse in contractu quem constat celebratum fuisse per aliquos dies antequam esset celebratus contractus de quo agitur in priti: ergo non videt admittenda allegatio ipsorum quomodo proponitur in contrarium: qz cum constat quem semel voluisse et voluntate prestatum fuisse: non potest ex penitentia reuocare. vt. ff. de do. l. quidam et. C. de non nume. pec. l. generaliter lz actum fuerit inter quosdam nihilominus preiudicare debz quo ad omnes: qz per illaz recognitionem constat de voluntate mandantium que sola requiritur in constitutione procuratoris: vt insti. de ob. ex consensu et. ff. de act. et ob. l. consensu sicut etiam dici solet in eo qui se confitetur heredem ad postulationem vnius qz lz non sibi preiudicet quo ad alios ex vigore confessionis preiudicat tamen ex vigore voluntatis per confessio

nem declaratque voluntas sola in hereditatis aditione requiritur: vt. ff. de acqu. here. l. cum bonis. et l. gerit pro herede. et not. in solet. ff. de interro. ac. l. si preterea. ¶ Aut predictus se sciebat procuratorem cum vere esset: et tunc quia id quod in veritate est sufficit facere valere gestum quam id quod est in opinione: dicendum est quod veritas opinioni preferatur. l. tamquam procurator gessisse videatur: et ad hoc bonum est argumentum. ff. de acq. here. l. qui se pupillum. et l. quod si dubitet. et l. sed et si. §. de sua. ¶ Et ita dico et consulo ego Dynus de mucello iuris vtriusque doctor.

Consi. xix.

In christi nomine amen

Tholomeus manentis ciuis senensis de populo sancti Peregrini emancipauit manentuccium: cum haberet discordiam de bonis et rebus compromiserunt de illa et omnibus et singulis litibus que inter eos essent vel esse possent quocunque vel ex quacunque causa et plenum compromissum fecerunt in fratrem Laurentium de ordine heremitarum tanquam in arbitrum et arbitratorem et amicabilem compositorem et promiserunt stare eius laudo et non petere quod corrigatur et reducatur ad arbitrium boni viri nec dicere nullum vel iniquum sub certa pena in compromisso contenta: vt continetur in publico instrumento facto manu Guil. magistri Johannis notarii. ¶ Insuper dominus M. Orimegii promisit et conuenit Binduccio cionis medagle se facturum et curaturum quod quicquid laudatum et arbitratum fuerit per predictum arbitrum et arbitratorem dictus Manentuccius habebit ratum et firmum et non opponere de iniquitate vel nullitate dicti Laudi et quod non petet illud reduci ad arbitrium boni viri. ¶ Et versa vice dictus Binduccius promisit dicto domino Meo se facturum et curaturum: ita quod dictus Tholomeus dictum Laudum ratum habebit et firmum et non opponet de iniquitate vel nullitate: vel quod reducatur ad arbitrium boni viri sub certa et magna pena: vt continetur in illo instrumento facto manu dicti Guilielmi notarii. quod Tholomeus et Manentuccius post dictum compromissum et ante latum Laudum ratificauerunt ex nunc Laudum ferendum per dictum arbitrum et arbitratorem et promiserunt non contrafacere vel venire: vt continetur in alio instrumento facto manu Guil. eiusdem. ¶ Post hec dictus arbiter et arbitrator Laudum tulit publicatum manu dicti notarii: dictus vero Manentuccius requisiuit dictum Tholomeum patrem suum quod dictum Laudum seruaret dicens se paratum esse ipsum seruare: quod Tholomeus nolens Laudo parere obtulit petitionem suam coram iudice potestatis senen. Et dixit dictum Laudum iniquum et petiit illud corrigi et reduci ad arbitrium boni viri. ¶ Si autem nullum esset. petiit pronunciari nullum: vt in suo libello continetur. Super quo libello lis contestata est et iuratum de calumnia: et terminus est datus dicto Tholomeo ad probandum de iniquitate et nullitate secundum formam statuti comunis Senarum vt videbitur. Dictus autem dominus Meus post predicta requisiuit dictum Binduccium quod ita faceret et curaret quod dictus Tholomeus dictum Laudum seruaret: vt continetur in publico instrumento facto manu talis notarii quod non fecit nec fieri fecit dictus Binduccius. ¶ Ex predicto themate querunt plura. ¶ Primo si dictus Tholomeus petere potest quod dictum Laudum corrigatur et reducatur ad arbitrium boni viri predicto pacto non obstante. ¶ Secundo posito sine preiudicio quod possit cui incumbit onus probandi equum et iniquum vel nullum. ¶ Tertio an dictus Tholomeus inciderit in penam non seruando dictum Laudum petitionem dando et super ea litem contestando. ¶ Quarto an dicta ratificatio facta antequam dictum Laudum feratur obstet dicto Tholomeo vel non ita quod eum succumbere faciat vel non in causa quam inchoauit. ¶ Quinto an dictus Binduc. inciderit dicto domino Meo et magis in penam quam promisit ex eo quod dictus Tholomeus dictum Laudum non seruauit sed litem contestatus est: vt. §. dicitur. Et an dictus dominus M. ab eo petere possit dictam penam. ¶ Super primo capitulo videtur primo dicendum quod dictus Tholomeus petere possit quod dictum Laudum corrigatur et reducatur ad arbitrium boni viri dicto pacto non obstante. ¶ Primo quod pacta quorum occasione vel pretextu quis inuitatur ad delinquendum non tenent vt in. l. conuenire. et in. l. pomponius. ff. de pac. dota. et de verbo. obliga. l. si plagii. sed per tale pactum potest arbitrator facile moueri ad delinquendum siue ad male pronunciandum et propterea non videtur pactum valere. ¶ Preterea videtur quod

mittatur aliquid non fieri et pena si contrafactum: tacite videtur agi quod pena committatur si obseruentur que de iure seruari debent hic inde et quod non sit committenda si ea non seruentur que debuerunt de iure seruari: vt. l. quero. ff. loca. §. inter. sed cum actum videatur quod arbitrator de iure pronunciaret et si de iure sed inique pronunciauit videtur dicendum penam non debere committi. ¶ Preterea si promitto filium si exheredat et promitto penam si exheredauero: tacite videtur esse conditio quod pena non committatur si exheredari meruit: vt in. l. quidam cum filium in v. Sed videmus in glo. ibi posita. ff. de verbo. oblig. Ergo si petam reduci ad arbitrium boni viri illud quod est iniuste pronunciatum non incidam in penam: sicut ibi non incido in penam exheredando cum qui exheredari meruit. ¶ [illegible] reducatur ad arbitrium boni viri a iur[illegible] quod reduci possit et obtinui si iniquitate pronunciatum vt. l. vi. et l. quod cum. ff. pro socio et de herc. emp. l. hec venditio si remoueretur ergo non videtur tenere vt in. l. ius. gentium. §. et generaliter secundum illam et expositionem quam veritatem continere videtur. ¶ Preterea publica vtilitate suadente videtur inductum quod iniqua arbitramenta per boni viri arbitrium corrigantur ergo pactum quod non corrigatur non videtur tenere. ar. ff. de admi. tu. l. quidam decedens. et de suis et legi. l. si. et de reg. iur. l. nemo potest. §. priuatorum conuentio. et ad. l. fal. l. i. §. i. ¶ Preterea leges non concedunt iniquum arbitramentum habere effectum quod patet quod parant viam per quam iniquitas remoueatur: vt in. l. arbitrorum. C. de arb. in glo. ita demum. et ff. eodem. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio. ¶ Si ergo pactum fiat quod valeat videtur pactum contra leges et propterea non valere: vt. l. non dubium. C. de legibus. ¶ Si enim in vltima voluntate quam maioris est auctoritatis quam contractus caueri non potest ne leges locum habeant: vt. l. nemo. ff. de lega. i. multo minus caueri poterit in contractibus. ¶ Preterea cuiuslibet arbitrii libertas quantumcunque generalis et larga ad illud restringitur et limitari videtur quod de iure conceditur: vt. l. si procurator de condi. indebi. et l. si pater filio. ff. de fideicom. liber. et ad municip. l. liuius. §. pe. et C. de nauti. non excusa. l. i. §. prefatae. Nam nemo dicet promissum videri quod iniquum pronuntiet. ¶ E contra videtur quod pactum impediat quominus laudum corrigatur vel reducatur ad arbitrium boni viri etiam si iniquum fuerit planum quod. l. cauetur quod si quis dederit filium in adoptionem et stipulatus fuerit penam si post adoptionem si eum exheredari contigat quod pena promissa habet effectum etiam si exheredari meruerit quod patet quod exheredato dicto in querela inofficiosi testamenti vendicat sibi locum petitio pene vt de v. ob. l. quidam cum filium. §. quo in casu. ¶ Ergo et si laudum meruit reduci ad arbitrium boni viri quod forte iniquum erat cadere debet cum effectu in penam. ¶ Preterea renunciatio generalis illud operatur ac si singula exprimerentur quibus erat renunciatum: vt. C. de quadri. prescrip. l. ii. et de prescriptione. xxx. annorum. l. omnes et de admi. tu. l. si duo et de lega. iii. l. si corpus. ¶ Cum ergo renunciatum fuerit omni iuri et legum auxilio perinde debet haberi ac si renunciatum foret iudicis officio et conditioni ex. l. per que petitio pene potest quod laudum viri boni arbitrio corrigatur. ¶ Preterea in renunciando quedam fuerunt renunciata expressa et sequentia generalis subiecta vt ex verbis compromissi apparet et ideo renunciatio effectum debet habere in omnibus: vt in auten. vt sine prohib. ma. §. preterea sequitur. et C. quando mulier tu. of. fun. potest. l. fi. et no. ff. si quis cautio. l. licet et si quis. §. quesitum. ¶ Preterea posito quod laudum contra ius iniquum et dolose prolatum esset nihilominus pacto de stando laudo et promissio pene si non staretur effectum habere debet: quod futuro dolo tacite renunciari potuit quod videtur factum hoc ipso quod conuenit quod non reducatur ad arbitrium boni viri: vt. ff. de pac. l. iuris. gen. §. si et si quis et l. si vnus. §. illud. eo. t. ¶ Preterea reductio ad arbitrium boni viri est quedam species appellandi vt colligitur ex. l. non distinguemus. §. cum quidam. ff. de arb. sed iuri appellandi potest renunciari per pactum: vt de tep. ap. l. si. §. illo. et ff. a quibus app. non li. l. i. §. si quis proficiscetur ergo et reductioni ad arbitrium boni viri. ¶ Mihi autem Dy. de Mucello videtur quod si per reductionem appareat inique planum esse quod tunc pena cum effectu committatur sed si appareat iuste planum esse tunc pena cum effectu committitur et sic ex processu secundo videas aliter vtrum pene promissio procedat cum effectu vel non. ¶ Super secundo capitulo videtur prima facie quod cum vterque affirmet vnus dicendo equum alter dicendo iniquum vel nullum: quod vtrique incumbat onus probandi secundum regulam generalem que traditur in. l. actor. C. de proba. et in. l. ei qui. ff. eo. enim si. ¶ Mihi videtur dicendum quod ille qui dicit iniquum vel non legitime prolatum necesse habet probare. ar. C. de iure basili. l. i. li. x. Et quod qui dicit aliquid non legitime factum probare debet illud deesse cuius defectus reddit inutile illud de quo agitur: vt. ff. de proba. l. ab ea parte. et quod presumendum est iuris solemnitas omnes intrinsece adesse potius quam abesse vt in. l. scienduni. et l. tutela. §. idem. et de verbo. ob. et de pactis. l. iur. gen. §. quod fere et insti. de inutili. stipu. §. quod scriptum et de fideicommis. §.

ff. ¶ Super tertio capitulo vr̄ mihi dicendum q̄ dictum peti tionem dando ⁊ sup ea litē contestando inciderit in penā in cō promisso cōtentam q̄ cōpromissū est quedam spēs trāsac. vt no. in aut. vt differ. iudi. l. si vero contingerit: sed certū est q̄ is venit cōtra transactionem iudicem interpellādo vel non obser uando pmissa ⁊ multofortius lite contestando vt. C. de tran sac. l. si quis maior ⁊. ij. no. Ergo ⁊ si veniat contra laudū q̄d originem sumpsit ex cōpromisso incidit cū effectum penā in cōpromisso pmissā ꝓpterea filius sue emancipatus supradictis patris emancipatus non est dubium q̄ agere poterit ꝯ patrem ⁊ petere penam venia tñ petita vt. C. de in ius voca. l. si. ⁊ no. ff. de iudi. l. ho nulla. ¶ Super quarto capitulo vr̄ q̄ ratificatio antequam laudum feratur non obstet dicto Tholemeo in aliquo: vt colli. C. de arbi. l. pe. circa prin. a ꝯtrario sensu. ⁊ no. ibi in glo. que incipit aliud sine ante ⁊c. ¶ Econtra vr̄ q̄ sibi obstet ratificatio per pactum vallata lz interposita antequam laudum feref. q̄ illud quod operatur pactum in iure iam competenti id ope ratur in iure iam competituro in futurum. vt. C. de pactis. l. s. ⁊. ff. de pactis. l. ⁊ heredi. §. filia. ⁊ de mino. l. iij. §. si quid minor. ¶ Preterea reductio ad arbitrium boni viri sicut dictum est spēs appellandi. vt. d. §. cum quidam: sed pactum interpositum ante sniam excludit a beneficio aperte de tēp. ap. l. si. ergo ⁊ in ꝓposita añ platōe laudi ex dudū a bñficio reductiōis ad arbi. bōi viri. ¶ De terminatio istius quarti capituli pendet ex determi natione primi. ⁊ ideo prout distinctum est ibi distinguamus ⁊ hic. ¶ Super quinto ⁊ vltimo capitulo dicendū est q̄ dictus Benedictus inciderit in penam dicto dño meo ex eo q̄ dictus Tholomeus dominum non seruauit. ⁊ q̄ dictus meus ad eo petere possit q̄ cum fēa sit ꝯ promissionem is qui stipulatus est penam pōt eam exigere sine sua interfit sine non interfit seruatum esse quod in promissionem deuenit. vt ō ver. ob. l. stipulatio ista. §. alteri. ⁊. l. quidam cum filium. ¶ Preterea ex quo pena fiat adiecta cōmitteretur cuicumqz extraneo stipulanti ⁊ pro scō cuicumqz extraneo etiam ad promissorem non pertinēt. vt. d. l. stip. so ista. §. de ver oblī. ver. ac si quis. ⁊. §. si q̄s do lum de iudi. sol. l. nouissima. eo. ti. ⁊ de ver. sig. l. hec verba. Ex quo concludendum est q̄ sine interfit dñi mei sine non interfit seruari id q̄ in laudum deuenit pēa sibi cōmittitur ⁊ exigi pos sit cum effectu sine pronunciato sēa per arbitratorem de iure sortiebatur effectum sine non. vt. d. l. quidam cum filium circa fi. ibi no. ¶ Preterea verba statuti guarentigiati hoc iduxit: q̄ nō cōcedunt aliquā exceptōem opponi ꝯ formam instri in quo preceptū de guarentigia continetur. Et ita dico ⁊ cōsulo ego Dy. de Muello iuris vtriusqz doctor.

Con. xx.

N christi nomine amē.

i

Questio talis est. Armaleone procurator dñe Clare sibe accinsim procuratorio nōie pro ea agit cōtra Jacobum bōtanesi ⁊ petit ab eo lib. d. xx. dēn. quas eidem dñe Clare dare tenetur pro dote ipsius domine Clare quā recepit dictus Jacobus ⁊ Barrotius eius filius ⁊ quilibet eorum insolidū a dicta domina Clara vel ab alia persona dante p ea: ⁊ ab alia parte petit lib. xij. pro dōe. pp in ptiau lite contestata p dictū Armaleonē procuratorio nomine ⁊ p procuratorem dicti Jacobi procuratorio nomine pro eo: super ipsa questione consultus fuit quidam iudex cuius consilij tenor talis fuit. ¶ Cōsilium talis iudicis in qōne presenti inter pdictas partes ⁊ super petitōe predicta tale est. Quod iudex coram quo qō ventilatur de bonis dicti Jacobi inquisitionem faciat diligenter ⁊ habita ratione ne egeat dictus Jacobus ⁊ bonis sibi p hoc seruatis pcedat ad dationē insolutum de ipsis bonis prout reperierit ⁊ alia faciat que fuit a iure prodita fieri ⁊ obseruari cōtra cōuentos iniquitatum facere possunt. Et ita fuit fm formam dicti cōsilij sententiatum ⁊ pronunciatū per dōm Eddonez iudicem ciuium cōis pistorij. a qua snīa extitit appellatum p dictum Armaleonem procuratorio nomine p dicta domina Clara: ⁊ petitum fuit pronunciari p iudicez appellationis bene appellatum ⁊ male iudicatum ⁊ reformari debere p iudicem appellationis pdictam sniam condēnando Jacobum ⁊ eius procuratorem in petitione dicti Armaleonis procuratorio dicte domine Clare procuratorio nomine p ea vel q̄ nulla pronuncietur vel declaretur si inciderit nulla appareat. ¶ Deinde iudex sup predictis cū ap. consultus cōsuluit super uacio fore appellatum ⁊ appellationē fuisse institutam q̄ snīa principalis cause fuit nulla ⁊ fm formam dicti cōsilij pronunciauit dominus Gerar. iudex appellationis cōis pistorij. A q̄ pronunciatōe appellatum fuit ad dños priores ⁊ anziani. ⁊ vexilliferum ciuitatis pistorij p parte Jacobi. s. dictum appellationem nō fuit prosecutus Jacobus vel eius procurator. Et quomodo est in qōne an pdictus Jacobus cōdenari debeat fm formam libelli in principali seu i prima cā oblati. ¶ Et videtur Dy. de inuccl. saluo semp consilio meliori vr̄ q̄ debeat cōdenari q̄ pronunciatū est snīam nullaz fuisse ⁊ talis snīa est p veritate accipienda sine iusta sine iniusta vt in regula iuris res iudicata. eius enim qui appellauit postq̄ appelōnem prosequutus non fuit pro non appellante habetur. vt in aut. de his qui ingre. ad ap. §. i. ⁊ ideo ordinarius iudex ex eisdem actis. dz ad condenationem procedere. vt. C. quomodo ⁊ q̄n iudex. l. si preses. ⁊ de ac. l. iiij. ⁊ no. ff. de appel. l. si expressim. ¶ Item pz q̄ vbicumqz id quod agitur est ipso iure nullum perinde habetur ac si factum non esset: ⁊ ideo datur pōs iterationis eiusdem facte. vt. ff. d cō di. ⁊ de. l. hec conditio. ⁊ q̄n di. le. ce. l. quod pupillo. ⁊ de op. le. l. ij. ⁊. iij. ¶ Preterea ridiculum est dicere q̄ predictus Jacobus non debeat probare se pauperem. q̄ quicumqz petit ad aliquid se admitti vt pauperem vel postulat se vt pauperem excusari necesse hz de paupertate probare. ff. de lib. agno. l. si. ⁊ ista de excusa. tu. §. si. ¶ Et ideo cum de paupertate non sit pbatum sequitur legitime q̄ Jacobus predictus debeat insolidum cōdemnari sicut enim liquide per aduocatos partis dñe Clare ostenditur de paupertate non est sufficienter probatum: tum pp dictum testium: q̄ tres ex eis periurij probantur. tum pp defectum examinatōis q̄ tres alij non fuerunt examinati per iudicem. cum pp testium depositionem q̄ alios sex omnibus inspectis nō sufficienter ō paupertate ꝓponūt. ¶ Preterea si nunc vellet post dedicta testificata de paupertate pbare nō ē audiendus pp suspectam subornationis presumptionem vt in aut. de testib⁹. §. illō. ¶ Preterea cū sepius fuerit de paupertate obiectū ⁊ sup ea tractatus hītur: sequitur q̄ ex vigore noue pductionis seu noue pbōnis nō debeat vteri⁹ etiā in alia nedū in ea de cā tractatus hērī. vt. C. de fide inst. l. si. ⁊ si ex falsis instris. l. i. §. qd ergo ⁊ nō. de re iudi. l. nesennius in. §. si. ⁊ ita consulo ego Dy. de muello iuris vtriusqz doctor.

Consi. xxi.

Uestio talis est.

q

Ego hēbam plenū ⁊ directum dominiū i quodā pdio: credēs autē directū dñiū eiusdē pdij ad tuū ptinere tanq̄ ēphiteoticari⁹ vēdidi ei vtile: q̄n directū iā existeret penes ipsū tuū. est i qōe an valeat ista vēditio nec ne: ⁊ posito q̄ teneat an possit rescindi. ⁊ si pōt rescindi quo genere actōis. Et q̄ pdcā vēditio n̄ teneat manifeste pōt ō iure pbari. ¶ Et primo sic: q̄ ꝯstat q̄ ita ē facilius cā ipediēdi ꝯtrū sicut impediēdi translationē dñij: vt pz si q̄s inspiciat. ff. ō ꝯbē. ēp. l. in vēditionibus ⁊ si cer. peta. l. si ego ⁊ de acq. re. do. l. cum in corpus. Cōstat aūt si rē meā tradā tibi q̄si tuā ipo iure dñium nō transfertur. vt. ff. de ꝯdi. ob cām. l. dedi. §. subtilius: ergo ⁊ si rē meā vēdi tibi q̄si tuā ipo iure nō tz vēditio. ¶ Preterea substātia vēditōis i ꝯsensu ꝯsistit: ⁊ iō si tibi obstat ꝯsensus deficit vēditio. ff. de ꝯbē. emp. l. i. §. fi. ⁊ de rescin. vēdi. l. emptor ⁊ de act. ⁊ ob. l. cōsensu ⁊ insti. de obli. ex conse. ¶ Cōstat aūt q̄ vbi est error deficit ꝯsensus. vt. ff. de iudic. l. ij. de iur. om. iud. l. si per errorē ⁊ de aqua plu. ar. l. sed hoc ita ⁊. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cum testi ⁊. l. non idcirco: Sed in qōne proposita deficit consensus q̄ interuenit error in persona vendentis q̄ credebat se dñm vtiliter ad esset directo ⁊ ideo deficit venditio ⁊ ipso iure non tenuit. ¶ Preterea certum est q̄ si rem meā vendo quasi alienā errādo non tz. vt. ff. de cōtrahen. emp. l. ⁊ si consensum. §. fi. ⁊ de acqui. re. do. l. ⁊ si procurator. Sed in proposito vendidi rem que mea erat iur̄ directo quasi eodem iure directo esset emptoris ergo non tz venditio. ¶ Preterea in predicta venditione agebatur de transferendo dñio vtili: ergo illud ꝓpositū ꝯtentū q̄d erat circa dominium vtile nihil operatur circa directum. Plus etiam q̄ nihil operatur circa vtile q̄ in illo errabatur: ⁊ ideo q̄ voluerunt nō potuerūt errore ipediente q̄d potuerūt noluerunt q̄ de eo nihil agebatur: ⁊ ideo sequitur necessario nihil valere q̄d actum est. vt. ff. de re. dub. l. i ambiguo ⁊ de sup plec. le. l. labeo ⁊. C. si quis al. vel sibi. l. iuuitū. ¶ Preterea cum

stat q(uod) in d(ict)o distincte sunt species d(ict)ionu(m) sicut species repetitur enim est directum d(omi)nium et aliud e(st) utile. ut. ff. si ag. vecti. vel emphi. pe. l. i. et de superficie. l. ii. et fi. sicut aliud est res corporal(is) aliud incorporalis et aliud capra. et aliud bos. ut. ff. de re. diuis. l. i. et insti. de re. cor. et incor. per totum sed si co(n)trahentes erra(n)t in spe(cie) vel corpore rei super q(uo) (con)tendit(ur) constat (con)tractu(m) ipso iur(e) n(on) tenere. ut. ff. de (con)tra. emp. l. in venditio(n)e. et ar. ff. de le. i. l. si q(ui)s in fundi vocabulo. et de suppel. le. l. labeo. ergo si errant in spe(cie) d(omi)nij probabilis(simum) est dicendum q(uod) (con)tractus ipso iure non te(neat). Et ita dico et consulo ego P(etrus).

Consi. xxii.

Monasterium quoddam

m nigrorum monachorum situm in dioc. cuius dam ep(iscop)i quodam te(m)pore d(icitu)r vacasse per morte(m) abbatis monaci monasterij prefati qui tu(n)c erat numero quinq(ue) dicuntur elegisse que(n)dam de monacis in ab batem. Electio(n)e sic fc(t)a eu(n)dem p(rese)ntauerunt dyocesano ep(iscop)o qui(dam) laici pretendentes ius h(abe)re opposuerunt se electioni prefa ta q(uod) eius electio non extitit confirmata. subsequenter ad in stantiam dictorum laycorum quidam Cardinalis apostolice sedis legatus in predicta dyoce. alij monacho monasterij prefa ti recomendauit abbatiam in ea(n)dem. tandem abbas primo elect(us) ad aliam abbatiam electus fuit et extitit confirmat(us). his pact(is) dictus monachus cui recomendata fuit abbatia per Cardina lem predictu(m) est homo male vite ipse et o(mn)es monaci q(ui) sec(um) mo rant(ur) i(n) ipso mo(na)sterio i(n) aliq(u)o mo(na)chalis regl(ari) n(on) seruat(ur) ta(m) i(n) morib(us) q(uam) i(n) (con)structio(n)e bonor(um) ip(s)i(us) mo(na)sterij ep(iscop)s p(re)dictus nolens p(re)d(i)c(t)a (con)niuentibus oculis pertra(n)sire vocauit ad se p(re)fatos mona chos dicendo q(u)aliter ip(s)i destruxeru(n)t bo(n)a p(re)fati monasterij et qua liter intendebat o(mn)es p(re)d(i)c(t)os monachos ab administratio(n)e suspe(n)d(er)e vole(n)s h(oc) facere de ipor(um) volu(n)tate. p(re)dicti d(u)o monachi recognoscentes se non b(e)n(e) gessisse (con)senseru(n)t suspe(n)sio(n)i p(re)d(i)c(t)e. et ta(n)de(m) ep(iscopu)s de ipsoru(m) volu(n)tate (com)misit administrationem re(rum) ip(s)ius monasterij duobus clericis secularib(us) que(m)usq(ue) d(omi)n(u)s ip(s)ius monasterij esset plenar(ie) satisfacta et monuit o(mn)es et singulos monacos vt se corrigerent et seruare(n)t regulam monachale(m) ut tanq(uam) inobedie(n)tes in nullo se corrigeru(n)t. imo ausu temerario resisteru(n)t. Mo(do) ep(iscopu)s p(re)d(i)c(t)us inte(n)dit p(re)d(i)c(t)os monacos eiusde(m) religio(n)is expellere et i(n)tendit alios ibi po nere religiosos q(ui) forte (com)muniu(m) h(ab)ere no(n) p(ossun)t. Cu(m) p(er) alios p(re)fato mo nasterio (pro)uidere n(on) possit et bona monasterij p(re)fati ad sua(m) men sam intendit recip(er)e. Mo(do) q(ueri)tur nu(n)q(ui)d facere cum (con)sensu to tius capituli possit vel maioris partis et qualiter sit prouiden dum monacis quos intendit remouere episcopus prefatus de monasterio supradicto. Cum prefatum monasteriu(m) habeat ec clesias parrochiales et alia bona. Item querit(ur) cum in prefa ta dyocesi sit quoddam aliud monasterium dominaru(m) in quo monasterio dictus episcopus intendit ius habere q(uo)d ius mona les contradicant nu(m)q(ui)d habeat locu(m) p(er)mutatio de vno mona sterio ad aliud vel de possessionibus ipsorum monasteriorum. Queritur et aliud cum quodda(m) castru(m) habeat bona emphi theotica a monasterio prefato nu(m)quid ep(iscopu)s possit dare monache ri(um) iam dicti bona ad proprietatem cu(m) dictum monasteriu(m) sit debitis oneratu(m) et ei expediat ei ornamenta et alia necessaria habere queritur quid iuris. Dicendum est ad primum q(uod) si monaci sunt male vite et co(n)uersationis inhoneste et regulam non seruates q(uod) dictus episcopus possit eos repellere et si inue niret potest monachos eiusdem religionis eos substituere v(idelicet) i(n) locum repulsorum et si non inuenit alios monachos eiusdem religionis substituere poterit monachos alterius religionis vt extra. ne cleri. vel mona. c. relatum. et si monachos non inuenit poterit ponere i(n) ipso monasterio et clericos seculares. vt extra. de reli. do. c. inter. iii. et predictam destitutione(m) habebit episco pus facere cum co(n)sensu capituli. vt extra. de his que fiunt a p(re) latis sine co(n)sensu capituli. c. nouit. Item ad aliud dice(n)dum q(uod) licet monasterium non habeat abbatem nihilominus predicto rum monachor(um) destitutio et ecclesie reformatio fieri poterit q(uod) posito q(uod) monasterium haberet abbatem q(ui) male co(n)uersaretur sicut et monaci ipse similiter posset destitui et remoueri: sicut et monaci. vt. d. c. nouit. et d. c. inter. iii. Si ergo destitueretur in casu predicto si esset creatus sequitur q(uod) multo fortius impedia(n)t creatus. q(uod) ea que tollunt iam facta multo fortius impediu(n)t fi enda ar. ff. de fideiusso. l. vi. et v. de libe. agno. l. iii. §. fi. et de leg. ii. l. inutus. §. duor(um) in fi. §. nec ob. extra. ne sede vacante. sed

s(ed) ssficta destitutio monachor(um) et alior(um) substituendo no(n) e(st) alienatio sed ecclesie reformatio vt ex(tra). ne cleri. vel monac. c. relatum.

Ite(m) ad aliud dicendu(m) e(st) q(uod) dictus episcopus non possit au ctoritate sua bona illius monasterij adiungere me(n)se sue q(uia) in re p(ro)pria no(n) potest p(re)bere auctoritatem vt. ff. de auct. tu. l. i. et q(uia) su spitio esset si adiceret mense sue q(uod) hoc potius faceret causa lu cri quam p(ro)p(ter) ecclesiam reformanda(m). Et q(uia) iure caue(tur) q(uod) ep(iscopu)s partem p(re)bende co(n)ferende no(n) potest partem sibi retinere. vt ex(tra) vt eccle. benefi. c. i. licet capellanos possit adiungere prebe(n)dis ec clesie cathedralis. vt extra de prebendis capitulo exposuisti.

Item dicendu(m) est q(uod) bona ipsius monasterij ex quo mon(asterium) co(n) cedit fratribus minoribus q(ui) (pro)p(ri)u(m) habere no(n) p(ossun)t q(uod) ep(iscopu)s bo(na) distribuere bo(n)a vacantia i(n) pios vsus et no(n) (con)cedere poterit procu ratori ro(m)ane eccl(esi)e (pro) ip(s)is fr(atr)ibus (pro) eccl(esi)e constructio(n)e et aliis ipso rum fratrum necessitatibus ex forma priuilegij bone memo rie d(omi)ni Nicolay pape q(ua)rti. Na(m) reparatio(n)es ecclesiaru(m) fieri p(ossun)t et de(bent) bonis ip(s)aru(m) ecclesiaru(m) vt extra de ecclesiis edifi. c. de his. Ite(m) dicendu(m) q(uod) vnu(m) monasteriu(m) possit cum alio permutari et res ipor(um) mo(n)ior(um) possint inuice(m) permutari suade(n)te ipor(um) vtilitate(m) vt. C. de sac. san. eccle. aut. h(oc) et permutare. Ite(m) dicendu(m) est q(uod) bona emphitheotica q(uod) p(re)d(i)c(t)o monasterio tenentur possint iur(e) (pro) p(re)tio (con)cedi et etia(m) ve(n)di (pro) debitis solue(n)dis et ecclesia reficie(n)da. et aliis ecclesie necessitatib(us) q(ue) euitari n(on) p(ossun)t vt i(n) aut. hoc ius por(rectum). C. de sa. san. et xii. q. ii. c. sine excep. et extra. de ecclesiis edifi. c. de his. et hoc expediri p(ossun)t p(er) ep(iscopu)m cu(m) (con)se(n)su capituli nec o(biicitur) (pro)pria ab batia in monasterio supradicto creare. q(ui)a cu(m) ep(iscop)o et capitulo co(n) cedat(ur) dispo(sitio) p(rin)cipalis. i. ecclesie vt. s. d(ictu)m est. multo fortius (con)cedi d(icitu)r dispo(sitio) et ordinatio eor(um) q(ue) accessoria sunt idest reru(m) ad monasteriu(m) p(er)tine(n)tiu(m). ar. ff. de fun. instr. l. fundi. §. fi. et in reg. iu ris no(n) d(ebet) cui lic(e)t quod plus est q(uod) minus e(st) no(n) licere. hoc est (con)siliu(m) mei P(etri) de (An)chara(n)o i(n) capitis et articulis supradictis et c.

Consi. xxiii.

In christi nomine amen.

s Super q(uesti)o(n)e qua queritur vtrum filius fa. actio nem quesitam p(at)ri per (con)tractum a se filio celebratu(m) nomine suo et non p(at)ris possit cedere ita q(uod) va leat cessio patre postmodum habente ratam cessionem. Et dicendum est q(uod) ante ratihabitionem p(at)ris cessio non teneret: q(uia) cedere actio(n)em est alienare. Cu(m) ergo no(n) teneat alienatio fc(t)a p(er) filiu(m) sine volu(n)tate patris: ergo nec cessio val(et). ar. C. de bo. que lib. l. fi. §. filius a(utem). accede(n)t a(utem) volu(n)tate p(at)ris a p(r)i(n)c(ipio). et ex post fa cto paria sunt eum (con)firmet et ea q(ue) de iure era(n)t (pro)hibita vt. ff. ad mac. l. fi. et. ff. co. l. iul. §. i. Et q(uia) certu(m) e(st) q(uod) ea q(ue) fc(t)a sunt p(er) filiu(m) lic(e)t de iure no(n) teneat p(at)r(i) co(n)firmare potest ratificando no(n) solum expresse sed etiam tacite. vt. ff. de acquire. here. l. qui in alien. ii. et. iii. respo. Item sup(er) eo quo queritur vtrum procurator q(ui) facit dominus cause p(er) co(n)testationem et absentum in ca(usa) postea posset in ca(usa) appellationis interposite tanq(uam) d(omi)n(u)s intrar(e) de calu(m) nia. v(idetu)r dice(n)dum q(uod) cu(m) factus sit dominus in ca(usa) principali per (con)testationem q(uod) p(er)mittendum sit ei tanq(uam) domino iurar(e) de ca lumnia in ca(usa) appellationis. ar. ff. de ap. l. ab executore. §. si pro curator. Item super eo quod queritur nunquid forensis et eius procurator in ca(usa) secunde appl(ati)o(n)is ad antianos admitte tur ad probandum de simulatio(n)e (con)tractus celebrati quo vtitur p(ar)s aduersa non obstante statuto populi quo cauetur q(uod) populares debeat producere omnia acta tam prime cause q(uam) secunde cora(m) ipsis antianis. qui antiani dictam questionem ex eisdem acti bus debeant terminare: et non obstante eo q(uod) nec in prima nec in secunda causa fuerit obiectum de simulatione (con)tractus. Et h(oc) illa ro(ati)o(n)e v(idelicet) q(ui)a in prima ca(usa) pars aduersa non produxit dictu(m) co(n)tractum. i(nfra) terminum assignatum ad producendu(m) instr(umentum) sed postea produxit: sic q(uod) v(ide)t(u)r dictum instrume(n)tum (con)tractus non erat lega liter non curauit p(ar)s forensis opponere de simulatione s(ed) so lum opposuit q(uod) pars aduersa non debebat admitti ad v(idendu)m d(ictu)m contractus p(er) lapsum termini: et sic terminus non fuit assi gnatus ad accipie(n)dam copia(m) et opponendu(m). Ite(m) q(uia) in ca(usa) appll(ati)o nis p(ar)te no(n) potuit h(abe)re copiam procurator forensis dicti instr(umenti) l(ice)t pluries petierit copiam eiusde(m) et sic non potuit (pro)bare nec obiicere de simulatione. Videtur dicendu(m) q(uod) cu(m) p(er) simulatione(m) et frustrationem partis aduerse factu(m) fuerit q(uod) in principali ca(usa) non fuit de simulatione contractus oppositum. Quod nunc in ca(usa) appellationis sit licitu(m) oppone(re) ex(cipiendo). habem(us) ad hoc ex(pressum) ff. ad exhiben. l. si oppone. et. ff. de excusa. tu. l. si cum instrueret:

quod enim ex necessitate omittitur pro non omisso habetur in p̄iudicium obmittentis: sicut ꝙ fit ex necessitate p non facto habetur in preiudicium facientis. §. si propter. ¶ Item super eo quo queritur virum contractus predictus venditionis possit dici simulatus et fictitius ꝙ factus est persone ecclesiastice et de re que subiacebat restitutioni ex forma statuti pistorum et de qua sperabatur eum moveri. dicendum est ꝙ licet ratione persone aliquid liter videatur suspectus non propterea censeri debeat simulatus nisi p aliquem modum exterius de simulatione probatum ar. ff. de his qui. ut indig. l. fi. in prin. Item super eo quo queritur an quod constitutiones dn̄i episcopi et etiam quedam statuta que vobis mittimus faciant ad simulationem contractus sine aliqua probatione et verum ex pediat vobis uti dictis constitutionibus et statutis. videtur mihi dicendum ꝙ constitutiones dn̄i episcopi nihil faciant ad simulationem contractus ꝙ requirunt ꝙ emat fictie et in fraudem causa vexandi aliquem. cum fraus regulariter non presumatur ut. l. dolum. §. qui dolo. et l. cum ita legatur. §. spes. et de fideicom. lib. l. si cum servum. §. ex multis sequitur ꝙ alia extrinseca probatio sit necessaria ¶ Item super eo ꝙ queritur verum contractus precedens possit infringi ratione loci deo misso non dare posit. ꝙ continetur in deo instrumento actum in porta caldarien et sancti Petri non declarando certum locum et cum ꝙ in instrumento apponuntur duo loca diversa sicut si diceretur porta ravenata et porta sancti proculi. Et mihi dicendum ꝙ non propterea possit contractus infringi: ꝙ possibile est fuisse in porta caldarien nihilominus sancti Petri. Et ex ratione plurium quod possibile est simul concurrere non resultat aliquid quod viciet id de quo agitur maxime etiam cum natura copulative non sit apta obscuritatem inducere sed alternative. ¶ Item super eo quod dubitatur an debeat interrogari an possideret: videtur mihi dicendum ꝙ non fuit opus ipsum interrogare: ꝙ lex municipalis non astringit eum ad restitutionem id ꝙ possideret: sed id ꝙ in solutum accepit. Unde cum constet eum in solutum accepisse superuacua esset interrogatio an possideret et propterea omittenda. ut. l. hec stipulatio. §. divus. ff. ut lega. servan. causa cavea. et l. non cogendum. §. si procuratori. ff. de procura. et. C. de proba. l. ad probationem. ¶ Item super eo ꝙ dubitatur an statutum de causis non alienandis faciat ad propositum videtur mihi dicendum ꝙ Orlandinus qui in solutum accepit non possit allegare solemnitatem statuti non fuisse debitam ut de le. i. l. servus plurium. §. i. ¶ Et ita dico et consulo ego Dy. de mucello iuris utriusque doctor.

Consi. xxiiii.

Questio talis est.

Quidam et pu agens contra aliquem rei vendicatione et facta citatione et oblato libello contra possessorem rei quam petere intendebat cessit rei vendicationem sibi competentem cuidam mulieri vidue. illa mulier vult convenire istum possessorem pro re illa coram principe ex iure sibi concesso ex beneficio illius l. quando Imperator inter pu. et vi. possessor allegat se non conveniendum. Primo ꝙ videtur facta alienatio causa mutandi iudicii. Secundo ꝙ actor debet perdere actionem ꝙ cessit in potentiorem ratione privilegii. Tertio ꝙ res et actio subiacebant vicio litigiosi. ¶ De primo enim ꝙ videatur alienasse causa mutandi iudicii videtur sic probari: ꝙ certum est ꝙ non debet licere actori ꝙ non licet reo ut in regula iuris non debet sed si reo facta sibi denunciatione vel facta citatione alienat videtur alienasse dolose et causa mutandi iudicii. ar. ff. de alendo. l. quidam. §. nihil. et que in fraudem credi. l. aut pretor. §. si quis particeps. et. C. de rei vendi. l. si fundum. et no. ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. fal. §. quid sit latitare. ergo et in actore debet presumi fraus et alienatio facta causa mutandi iudicii. ¶ Preterea in eo qui facit illud quod scit vel scire debet se facere non debere presumitur dolus: ut. ff. man. l. dolus. et l. si procuratorem. §. dolum sed is qui cessit scire debebat se cedere non debere post inchoatum iudicium. ut. C. de litigio. l. ii. et fi. ergo si cesserit videtur dolo cessisse et dolo mediante ius transtulisse in mulierem cui facta est cessio ergo dolus a cedente commissus debet mulieri nocere: ut no. ff. de dol. excep. l. apud cel. §. si cum legitima in glo. que incipit ex hoc. §. vi. etc. ¶ Preterea titulus ille de alienatione iudicii mutandi iudicium generaliter loquitur in quolibet potentiore sive ratione privilegii sive ratione officii sive ex quacunque alia causa. ut patet ff. de alien. iudi. mu. l. i. ii. et no. C. ne li. po. l. i. ¶ Preterea locum habet quecunque alienatio fit in eum qui vexatur est adversarius: ut. ff. de alien. l. ii. Constat autem ꝙ mulier ex causa iudicii supradicti vexata est adversarium: ꝙ vocat eum coram principe ergo iudicari debet alienatio facta causa mutandi iudicii. ¶ Item ubicunque ratio. l. habet locum debet habere locum et lex: ut. ff. de fonte. l. i. §. hoc interdictum et de iniusto rupto. l. postumi. sed ratio. l. que prohibet actionem in alterum cedi. est ꝙ videtur colorum aperta voraginas qui alios actionum suarum faciunt exactores: ut. C. ne li. po. l. ii. et saltem quo ad mentem poterit utiliter aptari et ideo cessio predicta vidue mulieri facta effectu carebit. ¶ Preterea iuxta generale premissum supra in prin. positum. s. ꝙ non debet licere actori ꝙ denegatur reo: ut in regula iuris: aperte concluditur ꝙ cessio sit sine effectu: ꝙ qua ratione si reus alienat rem post oblationem libelli ut in auth. de litig. auth. litigiosa subiacet alienatio vicio litigiosi per quod de quo tractatur in. l. fi. de litigio. eadem ratione si cessio fiat per actorem subiacebit cessio alienationem inducens vicio litigiosi contractus: et ideo non habebit effectum adversus eum contra quem cessio facta est. Et ita ego Dy. de mucello dico et consulo iuris esse etc.

Consi. xxv.

In christi nomine amen

Questio talis est. Tutor quidam nomine pupilli petit aliquid contra sempronium. oppositum fuit contra eum ꝙ non esset tutor de iure: postmodum non obstante illa exceptione fuit processum in causa processitque et prestitit satisda. ꝙ pupillus habebit ratum quod actum erit: post successit in causa iste tutor: et fuit pronunciatum processum fuisse nullum et forte illa ratione: ꝙ processus male ordinatus fuerat: tamen causa expressa non fuit aliqua: post hoc appellavit dictus tutor tutorio nomine et tanquam tutor non asserens in sua intentione vel causa ꝙ tutor qui satisda. de rato prestitit appellaret: sed simpliciter appellavit asserens se tutorem: et fuit oppositum contra eum in causa appellationis et inter alia est in questione nunquid iste tutor qui tutorio nomine appellavit debeat admitti si nullam fidem faciat de tutela cum negetur esse tutor et opponatur ꝙ tutor non est de iure causa dubitationis est ꝙ vult dicere ꝙ hec exceptio ꝙ non sit tutor non possit opponi in causa appellationis et dicitur ꝙ etiam dilatoria non potest opponi in causa appellationis p. l. ita demum. C. de procura. ¶ Ex adverso dicitur ꝙ sic ei fuit oppositum in causa principali ut fuit in casu nostro plus dicitur ꝙ etiam non obstante satisdat. prestita possit talis exceptio opponi ꝙ non sit tutor vel procurator cum ista sit peremptoria et reddat iudicium retro nullum ut. l. i. de procura. C. et no. p Azo. in summa. eo. ti. §. ... statur autem hoc et superior. Allegatur in contrarium. l. fi. ff. quando appe. sit. ad illam respondetur duobus modis primo quia lex illa loquitur in vero procuratore: alio modo ꝙ lex illa non dicit ꝙ non debeat facere fidem de mandato si petatur: ut fuit in casu nostro: sed videtur ꝙ potest appellare. Nam prius debet de persona constare etc. ¶ Petitur ergo consilium a nobis nunquid docere prius debeat se tutorem in causa appellationis cum opponatur eum non esse tutorem cum fuerit datus in testamento et hereditas non sit adita non obstante satisdatione prestita in principali de qua satisdatione et testamento nulla est facta productio vel inductio in causa appellationis sed si fieret vel facta esset productio satisdationis et testamenti post commissionem factam iudices qui fuerunt assumpti ad consulendum quid debeant consulere. ¶ In questione predicta videtur mihi Dyno de mucello dicendum ꝙ dicti sapientes assumpti ad consulendum debeant consulere ꝙ ex quo tutor prestitit cautionem de rato vel aliam equipollentem que interponi solet ratione dubitationis legitimationis persone de qua legitur. l. vulgo. de admini. tuto. non possit opponi ei quod non sit tutor: ut. ff. de damno infec. l. inter quos. §. alieno nomine in fi. §. ¶ Et hoc verum in executione totius cause ad quam extenditur cautionis effectus. verum ꝙ causa appellationis est alia a principali et effectus cautionis interposite in causa principali non extenditur ad causam appellationis. ut ff. iudi. sol. l. cum apud. et insti. de satisda. §. si vero. alias in fi. §. et in auth. ut omnes obe. iu. p. §. si vero aliquid ideo in questione proposita dicendum ꝙ non audiatur predictus volens prosequi causam appellationis nisi paratus sit de rato cavere secundum formam preallegate l. vulgo. hec etiam excep. tu. non esse tutor licet sit dilatoria est tamen talis que reddit iudicium nullum. et ideo potest opponi in qualibet parte cause principalis. ergo et in causa appellationis. Cum per appellationem pronunciatum extinguatur et reducatur ad conditionem illius temporis quod erat ante sententiam: ut. ff. de pen. l. ii. §. fi. et ad trebel. l. i. in fi. et de iniusto rupto. l. si quis. §. hi autem omnia. et patet eandem. ff. de admi. tu. l. si inuito. et. C. de tempo. ap. l. per hanc. Et ita dico et consulo ego Dy. de mucel.

Cōn.xxvi.

q

Questio talis est.

Quedam domina nomine India spiritu dei ducta firmauit quoddam reficere hospitale quod hospitale erat mon. sancte Cristine de Triuisio ordinis carmel. et ad illud reficiendum certam assignauit pecunie quantitatem. Ita quod de pecunia illius dñe dictū hospitale refectum extitit. et tandem ante quod ipsa peruenirct ad mortem testamentum condidit in hunc modum quod dictum hospitale deberet seruare hospitalitatem in perpetuum. et assignauit dicto hospitali omnia bona sua de fructibus quorum posset dicta hospitalitas obseruari: dummodo filius eius quem viuere sperabat nō rediret ad partes: sed si rediret omnia bona sua relicta dicto hospitali redirēt ad eum saluo beneficio dicti hospitalis et aliqua quantitate dictorum bonorū que remanere deberet dicto hospitali. et si hospitalitas nō seruaretur in loco predicto sicut fieri deberet et posset deberent pdicta bona ad fratres minores et pdicatores conuerti ciuitatis Triuisii. Et hec fuit vltima voluntas sua et testām. Post modū mutato cōsilio quedam fecit codicillum in quo disposuit quod quidā monachus ordinis carmel. nomie. B. deberet esse hospitalarius ppetuus hospitalis pdicti. et quēdā suum cōsanguineum militē laycū et suos heredes instituit. vt pdicta oīa facerent obseruari et quādo contingeret quod predictus monachus moreretur: predictus miles vel sui heredes in perpetuum pro medietate vna cū dña abbatissa predicti monasterij deberent eligere hospitalarium dño priori carmel. ad que ordinatio et dispositio predicti monasterij sancte Xpine tā in spūalibus quam in tpalibus tā in capite quā in mēbris ptinet pleno iure. Predictus dñs prior dicit quod talis codicill9 et ordinatio dicte domine in ea parte que sibi preiudicat et esset cōtra libertatē sui ordinis et officij non vz: nec intēdit habere ratam: concessionem vero et donationem factā et reedificationē hz ratam: nō tā ordinationem factam p predictam dñam quod monachus sit hospitalarius in vita sua vel quod ordinatio vel electio illius hospitalis pertinet ad dictū laycū et suos heredes. ¶ Modo queritur quid iuris et allegatur pro et cōtra. et datur cōsilium quod dominus prior carmel. possit ea que ptinent ad vtilitatem sancte Xpine de Triuisio ratificare: cetera que ad ipsius hospitalis comoditatem non ptinent improbare et hoc manifeste de iure potest pbari. certum ē enim quod vbi plura sunt facta vel distincta capitula admittitur variatio idest vnius approbatio et alterius improbatio. vt. ff. de act. empt. l. si sterilis. §. cum domi. et rerum amo. l. de heredibus. ¶ Item vz quod si sñia lata plura capitula continet licitum est vni capitulo acquiescere et alterius capituli rescissionem postulare. vt. ff. de appel. l. appellanti. et fa. her. l. quedam mulier. et de iure patro. l. fi. et nū. no. ap. pen. l. i. §. fi. ¶ Idez ē lz per beneficium restōnis in integrum. vt. ff. de mino. l. ēt. §. i. ¶ Item quod sicut collatio fcā in testō non potuit per codicillos reuocari ita nec onus conditiōis vel aliud quodcunqz in eius preiudicium in codicillis apponi. ar. ff. de iure codicil. l. diuus in prin. et de condi. insti. l. quidam. §. fi. et de testi. l. heredes palam. §. si quid post. ¶ Preterea collō fcā in fabricam hospitalis tēpore impense facte fuit perfecta donatio: et ideo non potuit ex pēnitentia reuocari. vt. C. de reuoca. do. l. i. et. ff. de dona. qui in alienum fundum. ¶ Et videtur quod dñs prior non possit partem eorum que disposita sunt per dñam Indiam approbare et partem reprobare: quia variatio non admittitur circa diuersa quoad rōne cōnexitatis habētur loco eiusdem. vt. ff. de admi. tu. l. cuz queritur. et de vsuris. l. tutor. et de procu. l. in cāe. et de bonis lib. l. nam absurdum. et de damno infec. l. pretor. §. vnde queritur. ¶ Item quod l. cauetur quod si duo legata sint eidez persone relicta quorum vnum hz onus alterū non. non lz onerosum repudiare et nō onerosum amplecti. vt. ff. de leg. ii. l. si duobus. ¶ Itez quod ea que in testō disponunt preterquā circa institutionez hēdis possunt in codicillis et directo et per obliquum reuocari. vt. ff. de vulgari et pupillari substi. l. si quis cum. et de adime. leg. l. alumne. §. fera liberta. ali. est. §. ab heredibus. et l. aufer. de testi. fidei. §. manifestum. et no. in. d. l. hēdes palam. §. si quid post. ¶ Itē quod circa ea que relinquunt non solum tēpore relicti. sed etiam postea in eadem vltima voluntate alia possunt grauamia et cōditiōes apponi. vt. C. de insti. et sub. sub condi. fac. l. pe. et. ff. de cōdi. et demon. l. quibus dictis. §. quidam tutio. et de le. ii. l. cum pater. §. dicos. Mihi autem Dy. de mucello vr quod circa ea que inter viuos collata fuerunt in hospitale predictum non potuit in testō vel codicillis aliquod grauamē apponi siue collata fuerint in fabricam hospitalis siue alio quocunqz modo. ar. ff. de pac. do. l. cum maritus. §. fi. et de iure do. l. iii. ¶ In his vero que relicta fuerunt in testō potuit domina India supradicta conditiōes et alia grauamina in codic. apponere. vt. d. l. alumne. §. ab heredibus. et l. quibus verbis in. §. quidam. ff. de condi. et de. Et ita dico et consulo ego Dy. de mu.

Cons. xxvij.

q

Questio et arti. talis est.

An domus et casatum de Cyprianis et homines dicte domus sint populares et non magnates non obstante quod opponatur et verum sit quod domus de Cyprianis reperiatur scripta inter domos magnatū que securitatem debent p magnatibus per infrascriptū modum et infrascriptam rubricam et intitulatiōez vz. i. scripte sūt domus nobilium et potentum qui debent securitatem p magnatibus et nobilibus de sexto vltrarū. domus de rubeis. domus de geccalis. et c. de sexto sancti Pancratii. dom9 de andrus. domus de cyprianis et c. et non obstantibus quod aliqui de domo de cyprianis. s. duo vel vnus ex eis reperiatur securasse p magnatibus ante ordinamenta iustitie per. v. annos. facta et composita sub annis domini. Mcclxxxii. inditōe. vi. die. xviii. intrante mense Januarij et non obstante quod omnes de domo de Cyprianis seruauerint pro magnatibus post ordin. ii. iu. excepto vno qui se excusauit pro maiori. lxx. an. Et pro parte illorū de cyprianis quod sint pupillares deducit quod lex municipales et statutum limitat que domus et qui sunt magnates. s. domus vbi miles est: vel vbi fuit a. xx. annis citra: vel quos opinio vulgo appellat et tenet vulgariter potentes nobiles: vel magnates. At in domo de cyprianis nullam pdictarum cōditionū occurrere posse nisi vt. s. opponit. ¶ In contrarium contra Cyprianos quod sint de magnatibus videtur dicendum ar. s. facto quod reperiuntur sic intitulati et scripti in. d. libro securitati magnatū: et ēt dicitur quod sunt magnates quod aliquis de dicta domo securauit infra quinqz annos ante ordinamentū iustitie positus sub rubrica de satisda. magnatum ciuitatis et cōis Florētie in quo dr quod oēs et singuli de domibus et casatis scriptis et expressis in capitulo vbi sunt enumerate domus que debēt satisdare p magnatibus cōpellant et debeāt satisdare: non obstāte quod ipsi et aliquis eorum de dictis domibus sunt artifices. Saluo et expsse pmisso quod si aliqua de dictis domibus que sunt scripte et expsse in libro securitatū magnatum esset in qua oēs et singuli de dicta domo non satisdederunt: vel ipsi non fuerint cōpulsi: vel se excusauerunt a securitate pdicta prestāda. ad ipsam securitatez faciendam nullo modo teneant. Et insup ipsi oēs quo ad oīa tractent et sint populares. ¶ Igitur diligenter examinatis et intellectis statutis cōis et dñi defensoris et ordinamentis iustitie facientibus ad predicta rationabiliter dici potest et de iure consuli quod domus de Cyprianis non sit iudicanda de numero magnatū ciuitatis Florētie sed de numero popularium. nec agrauāda sit aliquo onere de his que magnatibus iniūgūtur ut satisda. pstande tantum quod cū lex disponit et deducit aliquid in esse: oē quod non est sm formā legis dispositū videt pbibere et ēē conditionem et dispositionē legis cōstituere: quod pz quia si testator cōfirmat certi generis codicillos oēs videtur pohibuisse extra formaz et vires codicillorum qui iuxta formā predictaz facti non reperiuntur. vt. ff. de iure codicillorum. l. conficiuntur. §. fi. ¶ Item ad hoc accedit quod lege cauet quod dispō a contrario sensu legis recepta lex est et pro lege habetur. vt. ff. de testis. l. qui testamenta. §. mulier. et de testis. l. ex eo. Si ergo lex municipalis disposuit quod certi generis hōies sint magnates idest in quorū domib9 sūt milites de presenti et fuerint a. xx. annis citra et quod dicitur vulgarit potētes nobiles et quos vulgi opinio appellat et tenet magnates: sequitur quod oēs qui non sunt de numero generis predictorum intelligatur pohibuisse extra numerum et conditionem magnatum et pohibuisse ne appellatione magnatum intelligātur: si ergo in alio statuto cōis reperiunt scripti in numero magnatum vel potentū. sequitur quod illa scriptura nihil operatur quia aut statutum illud quod limitat aut declarat qui debent dici de numero magnatum precedit illū quod postea magnates enumerat aut sequitur si precedit cuz videatur et sit expresse phibitorium et derogatorium nec innouatur per illud sequens spāliter reuocatum. sequitur quod sequens cui derogatum est per

precedens specialiter non revocatum nullum effectum habeat. ar. ff. de acqui. here. l. qui in aliena. §. cessus. ⁊ de le. ii. l. si mihi ⁊ tibi §. interdum. ⁊ de le. iii. l. si quis in prin. ⁊ de pben. empt. l. cum mancam. ¶ Item ex hoc resultat aliud inconveniens. qr ex quo precedit derogatorium ⁊ sequitur aliud cui derogari vr ⁊ derogatorium specialiter non revocat. vr posterius potius per errorem ⁊ ex oblivione potius post precedentem scriptum esse q̄ ex certa scientia. ⁊ ideo p non dicto ⁊ pro non scripto habetur. ca. n. que per errorem verum vel a lege presumptum pferuntur vel scribuntur pro non latis ⁊ pro nō scripto habentur. vt ḋ sup pel. leg. l. labeo. §. quidam tabeo. ⁊ de heredi. insti. l. quoties circa prin. ⁊ de le. ii. l. si quis in fundi vocabulo. ¶ Item si derogatorium fuit posterius ⁊ illud cui derogatur prius tunc nulla questio est. qr per posterius sine. l. r tollitur ⁊ removetur effectus prioris. vt insti. de iure n. a. §. pe. ⁊ ar. ff. de iure codi. l. vlti. §. h cet. ⁊ de le. i. l. si mihi ⁊ tibi §. in legatis. ⁊ de condi. ⁊ de. l. quod traditum. ¶ Preterea dispositio in numero magnatum nō facit illum magnatem qui vere non est magnus ⁊ magnatum conditiones non habet. vt. ff. de iure inmu. l. semper. §. qui b. sdaz sibi nec oibus promiscue ⁊c. ⁊ ḋ decur. l. modestin⁹. ¶ Preterea constat Cyprianos non habere pditiones que requirūtur per statuta ad constituendos magnates. qr in domo illa non est militis nec fuit ab annis. xx. citra. nec vulgi opinio appellat eos potentes vel magnates. imo eos appellat eos populares: vt plene probatum est per testium depositiōem. ergo discriptio in numero magnatum q satisdare tenentur nihil operatur. ¶ Preterea constat q voluntas testōris idem operatur quod lex. vt in auc. de nup. §. disponat. ⁊ C. de rebus alie. §. fi. ¶ Sed si testator illud quod certum est cōi opinione esse in vno genere solitus sit referre in aliud genus illa relatio nihil operatur qr vr erroncavit. ff. de suppel. leg. l. labeo in ver. verum si ea. sed pbatum est q cōmuni opinione Cypriani habētur ḋ numero popularium. ⁊ ex p statuti cōis ⁊ ordinamentum dñi defensoris. ergo relatō in numero magnatū vr erronea ⁊ nihil opari. ¶ Preterea statutū iusticie includendo eos in numero magnatū quantum ad vnum onus. s. satisdationis prestande nō videt eos includere sed potius excludere quantum ad alia onera que magnatibus incūbunt ar. ff. de fundo instruc. l. quesitū. §. idem respondit ⁊ de pdi ⁊ demon. l. cum ita ⁊ C. de procura. l. maritus ⁊ de pactis conuen. l. fi. maxime cū tractet de odio restringendo qd idem ē contra magnates p ordinamenta iusticie. ¶ Constat enim benignum esse pp varietatem statutoꝝ cōis ⁊ ordinamentum iusticie an Cypriani sint de numero magnatū vel popularium ⁊ ideo in ambiguo benigniorem interpretationem. s. que favorem cōtinet sequi. non minus iustius est q̄ tucius vt. ff. de his q testō dele. l. proxime ⁊ de rebus dubiis. l. si fuit ⁊ de regulis iuris. ca. que in partes. §. an re dubia. ¶ Item lege cavetur q cum vna persona varijs artificijs deputetur ex artificio dz adiudicari in quo plerūqz versatur vt de leg. iii. l. legatis seru⁹. §. fi. vnius. Cum ergo Cypriani plerūqz versentur in artificio popularū ⁊ quā nunc ad vnum tñ reperiantur magnatibus per ordinamentum associari. s. ad onus satisdandi etiam si artem vel mercantiam exerceant ⁊ dimiquuntur necessario q quātum ad alia omnia censeri debeant populares ⁊ de numero popularium ⁊ tanq̄ populares tractari.

Con. xxviii.

In christi nomine amē.

1 Thema tale est. Quidam noīe Fronte pagani decessit relicto vno filio masculo ⁊ trib⁹ femis. s. paganuccio sive pagnōr pasciuosa riccha ⁊ antonia post mortē dicti Frontis Trinuccina vxor dicti Frontis ⁊ mr̄ predictorum administrauit bona dictoꝝ pupilloꝝ tanq̄ tutrix dictoꝝ pupillorum. Mercatuccio quodaz Aldobradim petia terre de quib⁹ fit mentio in dicto instrumento venditionis vēditi qd incipit trinabona relicta frōtis ⁊c. ¶ Postea tractu tēporis cū habuisset quedā facere cū quodā nomine ser Jacobo filio quōdam dicti Mercatuccij emptoris vt apparet in quodā instrumento qd sic incipit. In xp̄i noīe amē ⁊c. dict⁹ vero Jacobus liberauit ⁊ absoluit dictū Paganuccium ⁊ versa vice Paganuccius liberauit ⁊ absoluit dictū Jaco. vt appet in dcō instro post predictam liberatiōem cuz dicti Paganucci⁹ ⁊ sorores nōdum adiuissent hēditatem dicti frōtis nec se immiscuissent hereditati dicti frontis. ¶ Predicte sorores dicti Paganucij. s. Aronzia ⁊ Riccha ⁊ pasciuosa repudiauerunt hereditatem dicti Frontis pris eorum vt pz in quodam instro ⁊c. ¶ Modo queritur ex predictis nunqd dictus Paganuccius debeat obtinere in dcā cā vel non ⁊ maxime non obstante liberatiōe predicta generali de qua fit mentio in instro signato lr̄a. d. ⁊ quodam statuto cōis Pistor. in quo continetur q q̄rele ⁊ reclamatiōes ⁊ bānitoꝝ tam p maleficio q̄ pro debito nō audiantur ⁊ quadam alia reformatiōe seu statuto dicti cōmunis in quo pcinetur q quicunqz non est allibratus non reddatur sibi ius eo q dictus Paganuccius non reperit allibrat⁹. ¶ Nos Paganuccius filius quondam frontis debeat obtinere in cā quam hz cum Jacobo mercatucij sub examine prudētis ⁊ discreti viri dñi Simonis legum doctoris quantum ad alia in quibus pbatur Frontem pr̄em ipsius Paganucij titulum habuisse pōt manifeste probari. qr constat q filius hēr vr illum titulum quem pr̄ habuit. vt de lib. ⁊ post. l. in suis. ⁊ pro herede. l. ii. §. filium ⁊ qr hoc idem in extraneo herede pcingat. Nam illud ius ⁊ illum titulum hēre vr adiōe sequuta quez habebat defunctus vt. ff. de acqui. pos. l. iii. §. ex pluribus. ⁊ l. cuz heredem. ⁊ C. de testi. l. ofum. ⁊ de bo. pos. l. i. Item pr̄ eius psumitur habuisse bonam fidem si de mala non probaretur. vt C. ḋ prescrip. lon. tēporis. l. pe. ⁊ ibi no. ⁊ ar. ff. ḋ fideicō. libe. l. fi cum. §. ex inuisita. ⁊ de admi. tu. l. hoc autem. ergo ⁊ hēs. i. Paganuccius supradict⁹ eandem bonam fidem habere vr ex quo si malam haberet. vt. ff. pro emptore. l. ii. § si defunctus. ⁊ de regulis iuris. l. heredem. ergo sequitur q habeat publicianam que cōpetebat defuncto ⁊ in ea deat obtinere vt de pub. cū q. §. hec actio. ¶ Preterea cōstat q illa solēnitas q̄ regrit in alienatione rei cuius dñiū pstat ptinere ad pupillū regrit et ī alienatione rei ī qua pupillus hz titulū ⁊ bonā fidē. vt. ff. de rebus eo. l. magis. §. i. Sz ī alienatiōne rei quā cōstat ad pupillū ptinere regruntur tria. s. tutoris auctoritas cāe pbatio ⁊ iudicis decret⁹ vt pbatur. C. si pp pu. pen. l. fi. ⁊. ff. de reb⁹ eoꝝ. ⁊ ibi no. l. magis. §. si ex alienatiōe si qd deficiat ipo iure nō tenet alienatio. Cū ergo in venditiōe tutricis sca defecerit alterū. s. cāe pbatio sequitur q vēditio nō tenuerit. Nā ex forma appz q cā fuit allata tñ s. ḋ appz q fuerit pbata. ⁊ si dicēt emptor q credebat cām illā allegatā subesse. hoc esset allegare errorē iuris. cū ius regrat q ca de fuerit pbata. ⁊ ille error iuris ad vsucapionē nō pficit. vt in. l. iuris ignorantia ḋ iur. ⁊ fac. ign. ⁊ de vsuc. l. nūq̄ ī pn. ⁊ l. si fur. §. i. ergo si nō pdē ad vsuc. ⁊ nec pdē ad i⁹ pub. q̄rēdū. qr regulr̄ q impedit vsucape ipedit ⁊ publicianam habere lz casualiter fallat vt in. l. cum qui de publi. ⁊ ideo cum dictus Paganuccius habeat ius efficacius sequit q debeat obtinere. ⁊ instrm liberationis ab eo facte qd inducit p partez aduersam nihil ad propositum facit: qr certum est q liberatio quātūcunqz generalis nō trahitur ad futura de quib⁹ cogitatū non probatur. vt de trans. cum aequi. ⁊ l. cum tutorib⁹ in prin. ⁊ §. fi. multo ergo minus extendetur ad futurū in casu nostro: cum per verba liberationis appareat ad pterita esse restricta. Nos autem Paganuccius supradictus quantum ad veritatem ius non hz tpe liberationis facte manifeste pz. qr proponitur q ipse primo liberauit Jaco. ⁊ postea sorores repudiauerunt ⁊ ipse adiuit vel se immiscuit. Unde si non erat in potestate ante aditionez nullū habebat ius. Sed p aditionē habere cepit vt. l. heres de acqui. here. ⁊ l. i. §. veteres de acqui. pos. ⁊ dicta. l. oīuz de testamentis. vnde non vr p illam liberationem remisisse. Item ⁊ si erat in potestate quātum ad veritatem tempore liberationis nullum ius habuit. qr fm veram ⁊ probatā opi. sicut extrane⁹ heres nō hz ius in bonis ante aditionē sic nec obligatur oneribus hereditarijs. vt pz. C. si vt se ab here. ab. l. i. ⁊ ii. ⁊ ḋ acqui. here. l. cū bonis ⁊ l. gerit pro herede ⁊ no. plene in. l. necessarius. C. ti. ⁊ patz euidenter in. l. nā nec de leg. i. ff. Item sicut instituto herede extraneo est inuenire medium tēpus inter mortem ⁊ aditionem p quam queritur ius heredi ita ⁊ in suo ē inuenire mediū tēps inter mortem ⁊ immixtionem p quā queritur sibi ius vt pz euidenter. ff. ad sil. l. i. §. si pr̄ ab hostibus. ⁊ respōso ⁊ l. necessarios ⁊ ibi no. ⁊ pz ī pcalle. l. nam nec ⁊ determinatur similiter de cōdi. ⁊ demon. l. ius p que ostēditur manifeste q tempore liberationis facte Paganuccio non habebat plus ī bonis illis obuenientibus ex successiōe paterna ⁊ ppterea remisisse videtur vt. s. ostensum est. Dy.

Consi. xxix.

In christi nomine amen

t Prima questio est utrum Petrus pdénat⁹ q ad duos anos non possit stare in ciuitate Flo. vel districtu. ⁊ si steterit puniatur pena ptatis arbitrio inferéda. ⁊ si p̄ decám suam fecerit ⁊ in ciuitate Flor. vel districtu. j. biénium steterit possit qlibz accusare. ita q ista accusatio cuilibet de populo vel alys competere possit. ¶ Secunda questio ē in quo tempore possit accusatio ista fieri utrum infra ānuz vl' post annum. ¶ Tertia questio est si contingat dictas duas questiones procedere qualiter iste Petrus puniri debeat. ⁊ quid operentur verba illa apposita in condemnatiōe quod puniatur arbitrio potestatis. ¶ Quarta questio an illa vba puniatur arbitrio potestatis possint ad successorem transferri ita q illud idez possit facere successor eius que facere posset idē potestas si esset q eundem Petrum códemnauit. ¶ Quinta qō est an appellatio que dicitur interposita in ea parte snie dicte códemnationis qua dicitur q Petrus predictus non possit stare vel morari in ciuitate vel districtu Flor. j. duos ānos in dicta códemnatione conventos ⁊ non psecuta: impediat accusatiōnem pdictam quo minus super ea procedi possit ⁊ maxime cuz in statutis cōis Flor. dicatur q non posset in c'ialib⁹ qōnibus appellari. ¶ Sexta questio est si non posset iste accusari an ex officio an per inquisitione possit successor potestatis q eum códenauit procedere ɔtra eum. ¶ In prima qōne forte ñ irrationabiliter dici pōt q actio vel exceptio cuilibet d populo vel alibi ɔpetere possit q non pōt negari quin proponat q pena imponēda sit ei qui pretoris maiestatez cōtempsit: ⁊ ideo sit popularis ar. ff. de iur. om. iud. l. si quis id ⁊ l. si familia. Item q publice interest decreta pretorum non cōtemni vt ad trebel. servo inuito. §. si pretor. ¶ In secūda qōne dicendum ē q pro ponī possit tantum. j. annum ar. ff. de popula. ac. l. fi. ⁊ q actio in factum que datur contra euz qui ius dicenti non obtemperauerit ad penam publico acquirendam nō datur vltra annū vt. ff. si quis ius di. non ob. l. i. §. fi. ¶ In tertia qōne dicenduz est q de iure debeat duplicari tēpus qd supererat de biēnio tēpore quo cepit pretoris edictum cōtemnere ar. ff. de penis. l. aut dānum. §. quisquis si imponatur corporalis. Sed si imponeret pecuniaria non potest de certa quātitate aliqd responderi cū puro iudicantis arbitrio relinquatur. vt. ff. de effrac. l. i. §. expilatores. ¶ In quarta qōne dicendū est qd illud possit successor qd poterat predecessor ar. de officio eius cui m̄ dat. iud. ob. l. fi. ¶ In quinta questione videt' mihi Dyno de mucello dicenduz q etiam si potuerit appellari appellatōe nō prosequente snia confirmatur vt in aut. de his qui ingrediuntur ad ap. §. si vero pro veritate. ⁊ de his qui no. infa. l. furti. circa princi. ¶ Sexta questio vlterius non procedit. Dy.

Consi. xxx.

Vper qōne premissa cō

s silium mei Dyni de mucello ē tale. videlz q op poteat dominā Petrā supradictā necessario succūbere in hypothecaria: per eam proposita q aut verū q est dominiū terre de qua agitur translatuz fuit in dnz Flordemōte. Aut est verū q trāslatū ñ fuit. ⁊ si vey ē q fuit trāslatum. q donatiōes ille nō fuerunt i fraudē factae cō stat ius pignoris ⁊ ɔsequēter ypothecarie sublatū esse dnō rei obligate acqsito creditori vt. ff. d' tr. rei. iu. l. et sexta te. §. latumus. circa fi. ¶ Itē q ɔsta i q cum res deducit' ad eū cāuz a quo nō potest incipe vitiat'. C. d' v. obli. l. si sub vna. §. si q's in. mā. ⁊ l. pla tribus. §. ⁊ si placēt ⁊ de fur. l. p pte ⁊ de his q̄ p nō scri. ha. l. si i metallificat ergo res ɔpria nō pt abitutio aliciu rogari vt d' reg. iur. l. nec pignoratū ⁊ si obligēt aliena cui⁹ postea dnium ad creditorē puenit⁹ pignoris dissolui'. Itē si verū ē q trāslatum nō fuit. ⁊ q penes maritū eundēq3 debitorē remasit. credi trix legādo vr' remasisse ius pignoris ⁊ iō ypothecaria nō vēdicat sibi locū. vt de lib. le. l. i. §. iu. ⁊ de le. i. l. senat⁹. ⁊ §. fi. ⁊ ar. l. apud iul. §. si ꝗs ⁊ l. si dom⁹. §. fi. ⁊ l. si tibi hō. §. nz legatum. ¶ Et ɔtra pdicta vr' valēt obstare q̄da ɔfessio fcā ad q̄nda pōi tōne ista videlz. Itē q pdcā fre petra ē obligata doc dnē Pere pro dote sua dec dnē flordemēte. Nā cum. ū. probatū sit q de fut cē de iure rogata ergo ⁊ ɔfessio illa ɔtinet iuris errorē ⁊ iō dī ɔfitenti obesse i iudicio ēt si cerrēt de dāpno vitādo vt. l. nō fatet'. ff. de ɔfessis. dz extra iudiciū nō noceret. vt de iu. ⁊ fac. ig. l. error. ⁊ ita nocet mulierib⁹ sicut ⁊ marib⁹ nisi i cāib⁹ spalib⁹ in quibus iur. error excusat feminas ⁊ nō masculos vt ei ⁊ nō i sol3. C. de iur. ⁊ fa. ig. l. fi. Sz ad hoc ē ɔ̄ppta risposer q̄ est enim qd illō qd obseruat' i errore fci seruat' i errore iuris q originez h3 ab errore fci. vt. ff. pro donato. l. vir vxori ⁊ ib ple. nō. sz error fci ēt iudicio ɔfectū nō nocet. vt. d. l. nō fatet'. l. rū. ⁊ C. de iu. ⁊ fac. ig. l. error. Sz i ppōsita error iuris i cōfessio ne pdcā origine h3t ab errore fci. ignorabat enī vtp donatiōes pdcē cent. fce i fraudē vel nō. ⁊ p hoc ignorabat ius pignoris ē extictū: ɔ̄pea tal' error obeē nō dz vt dcm̄ est. ¶ Dy.

Consi. xxxi.

In christi nomine amē.

t In qōe. d. scripta visis ⁊ diligenter examiatis profūdis ⁊ subtilissimis allegatiōib⁹ vtriusq3 ptis: oibus oppōnibus ⁊ rōnibus blande fcis ⁊ visis ⁊ diligēt examiatis statutis ciuitat3 veroñ. q circa ɔpōitā qōnē videt' idicta esse cōsiliū mei Dy. d' mucel. tale ē videlz q dbeat pnūciari instrm̄ de quo agitur suspectū eē ⁊ nō valere nec tenere pretendentē capl'i ⁊ ɔuētus scē Marie mfis dnē ⁊ hoc iō maxime q lege caue' q in instrumētoꝝ ɔfectiōe fiari dz loci ɔsuetudo in quo instrumēta ɔficiunt' vt i aut. vt ppona. nom̄ i pn. §. si qua vo ⁊ arg. ff. d' euic. l. si fundus ⁊ de vsuris. l. i. i pn. ⁊ de testi. l. nz. §. fi. ⁊ de iu. iura. l. sp. §. legē quoq3 ⁊ d' decur. l. nō tm̄. §. vult. Sz in l. ciuitatis veroñ. caueri vr' q in istis apponat' propriū nomen dni. ⁊ d. nomē nōiaqd i isto de quo agit' nō inuenitur ⁊ iō sequitur q adulterinū. ⁊ vitate carēs ⁊ cāt ɔnū tiaret vt in aut. d' tab. §. fi. ⁊ ɔsequenē nō valere nec tenere i pnudicium. Mo. d. dcī. Item alys casib⁹ ⁊ rōnib⁹ pluribus i ɔmissis allegationibus proposito ⁊ prudētissime allegatis. ¶ Dy.

Con. xxxij.

In christi nominē amē.

t Qō talis ē. Ordinamus q si q's d' ciuita. pisto. vel suo districtu est vel fuerit decetero p aliquo debito bannitus vel pro aliqua pena ciuitatis soluenda iudices cāz pistorū ⁊ qlz eoꝝ teneatur eū facere regi apud domū suā ⁊ faciant eū vēdere oīa bona sua p debito suo exbrigādo ⁊ si non venerit iudices cāz teneant' ⁊ qlz eorū vēdere bona bānitorū pdcōrum vel in bānū bōa fide vel dare i solutū creditorib⁹ ⁊ fiat ssō fm iuris ordinē a qua datiōe isolutum possit appellari ad iudicē sup hoc deputatū. ¶ Addim⁹ huic caplō q si aliqua bona dabunt' isolutum alicui psone per iudicē cāz vel p aliq̄ ɔuatā psonā pro dote vel pro alia q̄cūq3 pecūie quātitate ⁊ creditor aliqs vel creditrix hūit aliqd recipe in ipis bōis vel ab ipa psona cuius bōa data fuerant isolutuz vel ipsa dederit in solutū liceat ei. j. annū hēe ⁊ recipe ipa bōa i solutū data ⁊ tenere oblata ⁊ soluta ɔmo illa pecuie quātitate p qua dcā dōatio i solutū fuerit fcā illi psone que datiōez recepit3 ille teneat' dar' ⁊ iudices cāz appellonū pdcā facer' ⁊ pre dca locum habeāt i. a. d. M. C. l. n. ⁊ abinde i āntea. ¶ Addim⁹ huic caplō q si q̄ psona accepit d' bonis alicuius i solutū: ⁊ ipa bona vel ipis vendiderit vel alienauerit. j. an. a die donationis i solutum ɔputandū. q liceat vnicuiq3 creditori illius cuius bona data fuerunt i solutū vel hūit recipe i predcīs bōis ɔferre ⁊ dare illi q dationē isolutum accepit vel succedenti i locū eius tori vl' i ptē q̄titatē illā p q̄ bōa illa isolutū data fuissēt ⁊ ille q insolutum accepit vel succedens in locū eius vt. d. dictuz est vr' ipsa bona ei dimittere ⁊ dare ⁊ cedere iura q̄ hz in ipsis bonis vt iudices teneant' oīa predicta facere fieri seruari. ubi psona possidens dicta bona vel de ipsis bonis que acceperit insolutū ipsa bona velit dare ⁊ soluere tali afferenti illam quātitatē que recipe debēt ab eo de cuius bonis agit' vel in ipsis bonis.

¶ Ex quo statuto insurgat ista qō. Quidā creditor accepit isolutum q̄dā bona cuiusdā sui debitoris q̄ datiōe fcā fcōs credi tor dci debitoris hz forma statuti pdci egit ɔ primū petēs ab eo vt sibi dimitteret ⁊ daret bōa pdicta q̄ accepat isolutū offerēdo eidē in iudicio quātitatē pecunie pro q̄ dca bōa accepat isolutū ius. qō. ⁊ oibus actiunis actitāda erant vsq3 ad sniam. ⁊ ia fcā electiōe sapiētis q̄ debebat ɔsulere ⁊ elapsis terīs ad ɔbādū ⁊ ɔducendū istrā dcās Disan. seu eius pcur allegauit ⁊ dixit nō possidere bōa sibi data isolutū q alienauerat i quēdā ɔsbr̄uz

in lata fuit sña. & q̄ scḋs creditor q accepit insolutū non cogere tur ad ea q̄ ꝯtinerent in petitione scḋi creditoris a sñia appella uit. post scḋi creditoris & ꝯmunicatū fuit de consilio domini Symo. doctoris legum & bacu iudicis bene appellatum & male iudicatum & debere fieri ea que continentur in petitione dicti scḋi creditoris. & hoc ið q̄ vba statuti ꝑcedūt & volūt q̄ si aliquis alienauerit res q̄s insolutum accepit. f. a annum q̄ aliquis creditor debitoris possit electione sic offerre vel creditori q accepit insolutū vel alienauit. f. annum vel succedenti in locum eius: & q̄ tali oblatiōe factā teneat̄ ipse creditor vel succedens ī locū eius dimittere & dare talia bona scḋo creditori offerenti. Et q̄ ex pate aduersa rñdetur q̄ dictū statutum ꝯ; sic itelligi debuisse. f. q̄ fiat oblatio creditori qui accepit si possidet & tunc ipse cogatur ad dimittendum & dādum res quas accepit insolutum: si aūt ipse qui accepit non possidet sed alius in quē facta est alienatio & oblatio ipse sit qui teneatur dimittere ipsas res. & sic dicit reddendo singula singulis. ¶ Ex aduerso replicatur q̄ statutū loquitur de eo qui ī ina alienauit & sic certum est ipsum non possidere: tamen statutum voluit cum creditorem alienantē. f. a nnum taliter & alio possidente ipse qui alienauit. f. annum teneat̄ ad dimittēdū ipse vel succedens in locum eius ꝑp baratarias que quotidie fiunt & cōmitti possent alienando. f. annum res acceptas insolutum in alios alterius fori & alios qui nō possent sine difficultate maxima conueniri: et in nostro cāu facta fuit q̄ fuit alienatio factā in quendam sacerdotem simulatam q̄ possent fieri alienatiōes & plures clādestine: sic nesciret alius creditor cui ius competeret offerendi cui offerret: sicut est in nostro casu: vnde statutum volens malitiis hominū obuiare qui interdum simulabant alienatiōes: ꝓuidit predicto modo. f. quod oblatio possit fieri primo creditori alienanti. & ipsi ī quem alienatio factā est: & q̄ quicunq; predictoꝝ factā alienatione compellatur alter ipsoꝝ q possidet ad dandum & dimittendū secūdo creditori dictas res. & hoc ēt probat̄ ex dō statuto posito quō permittit possidenti vel primo creditori afferre secūdo creditori vt videt̄ iuuocat. rerum predictarum a se petet ibi ni si. &c. Quare considerandum quid iuris sit in predictis: si per oblatiōnem factam creditori primo per secūdum teneat̄ primus creditor cum possit rem redimere & prestare ei ꝙ vere alienauit & q̄ non possit redimere: nunquid fiat executio ꝯ eū ad interesse: cum tali modo & forma videatur procedi per leges ꝯ alienantes ea mutandi iudicij & ꝯ heredem alienantem res alias legatas & in aliis multis casibus: & vtrū ipse possidēs dimittere teneatur rem per oblatiōem factā creditori primo q̄ vt velle dare dictum statutum. et verum debeat obesse primo creditori q̄ nihil dixit de alienatiōe factā per eumdem in fine cāe post electionem sapientis & prope finem cāe qui dat̄ ad oblatiōem faciendam ex forma dicti statuti. Item dicit primus creditor q̄ alienatio permissa est sibi ex forma dicti statuti. Et dicit secundus creditor q̄ statutum non permittit alienatiōem sed dicit si alienatio fiat qualiter sit procedendum & qualiter consulatur secūdo creditori per que apparet non esse permissam sed prohibitam alienationem. ¶ Quod predictus Orlandinus debeat condemnari ad restōnem rei quam insolutū accepit fore si creditori secundo qui nunc debitum offert seu ipsius creditori nō obstante alienatiōe factā per ipm Orlandinum satis pōt manifeste de iure probari verbis statuti premissi oīs. Pistorij diligenter inspectis. certum est enim q̄ verba statuti referenda sunt ad eum cāum qui dubitatiōem continet vt aliquid inducere videatur. vt. ff. de carbo. edicto. l. q̄ labeo. & ff. de vsuris. l. si stipulatus. & de le. ii. l. si q̄s. & ad muni. l. i. § fi. Sed casus ille videlicet q̄ creditor qui insolutum accepit cogatur restituere debitori secūdo debitum offerenti erat iure cōi determinatus vt. ff. de transa. pigno. cū secūdus. & l. fideiussor. & C. si antiquior credi. l. ergo cāus ille dubitatiōem non continet vt. C. de furtis. l. ancille. ¶ Et propterea dubia verba statuti referri debent ad dubitabilem casum. & ad eum cāum quādo creditor primus q in solutum acceperat desijt possidere: q̄ alienauit in alterum: & tamē nihilominus verba statuti volunt q̄ restituere teneatur: sed sibi debitum offeratur. ¶ Preterea prouidisse futurum casum & prouidere potuisse paria sunt etiam si de damno vitādo agatur vt aperte p;. ff. de fideius. l. si tiertus in prin. & loca. & conduc. l. si quis domum. & ad treb. l. hereus. §. rogatus. Cum ergo statutū imponat necessitatem restringa creditori qui in solutū acceperat etiam si eum alienare contingat. sequitur q̄ cum prouidere potuerit & debuerit se restituere debere fm formam statuti q̄ sibi imputari debeat q̄ in alium transtulit. & ideo perinde debet condemnari oblato debito ac si ipse possideret licet enim certet de damno vitando & propterea videatur excusandus tñ & creditor secundus qui debitum offert de damno vitādo certat. Sed tamen diceret aliquis quod cum vterq; de damno vitando certet melior dz esse conditio conuenti. vt de ver. ob. l. si seruum. § sequitur. & de reg. iur. l. cum par. & l. in pa. & de doli exep. l. apud celsum. §. marcellus. Sed illō verum qñ per omnia petitor & conuentus essz in pari cā. Sed in proposito non sunt in pari cā per omnia. q̄ petitor caret culpa conuentus autē est in culpa ex eo q̄ sciebat vel scire debebat posse contingere se debere restituere vsq; ad ānum. & ideo melior est conditiō petitoris qui caret culpa q̄ conuenti q est in culpa. ar. ff. q̄ fal. tu. aucto. l. ii. & q̄ no. in p̄ealle. l. cum par delictum. & ideo sequitur q̄ oblato debito per secundum primus debeat ad restōnē condemnari vel ad interesse q̄ re nō restituit: ad huius cōfirmationem accedit quod catet̄. l. quedam. §. sed si ex. & quod no. ff. q bus ex causis in possess. eatur. l. fulcinius. §. quid sit latitare. ¶ Preterea cum plura ī aliquā dispōnem legis vel hominis vel testatoris cōferuntur alternatiue: electio est illius in quem cōferuntur quid ex pluribus eligat vt p;. ff. de lega. ii. l. huic. & de le. i. l. plane. §. fi. p q̄d p; q̄ electio datur creditori secūdo verū offerret succedenti in locum creditoris primi. & ab eo restōnem petat. ita videntur ītelligēda verba statuti: q̄ extrinseca verborum propria significatio ita se h;: tunc de alia verboꝝ interpretatione & intellectu non videtur curadum. vt. ff. de leg. iii. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ¶ Preterea statutum imponit creditori alienanti necessitatem restituendi. ergo illud dz obseruari contra eum q̄d obseruatur cōtra illū qui dolo vel culpa desijt possidere q̄ debet ī estimatiōe dānari. vt. ō rei vē. l. si culpa. & l. restituere. & l. q̄ si possessor. Dy.

Consi. xxxiij.

In christi nomine amen

Questio talis est. Quidam nomine Cutius filius fa. maior. xxvi. an. vna cum quibusdam aliis ꝓ vno vel ꝓ pluribus principalibus debitoribus fideiussit apud quēdam creditorem ꝓ certa pecunie q̄titate. q creditor verum de predictis debitoribus cōuenit & exegit insolidum: eidem cessit iura & actiōnes cōtra cōreos principales: & ꝯ fideiussores. modo ille cui cessa sunt iura vult agere contra ꝑdictum Cu. saltem pro parte ipsum cōtingente. Cu. opponit q̄ tempore facte fideiussionis erat filius fa. & ideo dicit se non potuisse fideiubendo obligari: & propterea est in qōne an ꝑdictus. C. teneatur & conueniri possit saltem pro parte. Et dicēdum est q̄ si non sint color questus debeat teneri. vt p;. ff. ad mace. Item si filius. & l. si iul. ¶ Preterea filius fa. maior. xxv. an. obligat̄ etiam pro patre fideiubendo pro eo vt. C. de fideiu. l. filius fa. & ad vel. l. si paternam. & q̄d cum eo. l. si ex alio. & ff. de fideius. l. si dubitatur. §. fil. fa. & qui fa. cog. l. ii. §. & filius: & tamen reputat̄ eadem psona cum eo fictione iur. vt. C. de ī pub. & alt. sub. l. fi. & insti. de inutil. stipu. §. post mortē. Multo ergo fortius obligari deberet fideiubendo ꝓ extraneo cum quo non fingitur eadē persona. ¶ Preterea expressum est q̄ pro quocūq; extraneo obligatur fideiubendo pro eo. C. q̄d cū eo. l. nulla. & ff. de pecul. l. iii. §. sed si filius. ¶ Preterea cū renunciatum fuerit beneficio nouaꝝ cōstōnum. & epistole di. adri. dicēdum est q̄ cōueniri possit a fideiussore non solum ꝓ parte sed ēt ī solidū: vt ple. no. ff. de adm. tu. l. si plures. ¶ Preterea proponitur q̄ predictus. C. publice agebat & ꝯtrahebat tanq̄ pater fa. & ideo tanq̄ pater fa. dz obligari. vt. ff. ad ma. l. iii. & eo q̄ cōmunis opi. veritati equipollet vt in. l. barb. & de supel. le. l. iii. & C. de testis. l. i. & de seri. l. arb. ¶ Preterea proponitur & p; ꝑ publicū instrum q̄ cessio facta fuit illi qui nūc agere intēdit ante solutionem debiti: ideo tz cum effectu vt deso. modestinus. ¶ Preterea p; ꝑ publicum instrumētum cessionis q̄ cessio facta fuit ex interuallo post solutionem: nihilominus cū effectu teneret q̄ solutio facta nō videtur vt obligationem extinxerit. Sed vt actione cedendarum pretiū solueretur: ideo cessio fieri potuit q̄ncūq; ex interuallo cū obligationes supessent. vt. ff. de fideius. l. si ser. & de tu. & ra. distran. l. cum pupillus.

Cōsi. xxxiiij.

In christi nomine amē.

i In q̄ōne que ventilatur ꝛ tractat in examine discreti ꝛ sapientis viri domini Francisci reuerendi legum doctoris ꝛ honorabilis maioris syndici cōis Luc. videlicet quid per ipsum dominum sindicum sit de iure pronunciandum super denūcia data corā eo per sal. benegradi notar. procuratorio nomine pro Matheo quōdam domini Bonifacij doctoris ꝛ alijs in denūcia cōtentis ꝑ spallā roponi defensorio noīe pro Legrino notar. ꝛ sup denuncia data per Jacobinū filium Philippi ꝛ trāsmissis pro parte dicti domini syndici domino Gualterio assessori domini Brodarij lucañ. potestatis ipsius denuncie diligenter inspectis ꝛ statutis per vtranq; partem productis ꝛ iuribus ꝛ allegationibus vtriusq; partis ꝛ omnibus diligenter examinatis cōsiliū mei Dy. de muc. tale est: videl; q; predictus domin⁹ maior syndicus Lucañ. cōis mandet ꝛ denūciet dño Gualterio supradicto vel eius successori: si ipsius dñi Gualterij officium ē finitū q; ipse cogat dictū Legrinum soluere nota. ad dandam copiaz illius procurationis q̄ dr scā de Federico per illos de societate Ricardoꝝ ꝓut in denuncia ipsius Jacobi continetur non obstante denuncia data per sala benegradi not. procuratorio nomine pro Matheo quondam dñi Bonifacij doctoꝝ ꝛ alijs in dicta denuncia contentis ꝛ per spallā roponi defensorio ꝓ Legrino. Dynus.

Consi. xxv.

In christi nomine amen.

i Martinus accepit i solutum de bonis Jo. debitoris sui pro centum ex forma statuti ciuitatis Pisto. quod vobis transmittitur. post hoc dictus Martinus dicta bona. s. annum a tempore dationis in solutum computandum. Sempronius secundus creditor dicti Johānis obtulit dcō Mar. dictas centum libras. s. annum ꝛ dare voluit ꝛ libellum siue petitionem instituit ꝯ dcm̄ M. ꝛ petijt a iudice dictū M. compelli vt dimittat ꝛ det dcā bona in solutum data eidem M. Sempronio suprascripto. contra quam petitionem proposita fuit exceptiō per dcm̄ M. q; non tenebat ad dimittendum vel dandum dcā bona vel iura cedendum que habz in dictis bonis dcō Sempronio cum ipse dicta bona non teneret vl haberet nec habuisset aliqua parte iudicij cum alienassz ꝛ in aliū transtulissz ante libellum ꝛ ante petitōem ꝛ libellum institutū ꝛ porrectum ꝛ ante denunciationem sibi factam: dubitat nū quid predictus M. teneatur ad dimittendum vel dandū predicta bona ꝛ iura cedendum que hz in dictis bonis dcō Sempronio. cā que mouet dubitatōem est q; M. non possidet dicta bona nec possidebat tēpore dicte petitōis: ꝛ q; nulla iura habz in ipsis bonis q; ipsa iura transtulit in alium ante porrectionem dicte petitōis ꝯ hoc dicit q; dictus M. tenetur ad dimittendum ꝛ dandum ipsa bona ꝛ iura cedendum non obstante q; ipse M. non possideat nec possederit tempore porrecte petitōnis ꝛ iura sua alij cesserit: ꝛ allegat statutum quod vobis trāsmittitur positum sub titulo de dandis in solutum bonis dānificatorum ibi vbi dicit addimus huic capitulo vsq; ad s. circa. ꝛ maxime in ea parte vbi dicit ꝛ ille qui accepit vel succedens in locum eius vt supradictum est teneatur ipsa bona ei dimittere ꝛ dare ꝛ concedere iura que hz in ipsis ꝛ ꝯ hoc replicatur q; capitulum dz intelligi q; ille qui accepit insolutum teneatur dimittere ꝛ dare ꝛ cedere iura quādo ipse possidet in totū: qñ in totum possidet vel in partem quando in partem possidet. ꝛ iura in eis hz. ꝛ sic eodem modo in locum eius succedens teneatur dimittere ꝛ dare ꝛ cedere in totum quando in totum possidet. ꝛ in partem quando in partem possidet. ¶ Petitur ergo consilium a vobis nunquid Martinus qui accepit insolutum. ꝛ vendidit ꝛ alienauit. vt supradictum est teneatur ad dimittendum ꝛ ad dandum dicta bona ꝛ concedere iura que habz in ipsis bonis dicto Sempronio cum ipse non habeat nec possideat nec iura hēat vt ipse alienauerit ꝛ iura sua i alium transtulerit vt. s. dr̄ nec hūerit tēpore porrecte petitionis ꝛ iura que vos mouent placeat nobis in scriptis transmittere.

¶ In questione predicta non ē recedendū a proprijs significatione verborum. Intellectus autem verboꝝ capituli propria significatione verborum inspecta videtur esse ꝛc. Quod si creditor qui in solutum accepit vendiderit vel alienauerit. s. annum q; ipse vel succedens in locum eius teneatur ipsa bona dimittere ꝛ dare ꝛ cedere iura que habet in dictis bonis creditori offerenti quātitatem illi cui bona data insolutū fuissent ꝑ qđ vr̄ q; ille qui insolutū accepit teneat eo casu quo vendidit tm̄. ꝛ tradidit ꝛ sic adhuc hz dominiū ꝛ ius in ipsis bonis qđ dimittere dare ꝛ cedere pōt sm̄ verba statuti eo aut casu quo vendidit ꝛ tradidit ꝛ sic non alienauit: vt de verbo. significa. l. alienatum in prin. ꝛ sic alienauit q; dominium transtulit teneat ille emptor q succesit in locum eius cum in locum alicuius succedere dicatur non solum q ꝑ vniuersitatem sed etiam qui in rez singularem succedit: vt. ff. quoꝝ leg. l. i. s. illud in ver. in locū successisse ꝛc. ꝛ de damno infec. l. summū. s. adicitur: q; ipse est qui potest dimittere bona ꝛ dare ꝛ cedere iura que hz in ipsis bonis ꝛ sm̄ hoc omnia verba statuti efficaciter ꝛ recte ꝓcedūt: ꝛ ideo ꝯsilium mei Dy. de mucello tale est: videlicet q; predict⁹ Mar. creditor primus q alienauit ꝛ in alium transtulit non teneat. Sed teneatur ille qui titulo emptionis vel alio in ꝑdicti Martini locū successit apud quem reperiunt bona ꝛ iura q dimittere dare ꝛ cedere potest. Dy.

Con. xxvi.

In christi nomine amē.

i Hec est qđ cuius tenor talis est: magister Jacobus bertrandi in extremis cōstitutus fecit testm̄ in quo inter alia blondellā filiam suam sibi heredem instituit in. ccc. xl. libr. cor. ac post ipsum testamentum fecit codicillos in quo misit ꝛ voluit q; si ipsa Blondella filia sua decederet sine liberis q; succederēt ei Janconus ꝛ Franceschin⁹ fratres ipsius testatoris vel eorum liberi: ꝛ post hoc decessit. Et prefati Janconus ꝛ Francisc. ipsam Blondellam maritauerunt zetto filio domini Renaldi ꝛ ipsi Renaldo dederunt pro dote ipsius mulieris. ccc. xv. libr. ꝛ tutores ipsius mulieris in hoc ꝯsenserūt pactis hītis inter dcōs tutores ꝛ dictum Ray. q; si matrimoniū deficeret int̄ ipsos zettum ꝛ blō. morte ipsius zetti viuēte ipā. B. ipā dotem dcs. R. ꝑis tutoribus stipulantib⁹ ꝓ ipsa pupilla reddere ꝓmisit: ꝛ si morte dcē. B. deficeret ipā dotē reddere ꝓmiserūt ipsis Janicono ꝛ Frā. sup. coꝝ nomine: vt appz plen⁹ per instrm̄ dotale cuius copia mittit cū ꝑsentib; post hoc dcī Jancon⁹ ꝛ Frā decesserunt suprstite dcā. B. ꝛ ipā. B. post mortē ꝑdictoꝝ ius qđ hēbat aduersus dcm̄ Ray. occasione dcāꝝ. ccc. xv. lib. dōauit Petrocco. q. Raynaldi treballucij vt pz ꝑ instrm̄ cuius copia vobis trāsmittit cum ꝑsentibus ꝛ id ipm̄ ius donatum mf̄i ipsius Blon. vt apparent hec ꝛ alia ꝑ instrumēta quoꝝ copia mittit ꝑ ꝑsentem petitorem: ꝛ post hoc ipā. B. decessit. s. xxv. an. sine liberis ꝛ p⁹ mortem ipsius Blon. ꝛ ego tuctinus filius ꝛ hēs dicti Janconi vocari feci ad cām dcm̄ Rey. sup restitutione partis ꝑdicte ex iure mihi ꝯpetenti tam ex instrō dotali q̄ ex dcō codicillo condito ꝑ dcm̄ magrm̄ Beltramū qui opponit ꝯ me ꝛ dicit q; mihi ius ex ꝑdcis nō ꝯpetit obstātibus donationibus supradictis factis ꝑ ipsam Blon. ¶ Videt q; dcūs tuti⁹ filius ꝛ heres Janconi hēat ius ꝯ Ray. ꝑdictū i ea pte quā petit: q; si ille q dat dotē pro muliere paciscit eā sibi reddi mulier is qui dotem recepit liberat restituendo mulieri in eū cāuz qui pcō ꝯprehēditur vt. ff. so. ma. l. quod. s. siquis ꝓ muliere ꝛ de pactis do. l. cōres. s. i. ꝛ C. de rei vxo. ac. s. accedit. Cum ergo Janconus dederit dotem pro dicta Blon. ꝛ stipulatus fuerit eam sibi reddi in eū casum quo matrimonio solueretur ꝑ mortem Blon. Sequitur q; donatio facta ꝑ ipsam. B. nihil preiudicat heredib⁹ Janconi q stipulatus fuit: q; actionem habēt ex stipulatione ꝑ̄pria quā donatio facta per mulierē non potuit i ꝑedire ar. ff. de solu. l. si in pan. l. ¶ Preterea pr̄ potuit ēt in dote om⁹ fidei cō. iponere vt. ff. de le. ij. l. si. s. filie ꝛ illud om⁹ a pr̄e impoīū filia nō potuit reuocare: vt. ff. ad. l. fal. l. pater filioq; que per patrez gerunt filius reuocare nō pōt vt. C. si aduersus vē. pigno. l. ij. ꝛ de restitu. mi. l. q̄ a pr̄e ꝛ de reb⁹ al. nō al. l. vēdiderit. ¶ Preterea ꝛ si ipā eadē mulier ꝑ misisset Janicono stipulari dotem nō posset reuocare dotem nec minuere ius Janconi ꝯsentiat tēr donando vel ꝑ fideicō. relinquendo C. de iur. do. l. ij. ff. de pactis do. l. cū marit⁹. s. si. ergo multo min⁹ minuere potuit ius ꝯpetēs filius Janconi ex testamēto magri Beltrami. ¶ Nihil mihi Dy. de mucello videt q; ex quo ꝯtigebat legitimā debitā blō. ꝑdicte: de bonis pr̄is contra fideicōmissi nō potuit impomi ꝑ patrē nec Janconus potuit sibi stipulari i ꝑiudiciū filie arg. ff.

dele.ij.l.cū pſ.§.cū pſ.r.§.certū r de mal.teſt.l.qm in potioribus §. vbi declaratur etc. q dote vltra legitimā onꝰ ſidecomiſſi ponitur p patrē imponere Janicon⁹ potuit ſingularē nius Janico in dicturā ſine ex teſtō magri Beltrami ſiue ex ſtipulone ſua nō potuit diminui p donationē vl' ceſſionē ipius bl.o.ar.ff.d le.ij. l.ſi.§.ſiue r.ff.de pac.do.l.cum mariiue.§.ſi.Dy.

Conſ.xxxvi.

In christi nomine amē.

In qōne cuiꝰ tenor talis eſt. Quidam noīe dñs Erriget⁹ ſtuerit q fuit de verona fecit teſtamētum condam nepon ſuo ex ꝑmorma ſilia nato r filio maluſini reliq quaſdam petias terre ſub iſta ꝑditione q ſi ipe Errighetꝰ deceſſerit.j.pupillarē etatē vel poſtea quādoq ſine filijs legitimis. dcē petie terre pueniat ad dñam Batriſiā vxorē dicti Erreghetti ſi ipa extabit r ſi ipſa non extaret volun q dicte petie terre perueniāt ad Thomaſinū condam Saloti vl' ad filios ſuos d legitimo mrimonio natos.poſtea mortuo dicto.d.Henrico dol.d.Bintriſia r dictus Thomas ex cā trāſactiōis ꝓ ſua legitima iure nature debita predictas petias terre r forte aliquas alias dederunt r conceſſerunt predicto maluſino eius patri tanq legitimo adminiſtratori.remittētes eidem ſpāliter r expreſſe per pactum omne ius quod haberet vl' habere poſſent in dictis terris ex teſtō vl' codicillis predicti domini Errighetti ſine occaſione vſufſ.ſine occaſione ſubſtōnis predicto Errig. facte ſi contigerit eum mori ſine liberis quā ſubſtōnem r omnem eius effectum voluerunt partes predicte oīno caſſam r irritam eſſe r nulliꝰ valoris vel effectus. Ceterō do dubitatur ſi contigerit dictum Errighe. ſine liberis mori verum pſ ipſius ſuccedere poſſit in bonis predictis non obſtā te ſubſtōne a predicto Erri. Dic q.j. legitimam iure nature debitam pater ipſius poſſit ſuccedere. q in ea nulla ſubſtō r nullum grauamen apponi potuit.vt.C.d inoffi.te.l.qm in prioribus r aut.nouiſſima. In eo vero q predictꝰ dñs Errig.reliquiſſet predicto Errig.vltra legitimam conditio r ſubſtitutō ponit per pactum a predicta dña Batriſia.r a predicto Thomaſio apponi.vt.C.d pac.l.i.r de tranſ.l.d fideicōmiſſo. Et d verum in preiudicium ipſoꝝ remittentium. Sed in preiudicium aliorum ad quos peruenire debeba. in defectu remittentiū.t.ipſiꝰ dñe.B.r pdicti Thomaſij remiſſio nihil opaṫ.vt.C. d fideicō.l.ex repudiatōe. Dy.

Con.xxxvij.

In christi nomine amē.

Quod 9 beneuenē filium tornaquinci d flor. non poſſit procedi p vicecomitem de rinco vel per dñm Marchionē rōne inquiſitionis per dcm̄ vicecomitem facte 9 beneuenē pdictum pōt manifeſte de iure oſtendi. Primo q regulare eſt q ex officio non poteſt procedi: q nemo ſine accuſatore dānatur: vt d mu.r bo. l.reſcripto.§.ſi quis accuſatorem. Licet fallat in falſo teſte r falſa carta.vt.C.de teſt.l.nullum.r de proba.l.iubemus. r i alijs caſibus enumeratis in glo.que eſt.l.ij.§.ſi publico quorū nullus pertinet ad rē d q̄ agiṫ. ideo ꝯſtat q nō potuit ex inqſitione procedi: ſi nō potuit quicquid eſt actum cū ad iudicis inquirentis iuriſdictionem non pertineret eſt ipſo iure nullum. vt. ff. de regulis iur.l.factū a iudice de penis.l.ij.§.ſi.r d re iudi.l.iiij. §.condemnatum r de inoffi teſta.l.ſi quis ex hereditato.§.q ſi quis r.§.ſi a non cōpe.iu.per totum: ideo ſequitur q confitenti nullum preiudicium ex confeſſione paratur. Item poſito ſine preiudicio q potuiſſet inquiri. Confeſſio facta non tenuit Quia aut ille qui cōfeſſus fuit erat ſui iuris. Aut erat in ptate alterius cōſtitutus: r ſi erat in poteſtate alterius conſtat q iudicium non potuit cōtra eum procedere ſine conſenſu patris in cuius poteſtate erat vt.C.de bo.q lib.l.ſi.§.i.vnde cū cōſenſus patris nullo tempore interuenerit conſtat iudiciū non tenere. Item poſito q interueniſſet ex poſtfacto non ratificaretur precedens iudiciū ar.ff.de acqui.hered.l.ſi quis mihi bo.§. iuſſum r no.in dicta.l.ſi.C.de bo.q li. Item ſi eſt ſui iuris ꝯſtat q iudicium in eius ꝑiudiciū tractatū ſine curatoris auctoritate eſt nullū.cum cōſtet eum minorē.xxv.an.vt.C.d auctoritate preſtan.l.clarum r ſi aduerſus rem iudicatā.l.cū r mino ris r ibi no.r.ff.de re iu.l.a diuo.§.ſi.r.l.cōtra pupillum: ergo ſequitur q ex tali iudicio nullo modo poſſit procedi. Item poſito ſine preiudicio q teneret iudiciū r ꝯfeſſio nihilominus q minor dz cōtra ꝯfeſſionē reſtitui vt.ff.de cōfeſſ.l.certum.§.minorem: r ſi reſtituatur cōſtat q confeſſione p reſtitutionē amota nullo modo poterit cōtra eum procedi.cum alie contra eum nō reperiantur probationes. Preterea p verba ꝯfeſſionis non apparet q fuerit in dolo. Item ſi pſumeretur dolus p verba confeſſionis cōtra illum preſumptum dolum reſtitutio deberet cōcedi: cum reſtitutio nō cōcedatur cōtra verum dolū a minore cōmiſſum.vt.ff.de min.l.ſi ex cauſa.§. niſi videndum tamen cōtra pſumptum dolum bene reſtituitur: vt dicta.l.ſi ex cā.§ ſi i cōmiſſum r de publ.l.imperatores: r ibi no.de eadem.l. i.§.ſi. Preterea illud q predicto Be. obeſt non eſt crimen falſi.q falſum n cōmittitur ſine vero dolo vt.ff.e.l.impuberē r.C.de falſis.l.nec exēplum. Vnde cum de ipſius vero dolo nihil probetur: ſed ſolum aliquales pſumptio indicantur cōſtat q non incidit in crimen falſi. Ite certis modis cōmittitur falſum circa monetam falſam fabricando tingendo r radendo: tingere enim videtur qui ex toto falſum fabricat. vnde falſi fabricatio r tinctio idem ſunt vt probatur.ff.d falſis.l.quicunq r.l.lege cor. vnde cum nullo pdictorū modoꝝ proponatur circa monetam delictū cōmiſſum: ſequitur q neceſſario crimē falſi non vendicat ſibi locum r c. Item qui mutat vel imutat falſum cōmittit: non aūt qui in cōputatione aut ratione mētitur: vt.ff.de falſis.l.quid ſit falſum r in au.de inſtrumētorū cau.in prin. Cum ergo in propoſito non fuerit mutatio vel immutatio ſed aliqualis forte in valore monete approbate deceptio.ſequitur q crimen falſi non vendicat ſibi locum. Itē r crimen ſtellionatus nō vendicat ſibi locū: q verum dolum requiritſicut r crimen falſi vt.ff.de crim.ſtel.l.ij. Item pz q in caſu quo in cauſis pecuniarijs habet locū de dolo actio hz locū in criminibus crimen ſtell. vt dicta.l.ij.§.i.de crimine ſtell. Sed actio de dolo nō vendicat ſibi locū niſi de dolo vere probato: vt.C.de dolo.l.ij.ergo nec crimē ſtell. Preterea nemo poteſt dicere falſum illud q5 imitatur ꝑmordio veritatis vt de leg.ij.cum filius.§.heres. Sed ꝓbatur p iuramentum pluriū fidelū mercatorum r fidedignorum de Flor.q5 illa moneta de qua agitur pari curſu r pari ꝯditione habetur in cābio ciuita. Flor.in qua habenī baggarini.ergo qui expendit non videtur in dolo: q rem ꝓhibitā non cōmittit. ideo ex predictis omnibus recte concluditur q predictus Beneuēneſu abſoluendus nec poſſit cōtra eum ad aliquā cōdemnationē procedi. Preterea probatur p teſtes ianienſis epiſcopi. q5 illa pecunia ē ſorma publica ab imperatore conceſſa fabricatur: r ideo qui eam expendit non videtur rem prohibitam facere ſed pmiſſam r ꝓpterea abſoluendus: tñ ne auctoritate publica decipiatur. Itē nullo iure ꝓhibetur ne vna pecunia debita poſſit alia ſolui ſi tamen creditoris intereſt: vt.ff.de ſolu.l.paulus r de auro r argen.le.l.i.i fi.r.l.cum certū p q5 potius videt eſſe pmiſſū vnā pecuniā expēdi ꝓ alia q ꝓhibitū: imo nō poſſu dare: q ſua intereſt ondā non recipere. Ex quo concludit q5 etiam ſi ola vera ſunt q in ꝯfeſſione Beneuēni nihilominꝰ debz abſolui. Nam in forma cōfeſſionis ꝯtinet q inuenit de iure ꝓhibetur r ideo cum in delicto nō reperiat cū ꝯfeſſione firma remanē te ſequitur q debeat abſolui r nō ꝯdemnari: q vbi nō reperitur delictū nō dz īponi pēa: vt.ff.pe.l.crimē r.l.ſi pēa.r.C.de pe.l.ſancimus.

Conſ.xxxviij.

In christi nomine amē.

Quidam nomine Chaduinus de diſtrictu vrbis veteris de pluribus criminibus inculpatꝰ peruenit ad manꝰ dñi Lādonis d collemedio poteſtatis vrbis veteris r 9 ipm ſolēnem inqſitionem fecit r per famam publicam ipm fore noxium de cribus in inquiſitione contentis reperit: demum ipe dñs poteſtas eundem ciuadinum quē in dictis cōibus carceribus detinebat relaxauit recepta ab eo ydonea cautōe de parendo mandatis ipſius domini Landonis tunc ptātis r dñi Berti d freſchobaldi ſucceſſoris ſui.r de repreſentando coram eo r coram ſucceſſore ſuo quotiens requiſitus eſſet ad penam quingentarum libr. Quem ciadinum predictus dñs Bertus nūc poteſtas vrbis veteris pꝰ ingreſſum ſui regiminis citari r requiri fecit pluribus vicibꝰ

sm formam vrbis veteris vt coram eo comparere deberet oc casione inquisitionis contra eum facte. qui comparere contumaciter recusauit τ ipso non comparente predictus. d. B. ptas personaliter precepit Petro domini casualdi τ matheo valde fideiussoribus ipsius Citadini vt ipm citadinuz pro quo fideiussserant ipsi dno potestati presentare deberent occasione dicte inquisitionis: ab eo interrogationes quasdam ad predicta de quibus in inquisitione agebat facientes facere intendebat qui fideiussores contumaces fuerunt τ eundem citadinum minime presentauerunt sm formam promissionis eorum. ¶ Ob quam cam predictus dns ptas quandam inquisitionem instituit contra ipsos fideiussores ex vigore promissionis eorum ex eo qr non presentauerunt citadinum predictum prout promiserunt τ debebant τ predicti fideiussores comparuerint τ se excusare voluerunt ab inquisitione predicta τ terminum ad faciendum eoruz defensionem receperunt τ eorum iura τ instrumenta τ probationes produxerunt contra inquisitionem predictam: quibus omnibus sic peractis est i questione nunqd fideiussores predicti possint condemnari in quingentis libris den. cortan. sm formam promissionis ipsorum. ¶ Consilium mei Dy. de muxello visa inquisitione fca per dnm Jaco. de sublato vicarium curie. vrbis veteris. τ dnm Pau. de sublato iudicem maleficiorum dicti dni potestatis in curia te predicta τ visa forma promissionis facte per fideiussores predictos τ visa forma inquisitionis facte per dnm. B. ptate predictum visis et depositionibus testium τ forma iurisdictionis productorum per predictos fideiussores ad eorum defensionem visis etiam statutis ciuitatis vrbis veteris ad predicta seu circa predicta facientibus τ maxime in quodaz statuto quod incipit: In reformatione curie consilij τc. τ alio posito sub rubrica de capiendo malefactore qd incipit potestas τ eius curia τc. τ alio qd incipit in lis qd dicatur criminales: τ alio posito sub rubrica de similibus ad similia procedatur: τ visis omnibus supradictis τ diligenter examinatis tale est videlicet qd predictus dominus potestas condemnare possit fideiussores in quantitate predicta quingentarum lib. cor. sm formam promissionis eorum: de loco autem nihil ad rem: qr satis euidenter constat de loco promissionis τ faciende representationis. τ consequenter de loco contumacie predictorum fideiussorum. Dy.

Consi. xxx.

In christi nomine amen

1 Questio talis est. Testator post legata τ quedaz alia ita dixit: τ alia bona mea mobilia τ immobilia queciiqz τ vbicuqz fuerint dimitto Beatrici τ Johanne filiabus meis. τ ipsas. B. τ Jo. filias meas heredes instituo equis partibus. ¶ Verum si dicta vxor mea pregnans est τ habuerit vnum vel plures infantes: illum vel illos mihi heredes instituo vna cum dictis. B. τ Jo. equis partibus: τ si vnam filiam vel plures habuerit τ aliqua vel alique ipsarum filiarum mearum natarum vel nasciturarum decesserint sine herede ex legitimo matrimonio a se ex carnali copula procreato: possint tunc condere testm. s. quelibet earum sic decedens de medietate bonorum suorum ad voluntatem suaz τ alia medietas ad alias meas supstites seu superstitem libere reuertatur: si quelibet ipsarum filiarum mearum ex quo infantes ex legitimo matrimonio habuerit possit condere testm τ ordinare de bonis suis ad voluntatem suaz τ si dicta vxor mea pregnans est τ habuerit vnuz vel plures mares τ ille filius vel illi filij mei peruenerint ad pubertatem τ decesserint sine herede de legitimo matrimonio a se ex carnali copula procreato volo τ statuo qd in illo casu quilibet ipsorum filiorum meorum sic decedens possit condere testamentum ad voluntatez suaz de medietate bonorum suorum. Alia medietas ad alios meos liberos supstites seu supstitem libere reuertatur. Sed ex quo filius vel filij mei mares infantem ex legitimo matrimonio a se ex carnali copula procreatum habuerint possint tunc de bonis suis disponere τ ordinare τ facere testamentum ad voluntatem suam τ in modum suprascriptum omnes meos liberos natos τ nascituros ad inuicem substituo. ¶ Et si dicta Beatricia τ Johanna filie mee decesserint ambe antequam viris nubant τ alios infantes a dicta vxore mea non habuero substituo eis Petrum: τ si dicta Bea. τ Jo. filie mee ambe postquam viris nupserint sine herede de legitimo matrimonio a se ex carnali copula procreato τ alios infantes a dicta vxore mea non habuero substituo eis in illo casu in medietate bonorum suorum dicti P. τ de alia medietate quelibet filiarum mearum possit condere testamentuz ad voluntatem suam. ¶ Ecce qd vna decessit antequam viro nuberet: τ alia postquam viro nupsit: τ propterea dubitatur an substitutio effectum habeat: τ videtur qd substitutio habeat effectum. Et primo videtur qr quodammodo casus. ff. ad treb. l. hactius. §. gayo τ in. c. ti. l. heredes. §. cum ita τ de lega. ij. l. si. §. fiilius in quibus omibus dr qd substitutio fideicommissaria effectum habz: liz eius conditio videatur p parte defecisse τ ex parte extitisse. ¶ Preterea idem confirmari videtur in. l. pr. τ. l. hoc articulo. ff. de heredi. instit. vbi conditio adiecta duobus in quorum vnius persona extitit τ alterius defecit: habz effectum saltem pro parte illius in cuius persona extitit idem glosatur ad. l. fal. l. pater. §. fi. ¶ E contra vr qd substitutio non habeat effectuz pro aliqua parte: qr sicut verba que in substitutione expresse apparent que ante oia consideranda sunt vt. ff. de condi. τ demon. l. in conditionibus τ. l. pe. in prin. τ. §. in condict. verba. Pater voluit qd in defectum vtriusqz substitutus vocaretur: τ ideo sequitur qr altera existente τ altera non substitutus debeat repelli vt. ff. de vulga. τ pup. sub. l. vel singulis τ. l. ex duobus τ. l. qui duos τ ad. l. fal. l. pe. §. duobus τ. C. de impube. τ alijs sub. l. pe. ¶ Preterea conditio in substitutione apposita: qui fuerit apposita p verba pluralis numeri equipollet duabus conditionibus singulariter copulatiue prolatis ar. ff. de condic. insti. l. ij. τ de leg. iij. l. q concubinam. §. si stichus τ de condi. τ demon. l. falsa. §. fi. Sed vbi due conditiones copulatiue adiciuntur constat defectum vnius reddere substitutionem inutilem vt. ff. de condi. insti. l. si heredi plures τ de verbo. oblig. l. si quis ita. Cum ergo in proposito altera earum defecerit sequitur qd substitutio sit in totum inutilis. ¶ Preterea cum significatio sumitur ex vniuerso qd est sm. l. quotienscuqz verba ponuntur vniuersaliter vel idefinite vel copulatiue vt pz. ff. de leg. iij. l. cum pluribus τ de leg. iij. l. si plures τ. l. hoc legatum: si quid falsum reperitur tota propositio falsa iudicatur vt. ff. de re. du. l. si is q §. verum. Cum ergo in proposito altera tm pars propositionis vera extitit τ altera falsa. sequitur qd tota propositio falsa debeat iudicari τ ideo substitutus in totum debet repelli. ¶ Mihi Dy. de muxello videtur saluo consilio meliori qd in defectum vtriusqz videatur pater substituisse in dubio idest si ambe decesserint idest ante vel postqz viris nupserint sine herede de legitimo matrimonio ex se ex carnali copula procreato τ testator alios infantes a dca vxore non habuerit ar. ff. de re. du. l. si is q. §. item si pater. ¶ Ad contra vo pz apte solutio qr in. l. liur. §. Gayo seyo instituti erant extranei τ non interpretamur pte premortui substitutionem hre effectum adhoc vt confirmetur voluntas eius τ facilius executioni mandet. ff. de vsu. ob. l. ita stip. §. idqz defendebat. Item in. l. fi. §. filius de le. ij. non est vt filius testatricis cederet ad successionem vocet cum omnes offerede filio solent ex fauorabiles legis latore vt. l. cum acutissimi τ. l. generaliter p eundem modum vz intelligi ad. l. hs dos. §. cum in. ma τ ibi filia substituta erat cui fauet in dubio voluntatis vt dictum e. Item ad. l. pr. τ ad. l. hoc articulo pz resposio qr ibi non erat delictum vnius vel defectus alterius ledat cum alteri p altera iniqua non debeat afferri conditio: vt in regula iuris. ¶ Dy.

Consi. xli.

In christi nomine amen.

1 Questio talis est. Continet in quodam statuto lucane potestatis sub rubrica de pena homicidij inter alia ita vi delz: τ vniciqz qui prestiterit auxilium deo homicidio vulnerando vel tenendo vel instrumentum puniatur in libris mille tm. Si vo alio auxilium vel fauorem dicto interfectori prestiterit puniatur in lib. ccc. ¶ Accidit qd plures percusserunt τ vulnerauerint aliquem τ mortuus e sue omnibus vulneribus mortuus sit siue n appeat cuius ictu. Isti q hoc fecerit cum hora medie tertie ppetrato predco maleficio recesserunt de ciuitate satz post terciam ex eis existentibus iam a longe a ciuitate p tria miliaria qdam noie Conuccius inuenit eos τ cum eis iuit p aliquod spatium accusatus fuit τ ptas fecit eum τ quelibz eorum q sociauerat a tali loco vsqz ad talem dando eis auxilium τ fauorem vt euaderent τ ne in forma cois venirent. Nunc qr vtrum vigore dei statuti debeat τ possit condemnari de tali adiutorio tali ppetrato. ¶ Et si possit condemnari nunqd debeat tm in libris. ccc. pro quolibz predcto maleficio. ¶ Et qd non debeat condemnari int aliquos pot euidenter ostendi: quia verba scripturam determinate loquentis dat formam τ intellectum scripturis precedentibus τ sequentibus simpliciter τ indeterminate prolatis: vt de testa. l. hs dos palam de fidei commis de hered. insti. l. qui non militabat τ de le. i. l. si fu pla

niū. §. si. et de le. aq. l. nimis est ergo in secūda inmediata scriptura loquitur determinate de eo qui prestitit auxilium homicide in ipso actu homicidii perpetrati sequitur quod alia pars statuti inmediate precedens et sinceptis determinatio plurali ad casum quo in actu homicidii perpetrati prius auxilium sit referenda. cum ergo Colucius de quo agitur auxilium et favorem prestiterit non in actu homicidii perpetrati sed demum ex intervallo postea circa cuationem. sequitur quod statutum in eius persona non vendicet sibi locum. ¶ Preterea cum verba priora et posteriora aliqua serie continuationis se contigunt quod in priori scriptura dictum reperitur in posteriori dictum videtur. ut. ff. de le. ii. l. cum pater. §. ab instituto. et de le. iii. l. in repetendis et de pactis. Item quod in fi. et de ver. ob. tacita. §. ac ff. cum ergo in priori scriptura contineatur de auxilio prestito in actu homicidii perpetrati. sequitur quod in posteriori de auxilio eiusdem temporis alia forma prestito repetitum videatur: et ideo sequitur quod Colucius supradictus in parte posteriori statuti non includatur. ¶ Preterea quod statutum non vendicet sibi locum sane manifeste potest probari. quia statutum loquitur de eo qui prestitit adiutorium vel favorem interfectori constat autem quod unus solus potest esse interfector. s. ille cuius ictu finaliter examinatur. ut. ff. ad legem aq. l. item mella. §. celsus. Sed si non apparet cuius ictu finaliter examinatur sicut est in casu proposito tunc non dicuntur omnes interfectores sed dicit lex quod omnes puniuntur quasi occiderint. ut. e. l. item mella. §. sed si plures. Cum ergo dictio quasi sit diminutionis no. ut. ff. de rei ven. l. nec quasi. et insti. de act. §. adic ibi scilicet quasi usucepisse. et c. sequitur quod cum non appareat cuius ictu finaliter perierit quod nullus possit dici interfector proprie. et ideo verba statuti que loquuntur de eo qui prestitit adiutorium et favorem interfectori non possunt habere locum. Item cum dictio quasi sit nota similitudinem inducens. ut. ff. de inofficioso test. l. postumorum in pri. et lex dicari in predicto. §. sed si plures quod si non apparet cuius ictu finaliter perierit quod omnes tenentur quasi occiderint sequitur quod nullus habeatur verus occisor: quia nil simile idem: ut in l. quod natura eum similitudo notari debeat inter diversa. ¶ Preterea casus non expressus pro omisso habetur: maxime cum de pena cumulāde tractetur ut l. l. commodissime. et l. si cum dotem. et de ver. oblig. l. generaliter. cum ergo statutum loquatur de interfectore singulariter et in proposito fuerunt interfectores. si interfectores proprie dici possunt. quod tamen non est verum ut. s. probatum est. Sequitur quod statutum singulariter prolatum locum non habeat. ¶ Preterea incertitudo etiam rem favorabilem ut institutionem heredis et dationem tutoris et legatum et dationem libertatis impedit effectum habere: quia cum non apparet quis sit heres iudicatur nullus heres. ut. l. in tempore. §. i. de her. inst. si non apparet quis sit legatarius iudicatur nullus legatarius. ut de reb. du. l. si fuerit. Si non apparet quis tutor iudicatur et nullus tutor: ut. ff. de test. tu. l. duo sunt titii. Item si non apparet liber iudicatur nullus liber. ut de re. du. l. si quis de pluribus. et l. si fuerit. et de manu. te. l. cum ex pluribus. ergo in proposito si non apparet quis sit vere interfector iudicari debet propter incertitudinem nullus interfector. et ideo verba statuti non possunt habere locum. si enim predicto dicuntur in casu continente favorem quod debet ampliari. ut. l. cum quedam puella fortius dicenda erunt circa rem que continet odium. et circa impositionem pene quam constat in dubio restringendam esse: ut. ff. de suspec. tu. l. hoc enim. §. quid ergo. et de penis. l. si preses. et l. pe. ¶ In secunda questione posito sine preiudicio quod predicta pena. ccc. lib. debet imponi dicendum est quod non debeat multiplicari. sed quod pro omnibus quibus. s. unico actu continuato prestitit adiutorium et favorem. Unde sola pena. ccc. lib. sit imponenda. Primo quod dictio tamque est in priori parte statuti propter vicinitatem scripture et propter seriem continuationis videtur repetita in parte posteriori. ut probatum est. s. in primis duobus ar. precedentis questionis maxime et cum pene semper sint in dubio restringende non ampliande. ut. s. probatum est. ¶ Preterea indefinita fin. l. equipollet universali cum omnium particularium in universo comprehensorum eadem est ratio et collectio: ut per si. de le. ii. l. si pluribus in prin. et l. si ita relictum in prin. et de le. iii. l. si plures. et de test. tu. l. si quis ita. §. si quis filio. Cum ergo dicatur in verbis statuti vero alicuius adiutorium vel favorem prestiterit dicto interfectori puniatur in lib. ccc. perinde habetur ac si diceret: si adiutorium vel favorem prestiterit dictis interfectoribus omnibus puniatur in lib. ccc. et ideo sequitur quod una sola pena. ccc. lib. est imponenda pro omnibus. ¶ Preterea cum indefinita equipolleat universali ut dictum est: sequitur quod una pena imponi videatur pro omnibus universaliter et ideo non una pro quolibet singulariter si contingat plures homicidium unum perpetrare.

¶ Preterea quod operatur coniunctio et continuatio plurium actuum in eadem persona hoc operatur concursus in idem tempus et idem delictum in diversis personis que educato consilio ad sinquendum processerunt ut colligi potest quod ut aut dam. l. semper. §. si in sepulchro. Sed continuatio et coniunctio plurium debitorum ad eundem effectum tendentium operatur quod una pena sola sit imponenda. ut ff. ad legem aquiliam. l. illud in fine. ergo cum in proposito fuerit idem actus circa omnes non distinctus nec divisus. et eadem prestatio auxilii et favoris simul et semel omnibus adhibita sequitur quod una sola pena sit imponenda pro omnibus. ¶ Preterea cum una pene prestatio inducere debeat liberationem quantum ad omnes cum ex unico actu tantum procedat impositio pene respectu plurium est ar. ut. ff. de his qui deie. vel effu. l. i. §. si. et l. se. ¶ Michi autem Dy. de mucc. videtur salvo semper consilio meliori quod de iure subiiciatur statutum non habeat locum maxime propter notam diminutionem et similitudinem ut. s. probatum est et per in. §. sed si plures Item quod cum significatio sumitur ex universo: si quid est falsi tota falsa iudicatur ut in. l. si is qui. cc. §. utrum. ¶ Sed verum est aliquem posse dici non interfectorem. s. eum qui primo percussit quia per eius ictum inmediate spiritum non emisit ut. d. §. celsus. et l. ita vulneratum ergo non est verum omnes esse interfectores. ¶ Item esto michi posito quod largo modo summendo interfectorem quod statutum haberet locum quod dicto Colucio una tamen pena sit imponenda pro omnibus interfectoribus et hoc maxime propter tacitam repetitionem dictionis tamque que inducitur propter vicinitatem scripture et propter seriem continuationis verborum ut. s. ostensum est. Dy.

Cons. xxxvi.

In christi nomine amen

1 Questio talis est. Quidam nomine Melius copi de Flor. fecit testamentum quosdam filios suos impuberes sibi heredes instituit et eisdem impuberibus filiis tres tutores in testamento dedit: videlicet dominum Locum Aug. et dominum Mar. filium Michaelis Philippi et Andream dauzi: et in codicillis quedam quartum adiecit: videlicet verum Gundonis et omnes predicti tutores excepto predicto domino Mar. debitores erant predicti testatoris et consequenter filiorum eius ceterisque pupillorum in magna quantitate. Modo dubitatur an hi qui erant debitores possint esse tutores cum fuerint in testamento vel codicillo dati. Ite posito sine preiudicio quod esse possent: qualiter provideatur dicto Marco adversus eos. Et dicendum est in questione prima fin quod constanter glosatur quod predicti qui debitores erant non possint esse tutores ut no. C. qui dari tu. poss. auct. minoris debitor. et in auf. ut hi qui obli. credi. circa prin. ti. Item per id quod excipitur mater et avia includitur quod omnes alii creditores et debitores excludantur ab administratione tutele arg. ff. de fundo instru. l. quesitum. §. a de rii. et de test. l. ex eo et de codi. et demonst. l. cum ita et patet in auf. ut sine prohi. matr. circa prin. et. C. qui militare non pos. fun. pr. auc. ad hoc Item expressum videtur in auf. ut hi qui ob. §. et hoc dicimus et non obstat quod fides eorum approbata videtur a testatore ut insti. de satis. tu. §. i. quia respondetur quod approbata videtur quantum ad satisdationem vitandam: non quantum ad ea que continentur in constitutione ut hi qui ob. et c. Cum. n. illa constitutio nondum foret composita inconveniens est dicere per verba illius. l. que de ea nil cogitavit intelligatur sublata ar. ff. de transac. cum sequi. et. l. cum tutoribus in prin. et. §. i. et l. si. et l. non est ferendum et de acqui. here. l. nec is §. heres et l. si is ad quem. Nam et fides eorum qui a iudice dantur cum inquisitione approbata videtur quantum ad satisdationem vitandam ut. C. de tu. et cu. qui satis. non de. l. non omnium et tamen comprehenduntur in constitutione predicta. ¶ In. ii. q. posito quod possint esse tutores quod tamen non est verum ut dictum est: dicendum est quod consulatur predicto domino Mar. si aliquid timeat de mala administratione contutorum quod provocet eos ad satisdationem quia per hoc illi contutores compellentur ad alterum de duobus vel ut dent fideiussores predicto Mar. et administrationem suscipiant vel ut administrationem omnium rerum d. M. predicto committant et satisdationem de re pupilli salvanda ab eo recipiant ut. ff. de te. tu. l. testamento datos. Dy.

Cons. xxxvii.

In christi nomine amen.

1 Ser corsius landi notarius quod non sit infamis ex vigore condemnationis de eo facte manifeste patet pro pluribus causis et rationibus et primo per

illam legem q̄ q̄stionem decidit: q̄ processum est cōtra eū ⁊ cōdē
natio facta per inquisitionem: ⁊ non ē qd q̄ ille cōtra quē p̄o
ceditur ⁊ p̄demnatur ex inquisitione non ē infamis: vt. C. si cer.
non gesserit. l. j. ⁊ no. ff. de suspe. tu. l. iii. §. p̄esta. ⁊ rō est q̄ cū
contra eum extraordinaria via ⁊ iure cōi procedatur ⁊ in hoc
grauetur: lex voluit eum in alio releuare ⁊ ē. iuxta illud ⁊ C. vt. l.
cum qui. ⁊ de expressis ex inco vē. l. ij. li. x. Itē alia rōne q̄ cū
aliqd est q̄ videt ad plura trahi vel ad plura cōiter se habere ex
adiudicatur cui magis specifice condictiones assumit: vt pz de
auro ⁊ ar. le. q̄ mens. ⁊ l. inter vestimenta de le. iij. l. hoc legatum
⁊ l. item legatum. Sed condemnatio fcā vr ex forma statutoꝝ
cōis Pistorii: cū condemnauerit fm formam statutoꝝ
⁊ omni iure quo melius pōt ad formam statutorum est pot⁹
referenda q̄ ad aliud ius quod in verbis generalibus vr con
clusum. ar. dictarum legum. ⁊ q̄ generi per spem derogatur.
vt de le. iij. vxorem. §. felicissimo ⁊ §. codicillis. ⁊ l. seruus vrba
nus. §. fi. ⁊ de penis. l. sanctio legum. Si per statutum ergo con
demnatus vr ex vigore condictionis ex. l. quod pz q̄ statutum
est lex: vt in. l. oēs populi in. §. oēs vero. ⁊ post. l. ru. ta. iudicia
nomen ergo cū non inueniē spāle actōis relinquitur ex necessi
tate q̄ danda sit ex. l. condictio vt de con. ex le. l. vnica. ⁊ ō adul
terus. l. q̄ ex his cāis. ⁊ si condemnatus vr condictōe ex. l. nō ē
infamis et si cōmisisset delictum qd alr infamaret: q̄ cessat in
p̄dictōibus infamia: vt. ff. de act. ⁊ ob. l. cessat. Item q̄ certuz ē
q̄ non potuit ob idem crimen pluribus legibus reus fieri. ⁊ p̄
sequenter nec cōdemnari: vt de accu. l. senatus. Si enim nō po
tuit p̄cessus super pluribus legibus formari: ergo non potu
it super pluribus condemnatio fieri: cum condemnatio debeat
conuenire forme precedentium actoꝝ: vt de fideius. l. fi. ⁊ cōmu
ni di. l. vt fundus. ⁊ de ar. de ipo. in. descrip. l. vnica circa finē.
vnde cum spēs deroget generi vt dcm est: ⁊ cum id hēatur po
tissimum quod ad spēm dirigitur relinquitur quod eadez. l. vi
deatur condemnatio de qua in p̄demnatōe habetur mentio
spālis sed mentio spālis habetur de statuto cōis Pistoriꝫ: er
go condictōe ex ea descēdente vr p̄demnatus ⁊ propterea non
infamis. ¶ Preterea cum predictus ser Cor. eo tempore de
quo agitur fuerit officialis cōmunis Pistoriꝫ ⁊ habuit ptātē
exigendi partem eius de quo toto exigendo tractatum vr. seq
tur q̄ omnia que de exigendo tractata fuerunt videantur in du
bio esse fcā rōne iuris quod in re habebat ⁊ propterea nō dolo
fcā: ar. ff. de seruo cor. l. si quis ff C. ⁊ pro socio. l. marito. ⁊ ō fur.
l. cum creditor. ⁊ de iniur. l. item apud. §. si cōem. si non p̄esu
mitur fuisse in dolo: ergo non solum non est īfamis: imo nec
debuit p̄demnari: q̄ actōes ⁊ iudicia in qbus non fit conden
natio pp dolum non infamant: vt colli. ff. de in fa. l. fi. ¶ Pre
terea certum est q̄ atrocia crimina distinguunt a non atroci
bus dupliciter. ¶ Primo īspecta qualitate facti ex quo crimē
descēdere dr: vt pz de iur. pa. l. j. ⁊ de icen. ru. na. l. viii⁹. §. viii⁹
⁊ de off. pre. vr. l. j. §. cum patronus. ⁊ no. de regu. iur. l. ad eaq̄
atrocitatum ⁊c. ⁊ de ac. ⁊ ob. l. seruus. Secundo inspecta impo
sitione pene: Nam vbi generis pena imponitur corporalis cri
men ⁊ graue ⁊ capitale estimatur. Vbi vero imponitur pena
quecunq; pecuniaria leue crimen estimatur: vt. ff. de pub. iu. l.
ij. ⁊ de penis. l. qd ad statum. ⁊ de bo. pos. l. edicto. §. rei capital'
⁊ de iure pa. l. cura. §. labeo. Sed in crimine de quo agitur leuis
pena erat imponenda. q̄ pecuniaria. vt ex forma snīe pz. Naz
crimen capitale a non capitali distinguitur inspecto tenor̄ sen
tentie in qua pena imponitur. vt. ff. de bo. li. l. idem est. Sed i sen
tentia fuit imposita pena pecuniaria. ergo erat leue crimen. ⁊
si leue. sequit̄ q̄ lz ad tractatum ⁊ actum deuenerit ⁊ si per eum
non steterit quominus p̄summaret ex quo tamen nō p̄summauit
nullo modo dz puniri: vt de iure fi. l. lex que. §. liter⁹ ⁊ de iniur.
l. item apud. §. si cur. ⁊ c. §. adduxisset. ⁊ q̄ quisq; iur. l. i. in
fi. Ex quibus omnibus. ⁊ p̄. consi. mei Dy. de ma. inquisitōe ⁊
confessionibus ⁊ verbis snīe diligenter examinatis cōe preda
ctum ser Cursum non potuisse de iure p̄dēnari ⁊ non esse de
iure infamem posito ēt q̄ potuisset condemnari de iure: quod
tamen non est. Dy.

Con. xliiij.

In christi nomine amē.

1 Questio de qua agitur modicam dubitationē
habere videt̄ qr determinari vr p regulam iu
ris in qua cauet̄ q̄ cui donare nō cōceditur p

bandum ē nec si donationi ea cōsenserit ratam eius volunta
tem habendam vt in. l. cū quo. ⁊ ff. de regu. iur. Cōstat autez
q̄ maritus nō pōt inter viuos vxori donare: ergo nec si inter
viuos donatiōis eā cōsenserit poterit valere donatio. Sed do
natio de qua querit̄ est inter viuos vigore illius pacti ne possit
pp̄etuo reuocari: lz in ea fuerit expressum q̄ mortis cā donabat
vt in. l. vbi ita donatur: ergo cum fuerit inter viuos de necessi
tate cōcluditur q̄ non teneat ipso iure: nihilominus tn̄ ex habū
danti poterit ad singula capitula hic respōdere: ⁊ primo ad pri
mū dici pōt q̄ soror non potuit donare fratribus: ideo maxi
me q̄ minor erat: ⁊ ideo secundum formā statuti ciuitā. Par
me nō potuit sine iudicis auc. cōtrahere. ⁊ si cōtraxit p̄tractus
erit ipso iure nullus q̄ l. municipalis prohibitiua que illam ciu
itatem obtinet in ciuitate Parme q̄ ius cōmune obti
net generaliter. ⁊ ideo eam ratione perfectum ē prohibitionez
iuris cōmunis ipso iure non tenet: vt in. l. non dubium. ⁊ l. in
rusticis. §. ⁊ generaliter. ⁊ l. si quis inquilinos. §. fi. Eadē rōne
factum statutam forma non seruata non tz ipso iure. ¶ Pre
terea aut cogitauit donare ipsam dotem seu quātitatem dotis
aut actiones cōpetentes pro dote: aut p̄peturas sicut i instro
donationis continet̄: si cogitauit donare ipsam dotē seu quāti
tatem dotis donatio nulla. q̄ cū sit inter viuos vt dictuz ē ter
tū est q̄ cōstante matrimonio non potuit alienari ēt p̄sentiēte
marito: vt in. l. rem in presenti. §. ⁊ cū lex insti. quibus ali. licet
circa prin. cū enim ius dotis sit incorporale pro re mobili ē ha
bēdum: vt no. ff. de vbo. signi. l. mouentium: ⁊ ideo recte iudicat
§. ⁊ cum lex insti. quibus ali. lz. Item si cogitauit donare actio
nes pro dote cōpetentes donatio nulla. q̄ cōstante matrimōio
fm op. probatam nulla actio cōpetebat pro dote vt no. ff. ō bo.
da. l. sed si aliaꝝ de dote prele. l. pſ. Item pz q̄ vbicunq; dubia
spes ē debiti ita q̄ futuris euentis hz se ad esse ⁊ non esse ibi
medio tpe nulla est obligatio ⁊ nulla actio. vt de verbo. signi.
cedere diem ⁊ de cōdi. ⁊ demon. l. lega. l. sub con. ⁊ l. heres me⁹
⁊ q̄ dies leg. ced. l. si cū heres. Sed in dote est dubia spes de iu
re cōi. q̄ si matrimonium soluatur culpa vxoris nulla compe
tit repetitio dotis: vt de repu. l. cōsensu ⁊ solu. ma. l. iure⁹: ergo
cōstante matrimonio nulla nata est si maritus nō inocebat ma
le vti substantia sua. Item ⁊ fm p̄suetudinem ciuita. Parme
similiter dubia spes est. q̄ si vxor premoritur nulla cōpetit re
petitio dotis: ergo matrimonio cōstante nulla est actio. Item
si cogitauit donare actiones cōpetituras similiter donatio nul
la q̄ fm cōsuetudinem ciuita. Parme nulla erit cōpetitura cū
vxor fuerit p̄mortua. ¶ In secūdo capitulo nulla est dubitatio
q̄ fm statutum societatis cruciatorum qd alr̄ preualet: Gua
sparinus ō quo agitur p minore erat habendus ⁊ ideo fm for
mam statuti ciuita. Parmensis nō potuit donare nec cōtrahe
re sine iudicis auctoritate. ¶ Item ⁊ de iure cōi certū est q̄ nō
potuit donare: vt. C. si ma. fac. l. fi. ⁊ de predijs mi. l. p̄dioꝝ ⁊ si
quidem si non potuit donar̄ ergo nec donationis eā vxori do
nanti cōsentire: vt est predicta regu. iur. ¶ In tertio capitulo si
militer dubitatio nulla. q̄ donatio inter viuos ⁊ non cā mor
tis pp vigorem pacti in donatione appositi: vt. d. l. vbi ita dōa
tur. ff. de dona. causa mor. ¶ Super quarto. ē similiter dubita
tio nulla: q̄ pr̄ non hz administrationē in his casibus in qbus
est prohibitum ei aliquid acquiri: sed ipsi filij si sunt maiores:
alias si sunt minores cōstituitur curator: vt in aul. vt li. ma. ⁊
aui. §. i. ¶ In quinto nullum dubiū: q̄ statutum cruciatorū
qd preualet alijs facit eum Guas. haberi pro minore: ⁊ ideo cō
cludendum est q̄ herodes dicti Guas. sine absoluendi erūt vt. s.
probatum ē donatio non tenuerit: ⁊ fm cōsuetudinem ciuita.
Parm. maritus supstes dz dotem lucrari. ¶ Sup. vi. autez
dicēdum ē q̄ ipse maritus videat̄ donare vxori ⁊ vxor fratri
bus tar. ff. de do. inter virum ⁊ vx. l. iij. §. fi. ⁊ l. se. ⁊ de iur. do. l.
vir ab vxore: ideo cum fuerit inter viuos vt dictum ē non tenuit
ipso iure. Item ⁊ si fuisset cā mortis intelligeretur reuocata p̄
moriente vxore cui mortis cā donatum vr vt. l. nō oīs cum si.
¶ Sup vii. iam respōsuz ē q̄ minor non potuit donare nec res
suas cōsentire: ⁊ si cōsensit non tz cōsensus ipso iure ēt sine re
stitutione: vt in. l. preal. ⁊ ideo frustra q̄ritur an mors ei⁹ sola
sui cōsensu sufficiat ad cōfirmationem. Dy.

Consi. xxxv.

In christi nomine amen.

1 Questio que vertitur inter dominum Marchio
nem ⁊ Martinosium fratres ex parte vna ⁊ dām

Gerardū quādā magistri Bartolomei ex pte alia. vñ pncip lr
ex hoc pendere: videlicet an obligatio ex stipulatione contracta
inter predictos .M. ⁊ Mar. ⁊ ipsis acquisita ex parte vna:
⁊ pdcm Gerardū ⁊ socios ex pte altera sit sublata p cōpromissū
⁊ laudū ex eo secutū: satis apte ostēdi pōt q̄ nō sit sublata q̄
arbiter nō pōt excedere formā cōpromissi vt .l. nō distinguem⁹
§. de officio. cōpromissū aūt vt p3 p verba appz fuit d negocijs ⁊
mercationib⁹ ⁊ reb⁹ gestis ⁊ administratis i ptibus anglie ⁊ ali
bi: ⁊ spāli: ⁊ noīatim d libris ⁊ p libris ⁊ occasione librar. cc.liij.
sterligorū d quib⁹ lis ⁊ discordia ⁊ dissēsio erat inter eos Mar
tinosiū ⁊ eadē mīnt ⁊ cbellū p se ⁊ dcō Marchide ex vna pte ⁊
dcm Gerardū ex altera: cū nō appeat de libris mille pcr sti
pulatione pmissis i ciuitate luk. sequit q̄ effect⁹ laudi seu stie
non pōt ad pdcās libr. mille extēdere: iō ius p stipulationē q̄si
tū remanet saluū: dcis Mar. ⁊ Mar. vt. ff. d vsuris. l. si stipula
tus in fi. ¶ Preterea sicut ex vbis cōpromissi apte appz cōpro
missū fcm̄ fuit d lite ⁊ q̄one ⁊ dissensione q̄ erāt ⁊ ee poterat ⁊
spālr occasione rōnis seu cōputi pdci Gerardi i ptib⁹ anglie ⁊
alibi ¶ Dō aūt ⁊ lis de q̄ agit nō orit occasione cōputi s3 occa
sione pmissionis fcē p dnz. G. ⁊ socios pdcō. M. pro se ⁊ dcō.
Mar. suo germano: ⁊ iō incōuenienter dici pōt q̄ p cōpromissū
⁊ laudū ex eo secutū intelligat q̄ cōpromissū est spes trāsactiōis
vt no. in auc. vt dif. iud. §. si vo cōtigerit. trāsactio aūt etiā p ge
neralissima vba cōcepta ad ea sola extendit de qbus cōtrouersia
erat: ⁊ alia nō cōprendit. vt. C. de trās. l. si d certa. ⁊. l. age. ⁊. ff. d
trās. cū aqlr. ⁊. l. q̄ cū tutorib⁹ ⁊. l. nō ē ferēdus. cū ergo p verba
cōpromissi nō apz cōpromissū fuisse de lite q̄ eē poterat de mille
p stipulationē pmissis: sequit q̄ ipsoꝝ mille petitio nō intelliga
tur sublata ¶ Preterea cū dubitatio ex dctu dscendit recurri
opz ad significationē vboꝝ i dctu istorū: vt. ff. de vb. si. l. nepos
pculo. ⁊ ar. d vb. ob. l. ita stip. §. grisogonus vba aūt cōpromissi
ita se hñt q̄ cōpromissū fuit de lite q̄ erat vł eē poterat occasiōe
rōnis seu cōputi dcl. G. ¶ Dō aūt q̄ nūc agit nō dscendit a
rōe seu cōputo pdci. G. sed ex q̄dā pmissiōe p ipz. G. ⁊ socios
fcā. ⁊ iō mihi My. de mucello vr oībus diligēter īspcis q̄ dcā
actio ex pmissione dscendēs sit firma ⁊ valida nisi p dcm. G.
⁊ socios pbaret perdita vł pecuie restitutu: vł q̄ ratiōn cōpel
leret p q̄ pdcā pmissio inutilis redderet. ¶ My.

Con. xxxvj.

In christi nomine amē.

In cōne que vertitur inter dnz Joa. de vitijs ex
vna parte ⁊. d. Ro. d scō vitali ex altera cōsiliū
mei My. de muc. tale est videl3 q̄ dominus R.
pdictus absolui debeat a petitione. do. Jo. q̄ nūc certum est q̄
procurator dcti. d. Jo. cōstitut⁹ ad filiam maritādam ⁊ ad do
tē cōstituendam seruauit formam mādati: nūc certū est q̄ excef
sit. Nūc dubitatur. Si certum est q̄ excessit formam mandati
tunc t3 cōstitū dotis facta per eum modum qui apparet i īstro
dotali nūc pōt a dño reuocari q̄ fcm̄ a procuratore d dñi volū
tate fcm̄ reputatur vt de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deiecisse. ⁊. §. se. ⁊ d re
gu. iuris. l. hoc iure. §. deiec. ⁊ insti. de rerum di. §. qua idem. ⁊
de acquir. re. do. qua rōne. §. nihil: vnde qua rōne dñs nō possz
reuocare cōtractū a se celebratum ⁊ traditionem a se factam. vt
C. de rescin. ven. l. de cōtu. ⁊ de cōhē. emp. l. non iccirco. ⁊ si cer.
pe. l. eo q̄d eadem rōne non pōt rescindere cōtractum a procurato
re celebratum vel reuocare traditionem a procuratore factaz.
Si certum est q̄ excessit formam mandati: nūc verum est q̄d
tradendo ab initio non potuit dominium transferre: q̄ fines
mandati diligenter custodiendi sunt. vt. l. diligenter. ⁊. l. si q̄s
pro eo. ff. man. ⁊. C. man. l. cum mandati. tñ cu3 predictus. R.
pbauerit per maximum numerum testium se continue posse
disse spatio. xx. an. ⁊ per testes et ⁊ per instr̄m dotis probetur
de titulo dotis sequitur q̄ rōne lōge prescriptiōis sibi quesitum
dñium vtile3 pcurator in tradendo formam mandati exces
serit: vt p3 euidenter in cāu. l. ff. pro emp. l. qui fundum. §. pen.
Item p3 posito q̄ dñus non esset q̄ qcunq3 accipit rem a non
domino quem credidit dñm vel habere auctoritatem a domi
no prescribit tēpore longo. vt. d. §. procur. ⁊ rīso. ⁊. c. ⁊. l. ff. Cū
ergo titulus dotis sit habilis ad vsucapiendum: vt de acquir.
pos. l. ei u. §. si. ⁊ pro dote. l. i. ⁊ per totum. Sequitur q̄ domin⁹
Ro. dñium per prescrip. quesierit. vt. l. si quis emptionis. C. d
prescrip. xxx. an. Item si dubitatur vtru3 procurator excesserit
mandati formam vel non eodem modo certum est. d. G. tum

esse prescriptū de longe possessionis: q̄ si prescribit eo cāu quo ↄ
stat procuratorem fines mandati excessisse. vt probatum est. s.
per. §. procu. multo fortius prescribit eo cāu quo dubitat vtrū
excesserit vel non excesserit fines mandati. ¶ Preterea etiam
ex forma instri procuratōis pōt ostendi. l3 necessarium non
sit ex quo de prescrip. lon. probatur. q̄ procur. non excessit for
mam mandati. q̄ in instr̄o d̄r in quadam parte ⁊ ad maritā
dum. ⁊ procurandum vnam suam filiam viro suo futuro ⁊ ad
promittendum ⁊ dandum p sua dote oēs possessiōes q̄s h3 in
cōfinibus castri noui. vñ cū dare ⁊ promittere possessiōes p do
te dupl̄r sumi possit. vno mō vt ipse possessiōes pmittant
⁊ veniāt in dotem. alio modo p dote. i. pro eo q̄d esset debitum
noie dotis: ⁊ procurator alterū istorum fecerit videl3. q̄ p do
te in pecunia promissa possessiones dedit. Sequit q̄ pcurator
nō excessit mandati formā. Ita3 hoc colligitur ex sequēti parte
procuratorij que pōt ampliare ⁊ declarare pcedentem vt d he
re. insti. l. qui nō militabat §. linio: ⁊ de testā. l. heredes pala. §.
⁊ si notā ⁊ de le. i. l. seruus plurium. §. fi. ⁊ de leg. iij. l. numme: vñ
cum in alia parte procuratorij dicatur: ⁊ generaliter qui veri ⁊
legitimi procuratores habētes liberum ⁊ generale mandatum
facere possint sicut ipsemet in predictis seu aliquo pdictoꝝ me
lius facere posset vel possit seu poterit: sequitur q̄ sicut ipse do
minus poterit vel pmittere ⁊ dare possessionē in dotem vel p
dote in quātitate promissa dare pmissiōes ita ⁊ procuratores
poterūt ex vigore potestatis eis cōcesse: quo manifestum ē q̄
formam mādati non excesserunt. ¶ Unde restat videre l3 sup
uacuo de effectu probationum p vtrāq3 partem inductarum ⁊
certu3 est q̄ dominus. R. legitime probat: q̄ p. vij. testes vide
l3 p dñm Petrum: ⁊ p dñm Jacobum. ⁊ dñm Antonium: ⁊
d. B. ⁊ dñm Pa. ⁊. d. M. ⁊ magistrum Ro. q̄ possidet iure
proprio titulo dotis seu titulo pro emptore q̄ res estimate fue
runt pro dote tradite. Item de titulo probatur p instrumentu3
manu fecilobi confectum: p quē cuilibet patere pōt de iure. d.
R. sufficienter esse probatum ¶ Item de iure. d. Jo. probatū
est semiplene tantūmodo. q̄ per famam tñ ⁊ semiplenam pro
bationem facit vt no. in. l. ai. §. eiusdem. ff. de testi. testes enim q̄
deposuisse videntur p domino Jo supradicto in illo capitulo
q̄d pro eo facit videlicet. Item q̄ p cautela ⁊ securitate. lxxx. li
br. imperialium de pdicta dote q̄ superant ad soluendu3 pene
terre in libello confinate tradite fuerunt tanq̄ pignus ⁊ secur
tas dcō. d. G. recipienti p dcō Ro. filio suo donec. lxxx. libr.
imperialium soluerentur eis reprobari pōt ⁊ quilibet singula
riter ⁊ oēs vlr. singulār sic. Nam Jo. reprobari pōt ex eo quia ↄ
stat per instr̄m q̄. xvj. annis sunt q̄ possessiones de quib⁹ agit
fuerūt pro dote date: ⁊ ipse deposuit q̄ habebat ad plus. xxxi.
annos per quod p3 quod eo tempore quo d̄r pactum fuisse fc3
habebat solūmodo. x. an. ⁊. l. cauetur q̄ pubes factus ita dmū
pōt testimonium ferre de his que vidit in pupillari etate. sic tñ
erat pubertati pximus ⁊ non aliter p3. ff. ad sill. l. excipiuntur
leges aūt dicant illos esse proximos pubertati qui distāt a pu
bertate per. vi. menses. vt. ff. de excu. tu. l. non tantum in prin.
Cum ergo dictus Jo. distaret per. iiij. annos. sequitur quod nō
potuit testimoniū ferre. Item glo. dicitur q̄ pubertati pximus
appellatur ille qui adminus h3. x. an. ⁊ dimidium. vt. ff. de reg.
iur. l. pupillum ⁊ de nouat. l. i. Cum ergo Jo. pdictus tpe cōtra
ctus celebrati non habuit pfecte. x. an. ⁊ dimidiū: sequitur q̄ nō
potuit testimoniū ferre. Item dñs. G. repellitur q̄ dicit q̄ au
diuit dici a domino Gerardo de sancto Vitali q̄ terre cōfinate
in libello fuerunt tradite tanq̄ pignus ⁊ pro cautela ⁊ securita
te. lxxx. lib. imperialium: non aūt deponit q̄ pactum factū fuit
inter dñm. G. ex vna parte: ⁊ procuratorem. d. Jo. ex altera q̄
essent pignus pro cautela ⁊ securitate. lxxx. lib. imperialiū: cū si
veru3 sit q̄. d. G. talia verba protulerit: prolatio nihil opatur.
Primo q̄ proponitur q̄ aduersario absente vł procuratore ta
lia verba protulit: ⁊ ideo prolatio nil opatur vt. ff. de cōfessis. l.
certum. §. si quis absēte. ⁊ no. C. de sacrosan. ec. l. illud. ⁊. ff. d ac.
⁊ ob. l. consensu. ⁊ eodem modo reprobari pñt omnes qui pdi
cto modo deposuerit. ⁊ q̄ oēs predicto modo deponentes vi
dentur singulares. ⁊ ideo nulli credendum. Itē reprobari pos
sunt oēs predicti cōtra q̄ proponitur q̄ sociauerunt predictū
do. Jo. in cā. ⁊ ideo repelli debent ex forma cuiusdā statuti q̄d
d̄r esse Parme. Item. d. G. vrantius q̄ proponitur ⁊ apparet
per instr̄m q̄ fuit procurator ad predicta. ⁊ ideo non potest vt
testis interrogari nec interrogatus deponere. vt no. ff. de iure
fi. l. deferre. §. sed ⁊ eodem. Item q̄ sua interesse videtur cum d
suo fcō agatur vtrum excesserit formam mandati vel non ⁊

propterea repellendus, vt. ff. de testi. l. nullus. et C. de testi. l. omnibus. Item dña Sera reprobatur qr non deponit qr pactum fcm̄ fuerit qr essent pignoris loco per. d. G. nec eo presente nec per aliam personam que probetur ab eo habuisse mandatum paciscendi. Unde fcm̄ per aliam personam non potuit. d. G. vel eius filie preiudicare. vt de pactis si vnus. §. ante oīa. Itē qr deponit qr res tradite fuerunt in domo dñi Prandōis rubei. et tñ appet per instr̄m qr tradite fuerunt in cōtrata Parme in villa de Elius in domo dñi Jacopi areti. et ideo eius dposi tioni nullo modo credendum. Item reprobantur oēs predicti testes. vel qr. l. cavetur qr qui vult probare ɔ instr̄m hz probare per maiorem numerum testium q̄ quibus equipolleat instr̄m: vnde si instr̄m equipollet duobus tunc oz probari per tres testes si tribus per quattuor. vt no. in auth. d fidein. §. si do aliqd. Item in alia lege cavetur qr instr̄m vr continere auctoritatē tot testium quot in eo reperiunt. vt pz. C. qui te. fa. pos. l. hac cōsul. et no. C. de fideicom. l. fi. Cum ergo instr̄a donatiōis ptineant. v. testes. Sequitur qr non potuerit per minorem numerū ɔ ipm deponi. hoc est qr res aliter se habuerit q̄ in instr̄o contineatur. Dy.

Consi. xlvij.

A christi nomine amen.

1 Uisa et diligēter examinata petitiōe p Simzelli potrecta noīe suo et filioz et visis oib⁹ his q̄ produc ter et subnix allegant p aduocatū actoriset visis q̄ obiciunt petitiōe et rnsiōib⁹ q̄ cōtra oppōnes fcte et visa snia absolutoria ɔ Simzellū plata. vr mihi Dy. d iur. qr illa vba i petitiōe insta videlz dicta ad se et pdictos p qbus agit et quorum noīe agit vt dcm̄ est ptinere iure dñij vel q̄si nō ppri potuerūt i petitiōe apponi qr dñiuz non ptinebat ad actores nō enī apz qr tpe trāsactionis et cessiōis fce p sindicum monasterij possessio eet penes monasterū vr penes Simzellū et filios. nec apz postea qr tractu tpis ille Sim. et filij fuerūt possiōnē adepti et nō cōstat eos hr̄ dñium. qr non potuit sine traditiōe vel q̄si traditione q̄ est qn̄ is qui transfert ɔstituit noīe illius in quē trāsferre intēdit vel pcario ab eo rogat. vt hec pbātur. ff. de act. ēp. et vē. l. qui⁹ nud⁹. et de rei vē. l. si ager. et de act. et ob. l. obligationū subā et de acqr. pos. l. qō meo noie et. l. interdū. Itē eadez rōne nō hñt q̄si dñium qr in acqsitione q̄si dñij rōne cuius publiciana daf reqritur etiā traditio vel q̄si traditio vt de public. l. i. et. l. traditionē et. l. si ego. §. i. tn̄ hñt hebāt actionē in rē q̄ monasterio ɔpetebat qr ille hñt potuerūt p cessionē trāsferri vt. C. d hr̄. vē. l. fi. et cum cessio fca eet auctoritate dñi epi q p trāsact. pcessit ex eo qr videbat pdictionē monasterij ɔstituti meliorem certū est eā tenere vt. l. c. fine exce. et ar. C. d trāsac. l. ɔses. et ff. de furtis. l. si pignore. §. fi. et. l. iterdū. §. q tutelā et nō obstat pdictis actoribus restō fieri tanq̄ pcuratorib⁹ in rē suā tn̄ qr dixerūt ad se ptinere iure dominij vel quasi: et hoc ostenderunt qr d possessione sua vel de possessione monasterij que eis ɔcesse debāt nihil probauerūt verisimile iudicantes motos fuisse ad iudicādum nec ius petēdi nouo iudicio reseruasse. Ille enim cui cedit in rem actio non hz propterea dominiū vel quasi fm opi. cōez lz habeat in rē actionem directam noīe cedentis et vtilem nomine suo vt glosatur fa. her. l. et ideo melius est formare petitionem de nouo q̄ pcedere in petitione antiqua in eā. apz. qr forte et alij cōsultores eadem rōne mouerent ad decedum absolutionē faciēdam saluo iure petēdi in alterio iudicio visa forma petitionis: et examinata etiā forma trāsactionis videtur mihi qr trāsactio de iur reneat et cessio facta sicut probatū est. Et adeo qr si de nouo agat nihil obstare dz actoribus qr pscrtmo cuiuslibet iuris monasterio acquisiti trāslata est p monasteriū siue p syndicum monasterij in actores: et ideo si monasterio cōpetebat p ingressum bartholomee directa vel vtilis in rēilla trāslata est p cessionem in actores. Item et si cōpetebat publiciana pp titulum diuisionis et adiudicationis ex cā diuisionis facte de qua nullo modo negari pōt et illa similiter translata est in actores. forma vero petitōis eēz aperta hoc modo. Coram vobis dño. tc. dicit et propōit talis qr diuisio talis domus facta fuit inter tales et qr ex cā diuisionis adiudicata fuit tali dicta talis domus et qr tali cui adiudicata fuit successit quedam sua filia que vocabatur Orlādega siue Bartholomea. et quod eadem Orlande ingressa fuit moñ. sancte Justine: et ibidem pfessa et quod illam dimidiam partem domus possedit predicta Orland. seu maior eius tutorio nomine pro ea. Item qr sindicus predicti moñ. sancte Justi. egit ɔ Sim. et eius filios volens et intendens ab eis auocare predictam dimidiam partem dom⁹ et de predicta lite auctoritate dñi episcopi qr videbatur expedire moñ. supradicto transactum fuit inter predictum Sim. et eius filios ex parte vna. et predictum moñ. seu sindicum predicti moñ. ex parte altera et qr sindicus predicti moñ. auctoritate domini epi ex promissa et bene cognita vtilitate moñ. cessit et dedit et tradidit gētili filio Sim. p se et fratre recipiēte et ipi Sim. p legitima administratiōe eoz oīa iura et actiōes rēes vēditiones et ɔditiōes in rē et i psonā et mixtas sibi ɔpetētia et ɔpetitura in bōis et reb⁹ et ēt i iuribus petitis et i qualitum ad. S. d cz moñ. et dñam bar. ptinet aliqd d pdictis si qd ptineret et i oib⁹ alijs fbi ɔpetentibus et ɔpeciturs cōtra eādem psonā et locum et collegiū et vniuersitate occasiōe pdictaz hēditatū vt ea possit psequi in cā et extra hēc et retinere vēdicare et cōtradicere et oī alio iure petere quo moñ. et monials et ipa dña bar. possēt cōstituens ɔeos et dños i rē suā et cedēs oīa iura vēdicatiōes et alia si q̄ eis cōpetunt vel cōpetere pñt et pdca bōa et res se cōstituit p pdcis pcario possidere p qbus oibus hūit pciū. lv. libr. Quare cū pdcā ps dimidie domus possideat seu detineat per tales petit eos ɔdēnari ad restiōnem eiusdem pts Sim. et filijs tāq̄ dñis seu procuratorib⁹ in rē suā ex iure eis cesso p moñ. seu p sindicum moñ. Z. dcī.

Consi. xlviij.

A christi nomine amen

1 In qōnibus que vertūtur inter laudū quōdam domini Ug. syndicum vniuersitatis et hoīum de fagnano dyoce. Jmol. seu ipsam vniuersitatem ex parte vna et. d. Jaco. et. d. Err. et. d. J. d. B. monachos Lādum cōuersum pbyterū grām eius filium: pbyterum Albertum rectorem ecclesie sancti Michaelis de monte armato: Stephanum Albertum de cazola cōuersum moñ. montis armati adrudulnz et zanellū familiares abbatis moñ. montis armati et abbatē et mōachos et cōuersos moñ. predicti montis armati seu syndicum ipsius moñ. Boñ. dyoc. ex parte altera. Coram reuerēdo viro domino Cora. archipresbitero plebis sancte reparate de castro claro deł. veñ. patris domini Aldebrādini dei et apostolice sed. gratia epi Aretini prouincie romādiole comitis et generalis rectoris in spūalibus et temporalibus p sanctam Ro. ecclesiam visis et diligenter examinatis libellis et accusationibus p predictum syndicū hoīum de fagnano porrectis et oibus processibus factis circa ipsos libellos seu accusationes et depositionibus testium p vtrāqz partem productoz. ¶ Super primo libello cuius tenor talis est. ¶ Coram vobis venerabili patre. d. Alde. dei et apostolice se. gratia epo Aretino prouincie romādiole comite et generali rectore in spūalibus et temporalibus p sanctam ro. ecclesiam Lādus quōdā domini U. de fagnano Jmol. dyoc. syndicus et procurator cōis et vniuersitatis et hoīum de fagnano refert denūciat et accusat. d. Ja. d. Er. d. Jo. d. B. monachos: Lādum cōuersum pbyterum gratiam eius filium pbyter: Albertum rectorē ecclesie sancti Michaelis de monte armato Stephanum cōuersum. Albertum de cazoli cōuersum moñ. montis armati: Drudulnz et Johānellum familiarem abbatis moñ. montis armati Boñ. dyoc. Quos dicit de anno proximo preterito de mēse maij d nocte cū guarnimentis monumentis armis offendibilibus et defensibilibus furtiue et malo modo auctoritate ppria iuisse ad quēdam fossatum seu laboreriū cōis et hoīum terre fagnani dyoc. Jmol. positū in curia fagnani cōtatus Jmol. iuxta flumen sellerus et ipm fossatum seu laborerium in maximū dānum et p iudicium cōis vniuersitatis explanasse et derocasse et destruxisse ipsum laborerium. Quare cū predicta res sit mali exempli: petit syndicario nomine dicti cōis pdictos et ipsorum quēlibet puniri et cōdemnari secūdum formam iuris et bonū regimen ita vt exemplo ceteri terreant et dānū emendari. ¶ Consilium dñi Allegratiei de mezouillanis iuris periti et mei Dy. dein. tale est videlicet qr predicti omnes et singuli accusati et conuenti cuiliber quorum nomina in libello superius sunt expressa debeant absolui ex eo qr processus non tenuit ipso iure qr hic ius ɔc. fcā nō appeat. Itē ex eo qr cuilz et crialis propōitur fuerūt simul i eade libello qō est de iur̄ prohibitū: et qō cōe et sindicus vniuersitatis et hoīum de fagnano absoluant ab expēsis

quãtum ad cãm istius libelli q̃ p testes in cã buius libelli pdu ctos appeat eos bnisse iustã cam litigãdi ⁊ nõ temere pdcos ac cusatos ⁊ cõuentos i iudi vocassẽ. ¶ Super scdo libello cuius tenor talis ẽ corã vobis ven. pr̃e dño Ald. dei ⁊ aplice se. grã epo aretin. puĩcie romandiole i spũalib⁹ ⁊ tpalibus p scãz ro. ecclesiam comite ⁊ generali rectore Landus filius cõdã Hugo. de fagnano imol. dioc. sindicus ⁊ pcurator cõis ⁊ vniuersita tis dcẽ terre fagnani intuitu pietatis ⁊ suoꝝ peccatoꝝ remedio cõcesserũt abbati ⁊ mon. montis armati bon. dyoc. domũ seu hospitale vocatũ hospitale rochi iurisdictionis ipius cõis põi tum i curia fagnani sub hac codicõe q̃ ide abbas monachi ⁊ cõuersi vcam i ipo hospitali retinere ⁊ tenneri facere lectos p pauperibus hospitandis nec diuina celebrent officia: sed i ipsa domo ⁊ hospitali morantur cõmune bãniti robatores meretri ces ⁊ homines ⁊ mulieres male fame: supplicat dictus syndic⁹ syndicario nomine dicti cõis ⁊ vniuersitatis dictum abbatem ⁊ monachos ⁊ conuersos puniri de tanto scelere ⁊ tali nec nõ ⁊ constringi ad reaptationem dicti hospitalis taliter q̃ ibidem celebrentur diuina officia ⁊ paupes more solito hospitentur. ¶ Consilium. S. dictoruz dñoꝝ tale est q̃ predictus abbas mo nachi ⁊ conuersi absoluantur ab illis monachis omnibus q̃ i libello continentur tum q̃ super ipso libello litis conte. fca nõ appareat: tum etiam q̃ posito q̃ litis conte. facta fuisset ea que continentur in libello non sunt probata legitime ⁊ q̃ sindicus ⁊ cõmune hominum de fagnano condemnent sindico mon. seu ipsi mona. supradicto in expensis factis occasione istius li belli ⁊ litis ⁊ controuersie que ex isto libello processit declaran dis iuramento dicti Fran. sindici ⁊ abbatis mon. montis ar mati per iudicem ta men taxatione premissa. ¶ Super tertio libello cuius tenor talis est. coram vobis vene. pr̃e. d. Ald. dei ⁊ aplice sedis grã epo Aretino prouincie romandiole in spiri tualibus ⁊ temporalibus per sanctã ro. ec. generali rectore L. ã dus filius quondam Hug. de fagnano Imol. dioc. notificat do. Jo. abbatem montis armati Bono. dyoce. q̃ fecit tracta uit ⁊ ordinauit q̃ infrascripti sui monachi ⁊ conuersi ⁊ fami liares interfecerunt. d. Jaco. monachum dicti monasterij i ho spitali rochi curie fagnani ⁊ ipsum do. Jaco. post occisionem exportauerunt de ipso hospitali rochi ⁊ ipsu sepelierunt i loco turpissimo vocato riuus butiri curie fagnani: ⁊ pdicta fuerũt currente millesimo. cdlxxxviij. ẽtu. mẽ Nomina monachoꝝ ⁊ conuersorum h sunt. Bon. Fr. d. Jo. d. B. d. Jaco. mona chi Landus conuersus presbyter bona grã eius fili⁹ Stepha. conuersus Alb. de cazola conuersus. ¶ Consilium predicto rum dñorum tale est q̃ dñs Abbas predictus ⁊ monachi ⁊ cõ uersi ⁊ oẽs ⁊ singuli quorum nomina in libello sunt absoluan tur ab his oibus que i suprascripto libello obiciũtur. q̃ de lit. conte. fcã super ipso libello nihil appet. Item posito q̃ appare ret ea que in ipso libello proponuntur non sunt probata suffi cienter: ⁊ q̃ sindicus ⁊ cõe hominum de fagnano condemnen tur i predictis quorum nomina continentur in notificatiõe pre missa seu ipsoꝝ pcuratori in expensis per iuramentum legiti me fiu iuris ordinem declarandis. ¶ In prima questione vr̃ propom instr̃m confectum esse sine inditione: cuius inditionis omissio vr instr̃m viciare cum sit de substantialibus: vt i auc. de prepo. no. impa. in prin. ⁊ de istru. cau. in summa ipsius ti. ve rum q̃ proponitur q̃ in eadem pagina ⁊ in serie continuatio nis actorum ipsius tabellionis appositus fuerat inditio dici for te posset q̃ ex vigore continuatiõis repetita videatur inditio i sequentibus: ar. ff. de eden. l. si quis ex ar. §. si iurtum. ⁊ de leg. iij. l. in repetendis: ⁊ q̃ vbicunq; est aliqua continuationis se ries inter precedentia ⁊ sequentia ibi que in precedentibus di cuntur intelliguntur in sequentibus repetita: vt de le. i. l. lz im perator. ⁊ de le. ij. l. si mihi ⁊ tecto. §. ul. ⁊ l. cum pr̃. §. ab ista to. ⁊ de ver. ob. ne a. § eadem respon. maxime cum repeticio taci ta precedentium robur tribuat sequentibus. ¶ Preterea scḡti ta iudicantur ex compatiõe precedentium per q̃d apparet q̃ i prece. dca intelligantur in sequentibus repetita: vt. l. seru⁹ plu rium. § fi. de le. i. ⁊ de le. ij. l. minimis. ⁊ l. heredes. §. sed si notat. de testa. Super eo vero quod queritur vtrum illa confessio i q̃ confitetur sebẽ ex cã feudi preiudicet confitenti ⁊ habeatur p veritate quantum ad preiudicium confitentis ostẽdi potest q̃ preiudicare debeat confitenti q̃ probare ꝯtum ⁊ probare con fessionem de ꝯtu paria videntur. ar. in auc. de testi. §. ⁊ lz. Sz probatio ꝯtus feudi plenum preiudicium pareret ei qui asserẽ tur feudatarius: vt p3 de consuetudine recti feudi: in ti. de inue stitura col. x. ergo ⁊ confessio de ꝯtu siue probatio confessiõis plenum preiudicium confitenti seu ipsius heredibus parat. ¶ Preterea constat q̃ ols confessio cum cã ⁊ maxime in scri ptura i robacta plenum preiudicium parat confitenti. C. de non nu. pe. l. generaliter. ⁊ de do. l. quãdam in iur. ineri ogatur q̃ q̃ quisq; confitendo proprio testimonio dilucide protestatur nõ potest ex pẽitentia reuocare vt. d. l. generaliter i fi. ¶ Pre terea q̃ operaretur traditio facta cum cã quantum ad translatiõ nem dominij operari oz verbalis cõfessio quãtuz ad obligatã ostendendã psonam confitentis ar. ff. de do. l. si patronus. §. i. ⁊ C. ad. l. fal. l. fi. Sed si vere traderet ⁊ ex cã feudi cõstat dñium i eum cui fit traditio transferri: ergo si non traditur sed verbal confessio exponitur cũ verbalis cõfessio ex cã sicut hic fuit quã tum ad preiudicium confitentium pro veritate habeatur vt. l. pub. § litteris. ff. depos. Sequitur q̃ in proposito pro vera seu di cõstitutione habeatur. ¶ Preterea ostenditur argu. cui rñ deri non potest cauetur enim in iure q̃ feudatarius est similis fructuario: vt p3 in quib⁹ causis feu. ad. §. in primo col. v. ⁊ no. de inuestitura de re alie. fac. §. ex contrario. Sed ille qui retinet vsumfru. cõstituendo se fructuariũ videt hoc ipso in aliũ pro prietate transferre vt. C. de do. quisquis. ergo ille qui se ꝯstitur vel cõstituit feudatarium hoc ipso transferre videtur directũ dominium ⁊ oẽ id q̃d domino solet cõpetere in dominium ei us fauore expo. ¶ Preterea p3 expressa partificatione. i. cõ tractu ad cõfessionem cõtractuũ q̃ ex qua cãtum dñium ⁊ cõ vt. ff. de pub. quecunq;. Sed si rez cuius dominium habeo con duco siue causa conductionis recognosco a b alio illud quasi do minium q̃d in me est videor quasi a me abdicare ⁊ in aliũ trãs ferre: vt de acquir. pos. l. qui bona fide in prin. ⁊ l. interdum in prin. ⁊ §. finali. ⁊ pro empto. l. qui eũ pro herede: ergo recogno scens nomine feudi per confessionem videtur recognoscens si dominus erat a se dominium abdicare ⁊ in eũ a quo feudũ recognoscit transferre. Super eo vero q̃ dr̃ q̃ fecerunt p. xxx. an. ⁊ vltra siue per longissima tẽpora posset dici q̃ quãtum ad possessiones que penes feudatarium fuerũt prescriptio non cu currit domino ar. C. de prescrip. xxx. an. l. ij. q̃ cum possideret ciuiliter medio tẽpore anteq̃ alij fieret traditio sequitur q̃ cõtra eũ non potuit inchoari pscriptio vt no. in. l. seruũ fugitiuũ i fi. magne glo. C. de seruis fu. Sed in reb⁹ que fuerũt alienate in alios l; tex. dicat q̃ reuocari possint nulla tpis prescrip. obstan te vt de capitulis Corra. §. presta. ⁊ i cõsti. Fed. imperialem de cet ⁊c. § i. col. x. tamen glo. ibi dicunt q̃ sola prescriptio immor xxx. an. videtur ãnota. Item sup eo verum inuito domino pos sit feudatarius renũciare feudo dicendum ẽ q̃ si feuduz erit sim pliciter cõcessum non determinato seruitio q̃ possit renũciare vt de vasallo qui ꝯtra cõstitutionem Lotha. c. i. col. x. Sed si ser uicium determinatum fuerit esse cum personali: ex ad illud ser uicium sit astrictus non possit renũciando ab illo psonali ser uitio liberari: ⁊ ita determinatum videtur in. §. similiter h capi tu. q cũ. ven. ⁊ ar. ẽ ad pdcta. ff. d vsufr. l. cũ fructuarius ⁊ si ser ui. ven. l. ⁊ si forte. §. etiam ⁊ de le. ij. l3. §. sicẽtum legatis in fi. §. ⁊. C. de fundo pa. l. quicũq;. ¶ Sup eo vero q̃d queritur de act. que dãda est contra feudatariuz: dicendũ est q̃ vbi seruiciũ certum promissum fuit ibi si consistit in facto ⁊ promissio fuit stipulatione vallata agatur actione ex stipulatu: vt. ff. de verbo. oblig. in prin. ⁊. ff. si certum peta. l. si quis certum. Si vero nõ erat stipulatione vallata promissio agat actio. prescrip. vbis vt C. de do. l. legem ⁊ de pac. inter emp. ⁊ ven. l. ij. ⁊ de rerum p. l. rebus ⁊. l. fi. ⁊. l. cum precibus. Item si nulla promissio interue nit sicut videtur in proposito casu esse vel agetur act. prescri. §. ex tacito pacto quod ex natura feudi inesse vr̃ vt feudatari⁹ ser uiat domino: vt in ti. in quibus ca. feu. amit. §. fi. ex tacito eniz pacto de onere aliquo subeundo prescri. ver. b act. sicut ⁊ ex pa cto expresse. vt. ff. de do. l. hereditate. ⁊ ibi no. Item dici posset q̃ agetur condictione ex moribus. constat enim q̃ mores ciuit diem videantur auctoritatis cuius est lex scripta: vt. §. ex nõ scri pto. insti. de iure na. ⁊. ff. de le. de quibus: ꝯ qua ergo ratione si obligatio per legem inducta tunc est cautum quo gener̃ actio nis agatur: agatur condictione ex. l. vt. ff. de condi. ex. l. l. i. ⁊ de adul. l. si postulauerit. §. finali cum. l. se. eadem ratione que in ducitur per mores in feudi consuetudine agatur condictiõe ex moribus: ⁊ ita vsũ3 breuiter determinatum esse de cap. q cu. ven. ⁊ vlti. col. x.

In christi nomine amē.

i Thema q̄onis super qua petitur consilium tale est Bilioctus ⁊ Hugolinus quondā Abadensi ⁊ sazolus eoꝝ nepos natus ex Fanabocio eoꝝ fratre premortuo habebat cōia ⁊ cōiter possidebant domos ⁊ casamenta cum turri ⁊ palatijs in ciuitate Perusina inter qua erat unum palatium altum ⁊ quoddam aliud casamētū cum turri ⁊ claustro ꝓut confinatur ⁊ declaratur in actis. tandem predictus Bilioctus non habēs filium masculum donauit predicto Hugol. fratri ⁊ sazolo nepoti medietatem sue partis de domibus ⁊ casamentis ⁊ cum eorum que ⁊ quasdā cōe habebant in ciuitate Perusina ⁊ medietatem bonoꝝ suorum stabilium recipientibus pro eis ⁊ ipsoꝝ seu alterius eorum filijs masculis legitimis ita q̄ semper eorum uis in eos ⁊ in ipsos filios legitimos q̄ ipsi Bil. superuiuerent remaneret si idē Bi. sine filio masculo legitimo ex se nato premoreretur eis vel alteri eoꝝ aut filijs masculis ipsorum vel alijs eorum existentibus tempore mortis eius reseruatis ipsi B. habitis ratione ⁊ vsusfr. rerum donatarum in vita sua. Item constituit se eos donatas pro eis ⁊ eorum nomine possidere. vt videbis constitutū publico instrumento manu Francisci Symon. notarij. ¶ Postea vero decessit predictus Hugolinus relictis ex se Gigio ⁊ Ang. filijs ⁊ heredibus suis tandem predictus Bi. ⁊ Sazolus ⁊ filij Hugol. venerunt ad diuisionem domoꝝ ⁊ casamentorum predictorum in qua diuisione obuenit dicto Bil. i partem predictū palatiū ꝓ tertia parte pro diuiso. Predictis vo Sazolo ⁊ filijs Hugo. venit in partem aliud casamentū cum domibus turri ⁊ claustro. In qua diuisiōe fuit verbꝫ parti reseruatum expresse oīum iuris cōpetētis ⁊ competiturum ex scriptis manu F. dicti F. notarij qui scripsit instrumentum dicte donationis. ¶ Postea vero decessit Bil. filio masculo non relicto ⁊ sic extitit cōdictio predicte donationi adiecta ⁊ sic efficax ⁊ irresolubilis facta est donatio. Et eidem Bil. successit domina Virgilia filia sua. Post hoc vero predictus Sazolus nomine suo p̄ se separatim ⁊ predictus Gigius ⁊ Ange. filij Hugol. per se egerunt contra dictā dn̄am Virgiliam ⁊ q̄ dictus Ange. minor est egit pro eo Bernardolus steph. curator ipsius curatorio noīe ⁊ pro medietate tertie partis qua p̄dictus Bil. habuit iure suo et persona sua in dicto palatio alto q̄ sibi venit in partem egerunt rei ven. petēdo dictus Sazolus quartā pte ex iure ⁊ dominio eis acqsito ex predicta donatione ⁊ traditione secuta. Item pro tertia parte quā habuerunt in diuisione p̄dicta ex iure ⁊ persona dicti B. in casamento turri ⁊ claustro q̄ eis obuenit in partem q̄ mortuo dicto Bil. sine filio masculo ⁊ sic existente p̄dictione dicte donationis ceperunt medietatem dicte tertie partis habere ex iure ⁊ causa donatiōis p̄dicte ⁊ sic desierunt ex cā diuisionis habere tanq̄ ob hereditate Bi. pro suo interesse ⁊ estimatione dicte medietatis certaꝫ pecunie quantitatem vt ex forma petitionum appar. et super quib⁹ petitionibus fuit solenniter lis cōtestata ⁊ in causis processū ⁊ probationes facte ita q̄ restat sola s̄nia proferenda: vnde queritur que dictarum partium foueat iustam causaꝫ. ¶ Et q̄ pars rei toris foueat iustam causam ⁊ pro me sit ferenda sententia potest manifeste de iure probari. ¶ Primo q̄ vbicūq; cessat ratio legis cessat ⁊ lex vt. ff. de iur. pa. l. adigere. §. quāuis ⁊ de re mili. l. milites circa prin. Sed eo casu pactuꝫ de quo in ꝓposito agitur ⁊ probatur q̄ vigore predicti pacti heredem sibi efficere cū prohibeat vt. C. de pac. l. licet ⁊ ibi no. quasi per ipsum pactū videatur adimi testandi facultas. cum ergo in questione premissa intenderet aliquid titulo donationis cōferre non aūt heredem sibi efficere. sequitur q̄ pactum de iure valeat cā probationis cessante. ¶ Preterea certuꝫ est q̄ donatio potest fieri pure ⁊ sub cōdictione resolutiua vt. ff. de dona. l. i. Siue ergo ponam⁹ donationem de qua agit cōdictionalē esse ꝯstat effectū h̄re q̄ p̄dictio extiterit siue ponam⁹ purā ⁊ sub cōdictiōe resoluēdam similiter habet effectum. q̄ condictio resolutionis deficit. ¶ Preterea donatiōes q̄ inter viuos fiūt assimilant̄ venditionibus vt. l. si. § de do. §. i. Cōstat aūt vēditiones aliquādo fieri sub ꝯdiciōe ⁊ aliquādo pure ⁊ sub ꝯdicōe resolutiua. vt. ff. de i die adiec. l. i. ⁊. ij. ⁊ l. vbi aūt ⁊ de lege cōr. l. i. ⁊. ij. ⁊. l. si fundus ⁊ existente ꝯditione efficit̄ irreuocabilis. Itē deficiēte ꝯditione resolutiōis remanet firma ⁊ efficax ⁊ irreuocabil. et quo pꝫ q̄ siue p̄dicā dōatio dicatur pura ⁊ sub ꝯditione resoluēda siue dicat̄ ꝯdictionalis deficit ꝯditio resolutiōis et extitit ꝯditio ꝯfirmationem sibi cōseqnatis aūt vt inspectis vbis cōtractus q̄ fuerit pura sub ꝯditiōe resoluēda q̄ ꝯdictionalis q̄ cū condictio resolutionis defecerit remanet firma ⁊ irreuocabilis adeo q̄ ex ea cā donatiōis videtur dominium rerum donatarum in donatarios translatum ⁊ hoc probatur dupli. Primo q̄ donator retinendo sibi vsūfru. vr rem tradere. vt. C. de do. l. quisq; ⁊ consequenter dominii transferre. cum cā donationis sit habilis ⁊ sufficiens ad translatiōem dominij. Secundo q̄ constituisse pro donatarijs precario possidere ⁊ ideo ministerio suo transtulit possessionem in eos ⁊ ꝯsequenter dn̄ium. vt. ff. de acqui pos. l. q̄ meo in prin. ⁊ l. quarundam. ⁊ de solu. l. pecuniam. ¶ Preterea cōstat donationem de qua agitur nō fuisse mortis cā. ⁊ hoc probatur dupliciter per verba ꝯtetus. ¶ Primo q̄ in verbis ꝯtetus cauet q̄ inter viuos donauit. ⁊ ideo verisimile est inter ꝯhētes actū fuisse illud quod verba significant. vt. ff. de ver. si. l. nepos proculo. l. si ita stipu. §. crisogonus. ¶ Secūdo q̄ donauit irreuocabiliter ⁊ pactum de non reuocando et mortis cā donatio est ꝯparaturꝫ mortis cā donatiō ⁊ incipit esse donatio inter viuos ⁊ non possit ex p̄nia reuocari. vt. ff. de do. cā mor. l. vbi ita do. Si ergo est donatio inter viuos ⁊ non mortis cā sequitur vt adeo irreuocabiliter teneat quod ēt ex p̄nia tacita vel expressa reuocari non potuisset. vt. C. de inr. do. l. ii. de reuo. dōa. l. si apud. ⁊ l. possessionem. ⁊ l. cum confiteare. ⁊ l. si donationem ⁊ l. velles. ⁊ l. donatiōes. ⁊ de pactis do. l. cum maritus. §. fina. ¶ Preterea omnis lex circa dōatiōem apposita est seruanda ex quo pꝫ. l. pure donatum fuisse ⁊ pactum appositum ⁊ donatio effectum habeat. Sed si donator sine filio masculo decesserit oportebit legem premissam in donatiōe seruare. vt. C. de do. q̄ sub modo. l. prediorum. ¶ Preterea q̄ proposita determinat per glo. que est. C. de pac. l. pe. ⁊ incipit. sed ipse non pōt ⁊c. ⁊ pꝫ expresse. C. vt act. ab herede ⁊ contra here. in l. finali. quia omnis contractus cuius effectus post mortem confertur perinde valet ac si in vita contrahentium effectum assumeret. vt ibi pꝫ ⁊ de bonis auc. iud. possiden. l. hereditarium. ¶ Preterea illud pactum p̄ leges improbatur quasi contra bonos mores cōceptum p̄ q̄ libertas testandi adimitur. vt cum aliquem instituendum vel non instituendum astringit vel cuꝫ quis vigore pacti debita futura successione priuatur. vt. C. de pac. l. pactuꝫ q̄ dotali ⁊ l. licet ⁊ l. cū donationis ⁊ de inoffi. testa. l. si quando. §. illud ⁊ de col. l. pactum ⁊ de inutil. stip. l. ex eo ⁊. ff. de verbo. obl. l. hoc modo. q̄ pactum aūt premissum testādi potestas non adimitur sed titulo donationis aliud cōfert q̄ non est iure prohibitum sed permissum. ¶ Preterea donatio si valet vbi alter solus donat: multo fortius dꝫ valere vbi ambo cōtrahētes adinuicem sibi donant quasi vnus ad donandum moueatur p̄ liberalitatem alterius ar. ff. de do. cā mor. l. si hijs qui munere ⁊ de dona. inter virum ⁊ vxo. l. cum hic sta. §. si ambo ⁊ ad hoc confirmandum accedit q̄ lege cauetur q̄ vbi p̄ vtrāq; partem contrahentium dubi⁹ futurus euentus suscipitur valet q̄ agitur ⁊ tamen si p̄ alteram tantum partem susciperetur non valeret. C. fa. her. l. si familie ⁊ ibi no. Sed in ꝓposito etiā si p̄ alteram tm̄ dubi⁹ susciperetur euētus vt. ff. de dona. cā mor. l. iij. ⁊ l. si alienā: multo fortius valere dꝫ vbi suscipitur. ¶ Preterea heres esse dꝫ eiusdem ꝯditionis ⁊ iuris cuius ⁊ defunctus ⁊ non maioris. vt. ff. de regu. iur. l. heredem ⁊ l. in his. §. non debeo ⁊ l. qui in ius ⁊ de diuersis ⁊ temp. prescrip. l. cuꝫ heres ⁊ de pub. l. si ergo §. p̄ysed donator nihil opponere posset cōtra donationeꝫ nec ꝯ promissionem de confessione faciēdā. vt patet per ordinamēta siue statuta cōmunis Perusini ergo nec heres eius debet posse aliquid opponere.

¶ Consil.

In questione premissa

i Primo dicendum vr̄ q̄ seyus non teneatur restituere feuda ⁊ guardias seu vassallos d̄ quibus agitur. ¶ Primo q̄ quod in iudicijs seruatur ⁊ in arbitrijs cum arbitria ad similitudinem iudiciorum sint redacta. vt de arb. l. i. Sed in iudicijs omnia videntur esse deducta de quibus non est actum nominatim ne veniant vt de iudicijs solennibus ergo ⁊ in arbitrijs oīa deducta eē videnē. sequitur q̄ arbitratores de ipsis iuramentis a seyo ⁊ vassallis ipsi seyo p̄stitis pronunciare potuerunt ⁊ ꝓnū. ponendo ergo nec restitutionem vassallorum ⁊ guardiarum petenti obstet exceptio quia que potuerunt spāliter exprimi: videntur in generali siue inde finita que vniuersali equipollet comprehensa. ⁊ ideo peride ha

heri ꝫ ac si spāliter renunciassent de iuramētis prestitis seyo a vasallis tien. ar. C. de quadrien prescrip. l. ij. ⁊ ꝺ prescrip. xxx. an. l. eos. ⁊ ff. de admi. tu. l. si duo in fi. ¶ Preterea verba ꝺ pōsa ⁊ in contractibus ⁊ in sententijs ⁊ in quibuscunqꝫ dispositionibus ad illum intellectum referri oportet fm̄ quem sortiātur effectum vt. ff. de vsuris. l. stipulatus. ⁊ ad muni. l. i. in fi. ⁊ de car. edi. l. quod labeo. ⁊ de le. i. l. quando. ⁊ de liberis ⁊ posthu. gallus. §. i. Sed in pronunciatione arbitratorum excipiuntur a restōne iuramenta hincinde prestita ⁊ nulla apparꝫ prestita per tertium fuisse. sed per semet tien ⁊ vasallum eidem iurantes ergo vt illa clā effectum habeat oꝫ vt de iuramentis prestitis a vasallis tien ⁊ a seyo appet. ¶ Preterea certum est fm̄ opi. cōmunem quod arbitratores pñt de iure vnius auferre ⁊ alteri dare vt notari solet. ff. de arb. l. si de meus. §. recepisse. per quod arbitratores predicti poterunt de iure tien diminuere ⁊ relinquere penes seyum. ¶ Preterea illud quod fit per arbitros ⁊ arbitratores de partium voluntate per ipsas partes fcm̄ esse vr. ar. quod cuiusqꝫ vni. no. l. item eorum. §. si decuriones. ⁊ C. vbi ⁊ apud quem in inte. re. po. l. fi. §. i. Cum ergo arbitratores exceperint de restōne iuramentorum perinde dꝫ haberi ac si per ipsas partes fuissent nominatim excepta. Item ad hanc confirmationem accedit quod l. cauetur quod qui fcm̄ approbat ⁊ confirmat facere vr. vt in aut. de defen. ci. § sed si dum decreto. ⁊ de test. tu. l. iij. ⁊ de heredi. insti. l. asse. ⁊ de condi. inde. l. institutio. ⁊ ꝺ ver. si. l. lege. ⁊ de reg. iur. hoc iure. §. deiec. cum ergo partes ꝓbauerint predictam exceptionem iuramentorum sequitur vt habeatur perinde ac si ipse partes iuramenta de quibus agit̄ nominatim excepissent. ¶ Econtra vr̄ quod dictus seyus ad restitutionem teneatur non obstante exceptione iuramentorum. ¶ Primo quod certum est quod illud non venit in compromissum quantūcunqꝫ per generalia verba conceptum quod compromittens sibi competere ignorauit. quia in generali pacto ⁊ renunciatione tacita vel expressa non comprehenduntur que renuncians vel paciscens sibi competere ignorauit. vt. ff. ꝺ ios. te. mater. §. ceterum. ⁊ de heredi. pe. l. legitimam. ⁊ de acqu. here. l. si is ad quem. ⁊ l. claudius. ¶ Sed in questione proponitur quod tienus ignorauit de iuramentis prestitis seyo ⁊ vasallis tien ⁊ eꝫ ⁊ in dubio ignorasse presumitur si de scia non ꝓbat̄ vt. ff. de admi. tu. l. hec aūt. ⁊ de proba. l. verius. ⁊ qui mu. non pos. l. super seruis. Si ignorauit ergo non videntur in cōpromissum venisse: ⁊ si non videntur venisse: ergo non potuerunt de eis pronunciasse vt. l. inde. §. de officio. ⁊ §. fi. ff. de arbitr. Si non potuerunt ꝓnunciare: ergo non videntur in simplici pronunciatōe excepta quia simplex ⁊ idefinita pronūciatio restringi dꝫ ad ea sola que de iure licebant. ar. ff. de condi. inde. l. si procurator. §. celsus. ⁊ que in fra. cre. l. si pater filio. ⁊ ad muni. l. In ca. §. pe. ⁊ C. de mune. tio ꝑ conenus. l. i. in fi. li. x. ¶ Preterea certum est quod nil venit in compromissum nisi de quo actum est vt veniat. ⁊ in hoc refert a iudicio. vt. ff. de arbi. l. si cum dies. §. plenum. ⁊ no. in preallē. l. solemus. Cum ergo in compromisso de quo agitur non fuerit actum nec etiam per tienum cogitatum de iuramentis vasallorum tien prestitis seyo: sequit̄ quod non potuerunt arbitratores super ipsis pronunciare. Preterea compromissum est spēs transactionis vt notari solet in aut. vt diffe. iudi. §. si vero contigerit. sed in transactōe quantūcunqꝫ generali ea sola videntur deducta de quibus nominatim est actum vt. C. de trans. si de certa. ⁊ ff. de tran. l. cum aqui. ⁊ l. qui cum tutoribus. ergo ⁊ in compromisso ea sola comprehenduntur de quibus est actum: sed de iuramentis predictis actū non fuit: ergo de ipsis pronunciare nō potuerūt ⁊ si nominatiꝫ ꝓnunciassent vt. §. probatum est. ergo inconueniēs est dicere quod in dubio ꝓnūciasse vide aꝫ de re de qua ꝓnūciare non licuit. ¶ Preterea arbitratores pronunciant vt bonus vir vt de regu. iur. l. in personam. §. generaliter de cōtrahē. empt. l. hec venditio ⁊ de oper. lib. l. si libertus: bonus autē vir iudex appellat̄ vt. l. continuus. §. cū ita. ff. de verbo. obliga. Sed iudex non dꝫ ius vnius cōcedere alteri. sed vnicuiqꝫ fm̄ iuris precepta ius suum tribuere vt in aut. iusiur. quod presta. §. ⁊ primum ⁊ de fen. cum. §. iusiurandum. vt iudi. sine quoquo suffra. §. quod autē. Sequitur quod arbitratores non potuerunt de iure tien aliquid relinquere penes seyum etiā super hoc nominatim pronunciando. ¶ Mihi autem Dy. de mucello videtur quod dictus seyus teneat̄ tieno supradicto ad restitutionē vasallorum seu feudorum ⁊ guardiarum de quibus. §. proponitur ⁊ hoc ideo maxime quod cum tien⁹ ignorauerit iuramenta predicta non videntur i cōpromissum deducta: ideo arbitratores non potuerūt de eis pronunciare vt in. §. plenum ⁊. §. de officio ⁊. §. arbiter. Item quod in fi. la fuerunt excepta iuramenta prestita hincinde quod non intelligitur ꝺ qualibet parte cōpromittentium. vt. ff. de verbo. signi. l. labeo. Sed in proposito non agitur de iuramentis a qualibet parte cōpromittentium prestitis ⁊ ideo verba laudi excipientia iuramenta non vendicant sibi locum. Dy.

Consil.

QUestio talis est. Pater fecit testamentum ⁊ extraneum heredem instituit filium exheredauit inserta legitima causa exheredationis postea fecit aliud testm̄ in quo herede instituit aliū: ⁊ testamentum primum confirmauit modo dubitatur: vtrum exheredatio habeat effectum vel nō. ⁊ quod habeat effectum vidēter ostenditur; quia certum est quod facilius conceditur bo. pos. fm̄ tabul. quam aditio de iure ciuili quod pꝫ quia institutus sub cōditione nō potest de iure ciuili adire pēdente cōditione; vt de condi. ⁊ demōst. l. qui heredi. §. fi. ⁊ de acq. here. l. is qui heres ⁊. ff. de bo. pos. fm̄ tab. l. ij. § sub conditione ⁊ l. deinde. ⁊ l. si sub cōditione ⁊ de bo. pos. contra tab. l. iij. §. si sub ea. Sed ex eo testamento ꝺ quo filius est preteritus nō conceditur secūdum tab. vt. l. ij. §. excepta ndi de bo. pos. fm̄ tab. ergo nec aditio de iure ciuili. ⁊ si non cōceditur aditio: ergo primum nō tollitur vt. ff. de iniusto test. l. i. ⁊ si primum non tollitur: sequitur quod exheredatio in primo remanet cum effectu. ¶ Preterea verum est quod testm̄ primum per cōfirmationem factam in secūdo deducitur in vim codicillorum vt. ff. de testa. mili. l. querebatur. Sed codicilli cōfirmati sūt pars testamenti confirmantis vt. ff. de iure co. l. quidam referunt. Si sunt pars ergo exheredatus videt̄ esse in parte testamenti ergo exheredatio effectum habeat: quia non refert in qua parte testamenti quis sit exheredatus: vt. ff. de here. insti. l. i. ¶ Preterea confirmatio generalis aliud operatur in omnib⁹ quod specialiter in omnibus: vt. C. de prescript. xxx. an. l. omnes ⁊ ꝺ quad. prescrip. l. ij. ⁊ ar. ff. de administ. tu. l. si duo. Ex quo sequitur quod perinde habetur ac si spāliter ⁊ singulariter exheredatio scripta ꝺ primo testamento cōfirmata esset in testō secūdo: cum ꝫ exheredatio fieri debeat nominatim i facta videtur ex quo ad illiꝫ scripturam fit relatio que continet exheredationem nominatim factam vt. ff. de regu. iur. l. in pretor. §. si iudex ⁊ l. §. in summa ⁊ de verbo. ob. l. vbi autem. §. sed qui vinum ⁊ §. quod vero; ⁊ quia nominatim fieri videtur exheredatio quocūqꝫ modo ꝑ effectuꝫ verborum a testatore prolatorum possessione apparente quomodo quos exheredare intendit vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. ij. ⁊ iij. ⁊ l. titius in prin. ⁊ ar. de condi. ⁊ demon. l. nominatim ⁊ ꝺ inama. testa. l. nominatim. ¶ Preterea qui confirmat iam factum videtur de nouo facere vt. ff. de testa. mili. l. tribunus. §. fi. ⁊ de falsis. l. impuberem. §. qui codicillis. ⁊ de vet. sig. l. de testa. tut. l. tutor incertus. §. i. ⁊ insti. de obli. §. i. ergo si pater ꝺ secundo confirmauit exheredationem in primo factam videtur de nouo in secundo exheredasse. Et propterea exheredatio effectum hꝫ. ¶ Preterea secundum testm̄ in quo filius preterit⁹ est nullum est vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. inter cetera. ⁊ l. pe. ⁊ vlti. ⁊ de iniusto testa. l. i. ⁊ l. posthumum. §. ex his. ⁊ de le. prestan. l. is qui in ptate ⁊ si nullum. ergo sequitur quod ꝑ vero ꝫt primo ⁊ cōsequenter quod exheredatio in primo scripta habeat effectum vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. si filius ⁊ de vulga. ⁊ pup. l. si quis cum ⁊ vltimo. ¶ Preterea que scribuntur in confirmato scripta videntur in cōfirmante vt. ff. de testa. tu. l. testamento datas: ⁊ de here. insti. l. a te. alias. ꝶ se ⁊ de condi. insti. l. a se. ⁊ de cōdi. insti. l. institutio. ⁊ de iure codicil. l. codicillorum ius. ⁊ ꝺ pdi. ⁊ demon. l. si ita scripsero per quod necessario cōcluditur quod exheredatio scripta in testō primo confirmato scripta videatur in secundo confirmāte: ⁊ ideo effectum habet. ¶ Econtra videtur quod exheredatio effectum non habeat: quia constat per omnem posterius testamentum rꝫ: quia possibile est hereditatem adire tollit primo vt. ff. de iniusto testa. l. cum in secundo. Sed ex eo quod filius preteritus est possibile est adire vt. ff. de contra tabu. l. illud in prin. ergo tollitur primum: ergo remanet solum posterius. ⁊ si solum posterius. ergo cum in eo sit preteritus filius pꝫ posterius nullum. vt. l. maximum vicium ⁊ insti. ꝺ exhereda. circa pri. ergo vtrunqꝫ nullum. vt pꝫ in summa. ff. de iniusto test. l. posthumus. §. ex his appet ver. sed si stante. Et si vtrūqꝫ nullum. ergo exheredatio nulla ¶ Preterea vt exheredatio teneat oportet ex eo testō hereditatem adiri in quo reperitur exheredatio conce

pra. vt. ff. de bo. li. l. si patronus. §. ex testamento. et de hered. inst. l. si quis sempronium. Sed cum prius per posterius confirmatur non aditur hereditas ex confirmato sed ex confirmante. vt. ff. de inoffic. te. l. posthumus. §. i. Sed in confirmante non reperitur exheredatio. ergo sequitur quod exheredatio nulla. ¶ Preterea de testamento confirmato et de codicillis confirmatis non iudicatur vt de eodem sed vt de diuersis. vt. ff. de iur. codi. l. quidam. §. et l. conficiuntur. §. si miles. et de te. mili. l. si certatur. §. et si non composita. et ad. l. fal. l. si post. et l. miles. §. fi. Sed iudicatur vt de diuersis. ergo non potest dici vnum esse partem alterius. Per quod apparet quod cum testamentum prius in posterius confirmatum per confirmationem deducitur in vires codicillorum: et dictum est superius non potest dici exheredatio est in ipso confirmato scriptam esse in secundo confirmante: et ideo non potest dici eam habere effectum. ¶ Preterea principale non potest ab eo sumere vires quod ex eo pendet. vt l. ex pupillari. et de vulgari et pupilla. substi. l. quod per manus de codicillorum. sed confirmatum pendet ex confirmante. vt d. l. posthu. §. fi. et ad treb. l. si quis priore: ergo non est possibile quod ex confirmato vires assumat: et si assumit vires. ergo reperitur sine exheredatione et propterea inutile quantum ad omnia: vt dictum est. ¶ Preterea confirmatio testamenti prioris facti in posteriori operatur quod valeat prius iure codicillorum: vt innuitur in. d. l. posthu. in fi. et pz in. l. querebatur de testa. mil. Sed in codicillis non potest exheredatio fieri vt insti. de codicillis. §. fi. ergo relinquitur quod exheredatio sit inutilis. ¶ Preterea facilius procedit confirmatur iniustius effectus quod exheredationis: vt euidenter probatur de libe. et posthu. cum quidam et l. i. §. ex fundo de bo. insti. et l. quod. §. si duo et l. si alterius et l. huius et l. ex facto et de libe. et posthu. l. filio. §. fi. et de iniusto. test. l. sancte pe. commenta. l. si putauit. §. si quis emancipatum et se. ¶ Pro euidentia solutionis subiciendo duo sunt premittenda: primum est quod ad hoc quod primum testamentum per secundum tollatur oportet secundum ita valere quod ex eo hereditas possit adiri de iure ciuili: adeo quod si tale esset quod ex eo peti posset secundum tab. et non de iure ciuili adiri quod est in casibus non tollitur primum vt determinatum est plene. ff. de vulg. et pup. substi. l. si quis cum. §. fi. et de iniusto test. l. cum in. §. i. Et probatur sic quod lege cauetur. quod ad hoc vt primo testamentum tollatur per posterius oportet posterius tale esse quod ex eo potuerit esse heres aliquo casu: vt. ff. de iniusto tes. l. i. et insti. quib. mo. te. infir. §. posteriore. Sed is qui de iure pretorio succedit non est heres sed sit loco heredis: vt insti. de bo. pos. §. quos autem ergo idem sequitur quod si ex secundo non potest adiri hereditas: sed bo. posse. secundum tab. peti quod secundum non tollit. Sed pro euidentia premittendum est quod cum preteritus est filius in potestate constitutus testamentum ipso iure est nullum vt de iniu. te. l. i. cum si. l. zabsis nedo a iure pretorio declarari nullum testamentum confirmetur de equitate pretoria: vt. c. ti. l. filio preterito. Si preteritur emancipatus non potest dicere nullum nec iure veteri nec iure nouo: vt pz in. l. gallus §. in omnibus ibi diximus dicit filius dumtaxat in potestate et c. et no. C. de lib. pre. l. viii. in magna glo. ff. de in. l. si filius cuius sit sublata differentia emancipationis et patrie potestatis per auth. de here. ab intesta. §. nulla vero. Uerum etiam in succes. ab intest. Sed in iure expugnandi testamentum remanet etiam differentia quod filius potest dicere nullum emancipatus vero rumpit per contratabu. vt no. C. de col. emancipati. et de lib. preteri. auth. ex causa. et l. gallus §. quod si tantum. Dico ergo quod si pater qui condidit testamentum predicta forma erat miles tunc vtrumque testamentum iure diuerso valet. vt. l. querebatur. de testamen. milita. et ideo exheredatio habet effectum. Sed si non erat miles tunc secundum testamentum iure non valet de iure ciuili si filius erat in potestate: ideo remanet primum et habet effectum exheredatio vt de libe. et posthu. l. si filio et de vulga. et pup. l. si quis cum §. fi. Sed si erat emancipatus tunc secundum tz de iure ciuili et potest ex eo adiri hereditas: vt de contratab. l. illud in prin. et ideo tollitur primum per secundum: et secundum potest tolli per contratabu. et consequenter exheredatio nullum habebit effectum vt probatur in casu simili vt preallega. l. post. §. sed si statuto de iniusto rup. et irri. testa. Dy.

Consi. lij.

Uestio talis est. Super eo quod queritur an fratres ordinis milicie sancte Marie possint compelli ad collectas datias et prestantias. Hostem caualcatam et similia. ¶ Consilium mei Dy. in

fectis. §. quod ex forma dicti priuilegii dictis fratribus per apostolicam sedem concessi excusentur solummodo ab his muneribus in quibus vertitur opera persone tantum: vel opera persone et impendia rerum quia hoc denotat signum horum. alias illorum verborum in priuilegio positorum. s. angariam et per angariam: vt no. C. de sac. san. eccle. l. nemine. sed de iure communi excusantur ab omnibus exactionibus et collectis: nec possunt compelli ad aliquid predictos seculares: quod hoc videtur iure expressum quod persone ecclesiastice non possunt compelli ad aliquas collectas et per aliquas communitates vel personas publicas vel priuatas. C. de epis. et cle. l. ii. in responso et auth. Item nulla ibi posita. Sed constat predictos milites esse personas ecclesiasticas: quod habent regulam approbatam et limitatam et perpetuam a papa Urbano concessam. et quia professionem faciunt sicut monachi et ceteri religiosi nec post annum habitum dicte religionis licet deserere: ergo sequitur quod ad collectas aliquas vel exactiones alias non teneantur. ¶ Et si obiciatur habent vxores: non sequitur propterea quod a beneficio religionis et persone ecclesiastice sint exclusi: quod et monachi quos constat esse personas ecclesiasticas iure veteri poterant habere vxores: et tamen ideo non perdebant religionis habitum et effectum. C. de epis. et cle. l. si quis presbyter. ¶ Preterea si predicte collecte indicerentur deberent indici personis ratione rerum siue secundum estimationem rerum non rebus: vt l. rescripto. §. fi. ff. de mu. et ho. Sed personas constat ratione priuilegii exemptas esse a iure cuiuslibet iudicis secularis: ergo consequenter res. ¶ Preterea prohibiti sunt per regulam a sede apostolica approbatam arma portare et guerram facere ergo absurdum esset dicere quod teneantur ad predicta personaliter quod prohibentur per se facere prohibentur per mediam personam alterius. ¶ Preterea a quo remouetur genus remouetur et quelibet eius species. ff. de fun. instru. l. fundi. §. fi. et no. de ser. le. post consanguineos. Sed exactio est cuiuslibet solonis ab initio extorsio ole. in. fin. co. §. si re et hoc remouetur a personis ecclesiasticis. vt. d. auth. Item nulla ergo et quelibet cuiusque rei occasione coacta solo. ¶ E contra cui conceditur genus: quelibet eius species videtur concessa. de l. iii. si cotoneus de fun. istru. quinti. §. fi. Sed his conceditur immunitas exactionum ergo euidenter pz quod cuiuslibet exactionis immunitas concessa videtur. ¶ Preterea qui subicit alterius iurisdictioni et protectioni personam videtur et res suas subicere. C. de sac. san. ec. auth. ingressi. et pz insti. de acq. par. Sed persone militum predictorum sunt subiecte ecclesie et ecclesiastico iudicio. ergo et res absurdum est dicere quod in cum collectam capi possit per iudicem secularem. ¶ Ad id autem quod videtur maxime in contrarium facere. s. quod papa per formam priuilegii videtur limitare et restrinxisse immunitatem eis concessam quo ad angarias et perangarias tantum: responso quod concessio facta ad modum non debet ad eius oppositum retorqueri. C. de sentencia imp. generaliter de fide instrum. plures dele. quod fauore cuius si. Sed priuilegium concessum est in eius fauorem non odium et. ¶ Preterea predicti milites priuilegium impetrando non videntur renuntiasse fauori iuris com. ff. pro socio. l. si quis a socio cum l. se. et de eo quod cer. lo. l. i. de re iudi. l. iii. §. ex conuentione. C. de no. l. fi. commodissimum est certo. C. si de me. pmo. plus quod vigilantia circa vnum est alterius conseruatio. C. de his qui a no. vo. l. fi. de fossi. te. l. cum qui et l. contra maiores: ex quibus pz quod ex forma iuris communis a cuiuslibet exactionibus sunt immunes. Dy. de mu. In hac opinione fuit dominus Guido de Ba.

Consi. liij.

Uestio talis est. Cauetur statuto communis quod quilibet possit sine pena offendere bannitum condemnatum per maleficio in. cc. lib. vel abinde. s. contingit quod quidam clericus incidens in bannum clericali exigisione facta per iudicem secularem siue exactione facta sine denunciatione coram iudice seculari condemnatus fuit per ipsum iudicem secularem in. cc. lib. deinde post ipsam condemnationem adhuc incidens in bannum clericali occisus fuit per quendam: nunc dubitatur modo an ille occisor debeat excusari ab homicidii pena per verba statuti. Et quod non possit nec debeat excusari euidenter ostenditur. Certum est enim quod verba dubia statutorum reducuntur ad interpretationem et intellectum iuris communis. ff. de decu. ab or. fac. l. fi. de mu. et ho. l. vt gradatim. §. sed si lege. ¶ Item pz quod lex vna determinatur per aliam. ff. de mu. et ho. l. repeta in prin. de le. et se. d. l. non est nouum et l. et ideo et l. sed et posteriores: ergo statutum cum sit lex vt l. omnes populi cum similibus debet interpretari illum esse bannitum et condemnatum cuius bannum et condemnatio de iure non tenuit. ff. de pe. l. rei capitalis. §. fi. de in

site. l. si qs exheredato. §. quod si qs de re iudi. l. iij. §. condemnatus. ¶ Item qr quod est agendum. l. ita demum interpretatur factum si de iure sortiatur effectum. sua enim ita demum si de iure prolata fuit si de iure sortiatur effectum et nō aliter. ff. ad turpil. l. i. §. fi. C. si a nō cōpe. iu. l. ii. et. l. si. et ne de sta. defun. l. si pater. et. ff. de ap. l. ex cō sensu. §. i. ¶ Item cōditio ita demum vr̄ impleta si de iure im pleatur. ff. de cōdi. et de. l. hec cōditio quādo de . . . c. ce. l. pe. . . . idē. j. de pstab. l. nō putauit. §. que vis. ¶ Per que omnia pz qr oīa verba legis municipalis in quibus cauetur qr liceat impune bā nitum et cōdemnatum offendere intelligenda sunt de eo cuius bannum et pdemnatio tenuit: sed in qōne pposita bannum et cō demnatio nō tenuit qr bānitus et pdemnatus fuit a iudice se culari qui in eum iurisditione non habuit vt auc. statuimus et sic non tenuit pdemnatio ipso iure vt in pal. l. i. §. fi. ff. ad turpe. et. d. l. si quis exheredato. §. qr s. quis. et de pena. l. i. §. fi. per quod pz qr verba statuti ad eam propositum trahi non possunt et ideo relin quitur qr oportet in dispositione iuris cōmunis. que est vt homicida puniatur pena. l. cornelie de sic. vt. ff. ad. l. cor. de sic. l. i. insti. de pu. iu. §. item lex corne. ¶ Preterea lege cauetur qr pdemna tus per eum cuius sniā debet pfirmari p principem ante pfirmatio nem p non pdemnato habetur et in pdemnato a preside ad penā deportationis antequam imperator sniām affirmet et insula assignet. Et idem in decurione damnato antequam dānatio per imperatorem pfirmetur vt hec pz. ff. de bo. eor. qui mor. sibi psci. l. ii. §. i. ibi dū dicit condemnatus nemo videri possit in hunc annum et c. et de penis. l. rei capital. §. cōstat et qui a pp. sic. l. i. in prin. et in. ii. et. iii. respon. et de le. iii. l. i. §. hi quibus et de in integ. resti. l. si quis si ho. §. eius qui deportatur. l. i. et. ii. respon. multo ergo minus ab eo dānatur qui ius dānare non hz et cuius sniā confirmari nō debuit pro non cōdemnato habendus est et ideo de necessitate verba legis municipalis que de cōdemnato ipune offendendo loquitur ad clericū cōdemnatum p iudicem secularem trahi nō possunt. ¶ Preterea qr dictus occisor excusari nō debuit ap te ostendi potest. nam aut ipse occisor pretendit ignorantiam iuris naturalis: vt qr dicat qr ignorabat prohibitum esse hoiem occidi: aut pretendit ignorantiam iuris ciuilis vt qr dicat de ricum se ignorare non posse dānari a iudice seculari: aut pre tendit ignorantiam facti vt dicat eum quem occidit ignorasse clericum esse. ¶ In primo casu certum est eum non debere excusari qr iuris naturalis ignorantia non excusat aliquem a pena delictorum. C. de adul. l. si adulterium cū incest. §. stupū et §. nonnūquam et no. ff. de iur. et fac. igno. l. regula in princi. ¶ In secundo casu quādo pretēdit ignorantiam iuris ciuilis si militer non excusatur a pena vt. ff. de fal. l. diuus in prin.

¶ In tertio casu quando pretendit ignorantiam facti si de ignorantia constaret forte excusaretur ar. ff. de adul. l. pe. Sed vbi constat de scientia certum est nullo modo excusari debere vt pcalle. l. pe. in fi. ff. de adul. Nos autem in proposito senserit vere vel presumptiue occisum fuisse clericum et propterea non debz excusari ostendi potest primo qr lege cauetur qr de preteritis presumimus de presenti vnde quodlibet sciri psumitur hodie scire. et ideo non potest ignorantia facti presumptiue sibi non pretendere. ¶ Item proponitur qr occisus incedat in habitu clericali. et ideo quilibet presumere debebat et credere eum esse illius cōditionis et status cuius eum habitus indicabat. vnde si habitus indicat clericum debuit presumere clericum. ff. de in ius voc. Item aput. §. si qua virginem. C. de inge. ma. l. pe. de seruis expor. l. mouetur. ff. de minor. l. minor. xxv. an. adito pre side. ¶ Item proponitur qr occisus publice putabatur et publi ce intromittebat officiis clericalibus vnde si occisor pretendit igno rantiam eius quod est publice notum videtur esse in lata culpa. ff. de verbo signi. cedere. §. fi. et. l. late culpe: et de insti. Sed et si pu pillus. §. proscribere et ideo non in totum a pena homicidii excusandus vt. ff. de sicca. l. lege corne. §. cum quidam et. l. in lege cum ergo sciuerit vel scire debuerit bannum non tenere relinq tur qr a pena homicidii excusari non debeat. ¶ Item in deli ctis attendatur veritas maxime cum vera vel presumptiua de linquentis estimatione concurrens vt. ff. de iniuri. cum qui. §. iniuria et. §. aliquis: vnde cum in proposito interuenit veritas: qr mortis illatio et vera vel presumptiua vt. s. probatum est: scientia inferentis mortem sequitur qr occisor non possit penā homicidii euitare. ¶ Unde consilium nostrum est qr si vere sci ret clericum nullo modo penam euitet: nec in aliquo releuetur: vt. d. l. pe. in fi. ff. de adul. ¶ Item si publice notum erat occisū clericum esse dato qr occisor ignorantiam pretendat videtur eē in culpa vt. d. l. cedere. §. fi. et. d. l. late: et ideo non est a pena ho micidii eximendus sed in aliquo releuandus: vt in pcallega. l. cor. et. l. in. l. Fran. Accur. Lau. Rampo. et Dy. de muxello.

¶ Expliciūt egregia consilia perspicacissimi Iu. v. Interpre tis. d. Dyni de Muxello excerpta fideliter ab eius originalibus: que hactenus in lucem prodiere. Cognita autem fuere et visa a Scientissimo iurecōsulto. d. Francisco Aretino vt ipse atte statur in ea impressione que Pisis facta est. hec itaque Dei opti mi numine per Ulderici Scinzenzeler operā et artificium et im pensam Johānis de Legnano Mediolani. Mcccclxxxvj. mense Junij notata sunt.